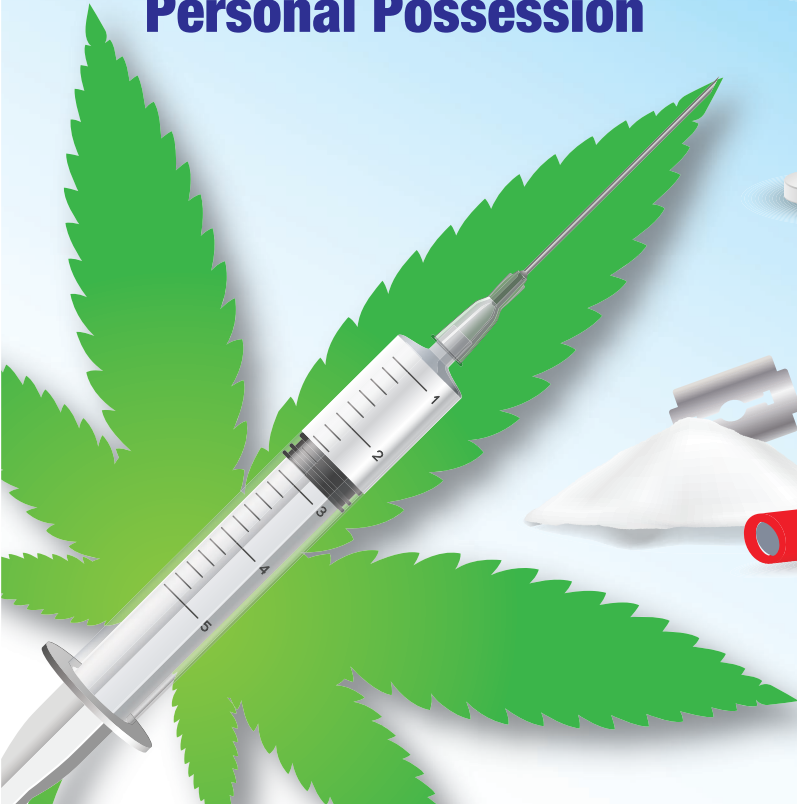

မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်းနှင့်
တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန်
လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းကို
ရှုထောင့်ပြောင်းလဲခြင်း ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း

Decriminalization of Drug Use and Personal Possession

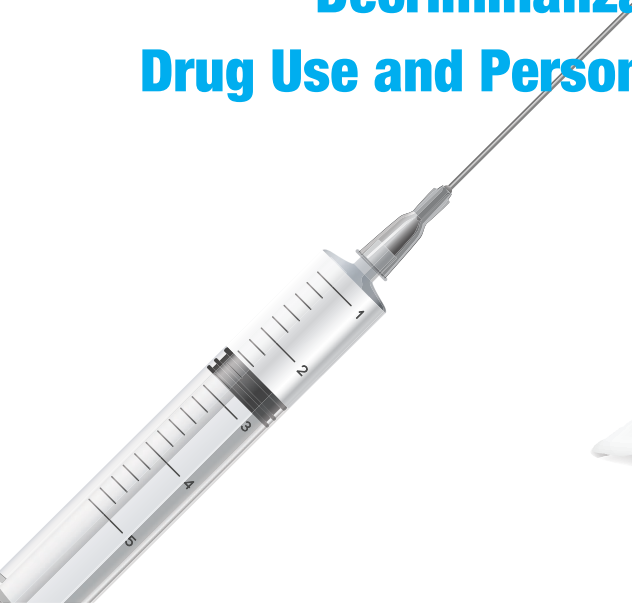

**မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်းနှင့်
 တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန်
 လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းကို
 ဂုဏ်တိရစ္ဆာန်ဖြစ် မသတ်မှတ်ခြင်း**

**Decriminalization of
 Drug Use and Personal Possession**

မာတိကာ

အခန်း ၁။

မူးယစ်ဆေး၊ မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်း၊

မူးယစ်ဆေးစွဲခြင်းဆိုင်ရာများ

၃

မူးယစ်ဆေးဆိုသည်မှာ ...

၅

ဆိုးကျိုးများကို သိပ္ပံနည်းကျဆန်းစစ်ခြင်း ...

၉

ဆေးသုံးတာနဲ့ ဆေးစွဲတာ ...

၁၃

ဆေးစွဲကုသပေးခြင်းကိုသိသင့်ပုံ ...

၁၉

ပြဿနာကို ခြုံငုံရှုမြင်ခြင်း ...

၂၁

အခန်း ၂။

မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်သတ်မှတ်ခြင်း

(Criminalization)

၂၃

အခန်း ၃။

မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်းနှင့်တစ်ကိုယ်ရေသုံးစွဲရန်

လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်

မသတ်မှတ်ခြင်း (Decriminalization)

၃၃

Decriminalization ဆိုတာဘာလဲ ...

၃၅

မြန်မာနိုင်ငံနဲ့ Decriminalization ...

၃၇

ဘာကြောင့် Decriminalization ...

၃၉

Decriminalization နဲ့ မူးယစ်ဆေးဝါးကွန်ဗင်းရှင်းများ ...

၄၃

မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ မူဝါဒဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက် ...

၄၅

Decriminalization လုပ်နည်းလုပ်ဟန်အမျိုးအစားများ ...၄၈	
ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်အရေးမယူပေမဲ့ ဘယ်လိုအရေးယူ ...	၅၉
ဥပဒေနဲ့အညီ (De Jure) လုပ်ဆောင်ပုံများ ...	၅၃
အရှိအနေအထားအတိုင်း (De facto) လုပ်ဆောင်ပုံများ ...	
တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန်လက်ဝယ်ထားရှိသော	
ပမာဏသတ်မှတ်ခြင်း ...	၆၀
အခြားနိုင်ငံများမှ ပမာဏသတ်မှတ်ပုံများ ...	၆၂
တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန်ပမာဏသတ်မှတ်ရာတွင်	
သတိပြုသင့်သည်များ ...	၇၀
အုပ်ချုပ်ရေးနည်းလမ်း (သို့) စီမံခန့်ခွဲမှုနည်းလမ်းဖြင့်	
အရေးယူခြင်း ...	၇၃
လမ်းလွှဲပေးခြင်း (Diversion) နှင့်	
ထောင်ဒဏ်အစားအခြား နည်းလမ်းများကျင့်သုံးခြင်း	
(Alternatives to imprisonment) ...	၈၀
ရဲများကလမ်းလွှဲပေးသည့်နမူနာများ ...	၈၄
တရားစွဲ အမှုလိုက်အရာရှိများနဲ့လမ်းလွှဲပေးခြင်း ...	၈၇
တရားရုံးများနှင့်လမ်းလွှဲပေးခြင်း ...	၈၉
အကောင်အထည်ဖော်ရန်	
လက်တွေ့လုပ်ဆောင်သင့်သည်များ ...	၉၆

အမှာစာ...

ဒီစာအုပ်မှာ အဓိကရည်ရွယ်တာကတော့ မူးယစ်ဆေးသုံးတာနဲ့ တစ်ကိုယ်ရေသုံးဖို့ မူးယစ်ဆေးလက်ဝယ်ထားရှိတာကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်ခြင်း (Decriminalization) နဲ့ ပတ်သက်လို့ တင်ပြချင်တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်...။

ဒါပေမဲ့...

အဲဒီအကြောင်းကိုမပြောခင် မူးယစ်ဆေးနဲ့ပတ်သက်လို့ အများအမြင်မှာ နားလည်ဖို့ လိုနေသေးတယ်လို့ ထင်တာတွေကို အရင်ဆုံးရှင်းပြထားပါတယ်...။ အဲဒါတွေကို အရင်ရှင်းပြခြင်းအားဖြင့် အမြင်တွေကို ညှိယူတဲ့ သဘောပါ။ ပြီးမှ...ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်တဲ့ ကိစ္စတွေ ဆက်ဆွေးနွေးတဲ့ သဘောစီစဉ်ထားပါတယ်...။

ဒါကြောင့်...

အရင်ဆုံး... မူးယစ်ဆေးရဲ့ ဖွင့်ဆိုချက်တွေ၊ မူးယစ်ဆေးသုံးတာနဲ့ မူးယစ်ဆေးစွဲတာ စသည်ဖြင့် တင်ပြထားပါတယ်...။

ပြီးတော့မှ...

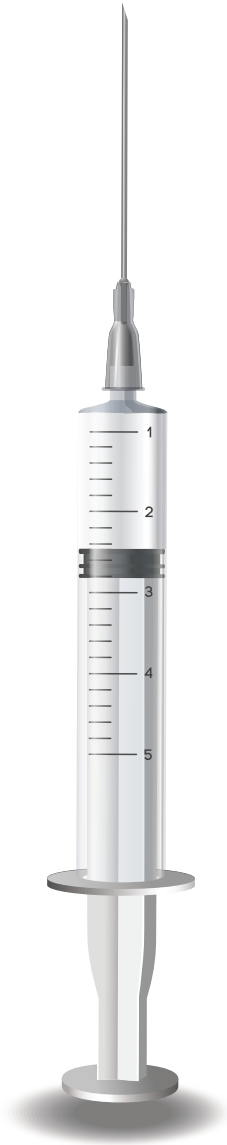
မူးယစ်ဆေးသုံးတာကို ပြစ်မှုအဖြစ်/ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်သတ်မှတ်တာကို ဆွေးနွေးထားပါတယ်...။ ပြီးမှ ... ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်ခြင်းတို့... လမ်းလွှဲပေးခြင်းနှင့် အခြားနည်းလမ်းများ ကျင့်သုံးခြင်းတို့ကို တင်ပြထားပါတယ်...။ ပိုနားလည်စေချင်တဲ့ စေတနာနဲ့ပါ...။ ရေးသားတဲ့အခါမှာလဲ စာနည်းအောင်တတ်နိုင်သမျှကြိုးစားပြီး မငြီးငွေ့ရအောင် စကားပြောပုံစံနဲ့ပဲ ရေးသားထားပါတယ်။

ဒီစာအုပ်ကို Open Society Myanmar ရဲ့ ရန်ပုံငွေအထောက်အပံ့နဲ့ Phoenix Association က အကောင်အထည်ဖော်တဲ့ စီမံချက်တစ်ခုရဲ့ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် ရေးသားလိုက်တာမို့ အမှုဆောင်ဒါရိုက်တာ ကိုသီဟကြိုင်နဲ့တကွ ဖီးနစ်အဖွဲ့သားများ၊ ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးပေးတဲ့ Open Society Myanmar နှင့်တကွ အားလုံးကို လည်း အထူးကျေးဇူးတင် ရှိပါကြောင်း ဒီနေရာကနေ မှတ်တမ်းတင်လိုက်ရပါတယ်...။

လေးစားလျက် ...

ဒေါက်တာထွေးကြူ

22 May 2020

tcef(1)

၎, ပါဂ;?

၎, ပါဂ;ဝါဂါ?

၎, ပါဂ;ပါဂါ ဂါဂါ

မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်းနှင့် တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန် လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်ခြင်း

‘မူးယစ်ဆေး’ ဆိုတာကို ဘယ်လိုနားလည်ပါသလဲ

‘မူးယစ်ဆေး’ လို့ ပြောလိုက်တာနဲ့ လူတွေက
ဘိန်းဖြူတို့၊ စိတ်ကြွဆေးတို့၊ ဆေးခြောက်တို့ စသည်ဖြင့်
တွေးမိလိုက်ကြပါတယ်...။
အင်္ဂလိပ်လိုသုံးနှုန်းရာမှာလဲ ‘Drugs’ ဆိုပြီး သုံးကြပါတယ်...။
ဒီတော့ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်တွေကို လေ့လာကြည့်ရင်
အောက်ပါအတိုင်းတွေ့ရမှာဖြစ်ပါတယ်...။

မူးယစ်ဆေးဆိုတာ

အစားအစာနှင့် ရေမှလွဲ၍

ခန္ဓာကိုယ်ထဲရောက်သွားတဲ့အခါ

ရုပ်ပိုင်း၊ စိတ်ပိုင်းအလုပ်လုပ်ပုံတွေ

ပြောင်းလဲစေနိုင်တဲ့အရာမှန်သမျှ...”

(ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ ၁၉၈၁)^၁

^၁ Training Manual for Law Enforcement Officials on HIV Service Provision for People Who Inject Drugs, UNODC.

What is a drug?

- Any substance, with the exception of food and water, which, when taken into the body, alters its function physically, and/or psychologically
- World Health Organization, 1981

အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုချက်အရ သက်ဆိုင်သောဆေးဝါးများကိုကြည့်ပါက -

- * အရက်၊ ဘီယာ
- * စီးကရက် (ဆေးလိပ်/ဆေးရွက်ကြီး)
- * ကွမ်း
- * ဘိန်းအုပ်စု - ဘိန်းဖြူ၊ ဘိန်းမဲ...
- * စိတ်ကြွဆေးများ
- * ဆေးခြောက်
- * ကိုကင်း

စသည်တို့ပါဝင်နေတာကိုတွေ့နိုင်ပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ ကွဲပြားသွားတာ တရားဝင်လို့ သတ်မှတ်ခြင်း၊ တရားမဝင်လို့ သတ်မှတ်ခြင်းကို တွေ့ရမှာပါ။

တရားဝင်ဆေးဝါးများ (Licit drugs)	တရားမဝင်ဆေးဝါး (Illicit drugs)
အရက်၊ ဘီယာ၊ ဝိုင်၊ ဆေးလိပ်/ဆေးရွက်ကြီး	ဘိန်းဖြူ၊ ဘိန်းမဲ၊ စိတ်ကြွဆေး များ၊ ဆေးခြောက်၊ ကိုကင်း...

တရားဝင်သတ်မှတ်ချက်ပေါ်မူတည်ပြီး သုံးစွဲသူတွေအပေါ်မှာ အကျိုးဆက်တွေ ဖြစ်ပေါ်လာစေတာကို ဆက်ပြီး စဉ်းစား ကြည့်လို့ရပါတယ်။ ဒါဖြင့်.. တရားဝင်တယ် တရားမဝင်ဘူးလို့ သတ်မှတ်ချက်ဟာ ဘာကို အခြေခံပြီး သတ်မှတ်နေကြတာလဲဆိုတာ စဉ်းစားသင့်ကြပါတယ်။

အများစုက မူးယစ်ဆေးတွေဟာ ကောင်းကျိုးမပေးဘူး၊ ဆိုးကျိုးတွေပဲ ဖြစ်စေတယ်.. မကောင်းဘူးဆိုတဲ့ အမြင်ပေါ်အခြေခံပြီး သတ်မှတ်ကြတာတွေ့ရမှာပါ။ ဒီလို သတ်မှတ်လိုက်တာတွေဟာ -

- ✦ ဘယ်အချက်တွေကြောင့် သတ်မှတ်တာပါလဲ၊
- ✦ လက်တွေ့ကျကျ အထောက်အထားတွေကို အခြေခံထားတာလား၊
- ✦ စနစ်တကျ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာလေ့လာပြီးမှ သတ်မှတ်တာလား၊
- ✦ အများထင်မြင်ယူဆချက်ကို အခြေခံပြီး သတ်မှတ်လိုက်တာလား...ဆိုတာ စဉ်းစားသင့်ပါတယ်။

ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့နှင့် အမေရိကန်နိုင်ငံ မူးယစ်ဆေးအလွဲသုံးစွဲမှုဆိုင်ရာသိပ္ပံ (NIDA)² တို့ရဲ့ အင်တာနက်စာမျက်နှာများကို နမူနာဖော်ပြထားပါတယ်။ မူးယစ်ဆေးရော၊ အရက်ကိုရော အတူတွဲပြထားတာတွေ့နိုင်ပါတယ်။

² National Institute on Drug Abuse (NIDA)

မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်းနှင့် တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန် လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်ခြင်း

Health Topics ▾ Countries ▾ Newsroom ▾ Emergencies ▾ About

Management of substance abuse

- Substance abuse home
- Terminology & classification
- Facts & figures
- Activities
- Publications
- Research tools
- Links

Results from the web based consultation on the alcohol strategy

The WHO Secretariat hosted a web based consultation on the alcohol strategy from 2019 until 2020 on a discussion page 2019. Member States, UN organizations and non invited to submit their comments through a dedicated mail. We received 191 submissions. The results of the consultation are available on the consultation web page.

[Read more about the process here](#)

[Access the results from the web based consultation](#)

NATIONAL DRUG AND ALCOHOL FACTS WEEK®

10 YEARS ADVANCING RESEARCH INTO ADDICTION & ACTIVITY IDEAS

NDAFW for 2021 will be held Monday, March 22 - Sunday, March 28.

National Drug and Alcohol Facts Week® (NDAFW), an annual health observance week, connects teens with resources to **SHATTER THE MYTHS®** about drugs and alcohol.

There are countless activities that teens, parents, caregivers, and teachers can do that don't involve leaving the house. Here's a list of our favorites:

- Playing the **new Kahoot! games** with an online class or encouraging

DRUGS & ALCOHOL CHAT DAY

[View Transcript from 2019](#)

Chat Day: March 24, 2021

National Drug and Alcohol Facts Week®

- Learn About NDAFW
- Plan Your Event
- Get Toolkits & Activity Ideas
- View Events Map
- Promote & Enhance Your Event
- Partner With NIDA for NDAFW
- Take the Nat'l Drug & Alcohol

ဒါကြောင့် တရားဝင်တယ်/မဝင်ဘူးဆိုတဲ့ သတ်မှတ်ချက်တွေအရ အရက် /ဆေးလိပ်/ကွမ်း..စတဲ့ သုံးစွဲသူတွေထက် မူးယစ်ဆေးသုံးတဲ့သူတွေကို အပြစ်ကျူးလွန်နေကြသူလို မြင်စရာဖြစ်နေတာကို စဉ်းစားကြည့်သင့်ပါတယ်...။

အဲဒီလို စဉ်းစားကြည့်မယ်ဆိုရင်...

လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်းများစွာတုန်းက အရက်ဟာလဲ တရားမဝင်ပစ္စည်းအဖြစ် သတ်မှတ်ခံခဲ့ရတာပါပဲဆိုတာကို ကျွန်တော်တို့ သတိပြုသင့်ပါတယ်...။

မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်းနှင့် တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန် လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်ခြင်း

အောက်ကပုံလေးကို ဗွီအိုအေရဲ့ ဒီဇင်ဘာ (၅) ရက်ဆိုရင် အမှတ်တရ ဖော်ပြတဲ့အထဲကနေယူပြီး တင်ပြထားပါတယ်။ အမေရိကန်မှာ အရက်ကို ၁၉၁၉ ခုနှစ်ထဲက ပိတ်ပင်ထားခဲ့ပြီး ကျန်းမာရေးအတွက် အရက်သုံးစွဲခွင့် (Medical Alcohol) ဆိုတာတွေလဲ ရှိခဲ့ပါတယ်။ အခု ထိုင်းနိုင်ငံမှာ ဆေးခြောက်ကို ကျန်းမာရေးအတွက် (Medical Marijuana) သုံးစွဲဖို့ ခွင့်ပြုလိုက်သလိုမျိုးပေါ့။ ၁၉၃၃ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာ ၅ ရက်နေ့မှာတော့ အရက်ကို တရားဝင်သုံးစွဲခွင့်ပြုလိုက်ပါတယ်။

ON THIS DAY IN AMERICAN HISTORY

On December 5, 1933, the prohibition of alcohol in the United States ends with the passage of the 21st Amendment. Alcohol prohibition had been the law of the land since the passage of the 18th Amendment in 1919. Prohibition led to a rise in organized crime, including notorious bootlegger Al Capone.

မူးယစ်ဆေးရဲ့ဆိုးကျိုးလို့ပြောနေကြပေမဲ့ သိပ္ပံနည်းကျ လေ့လာဆန်းစစ်မှုတွေအရ ဘယ်လိုတွေ့နိုင်ပါသလဲ?

မြန်မာနိုင်ငံအနေနဲ့ ဒါကို လေ့လာထားတဲ့ သုတေသနမျိုးမတွေ့ရပါ။ အင်္ဂလန်နိုင်ငံက လုပ်ဆောင်ခဲ့တာ ထင်ရှားတဲ့သုတေသနရှိပါတယ်။ သူတို့က အန္တရာယ်အမျိုးအစားတွေကို အောက်ပါအတိုင်း ခွဲခြားပြီး လေ့လာခဲ့ပါတယ်။³

³ Drug Harms in the UK: a multicriteria decision analysis, David J Nutt et. al, Lancet2010.

<p>စုပေါင်း အန္တရာယ်များ</p>	<p>သုံးစွဲသူများ ကိုယ်တိုင်ကြိုရသော အန္တရာယ်များ</p>	<p>ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ</p>	<p>ဆေးကြောင့်သေဆုံးမှု ဆေးနှင့်ဆက်နွယ်၍သေဆုံးမှု ဆေးကြောင့်ရောဂါဖြစ် ဆေးနှင့်ဆက်နွယ်၍ရောဂါရ</p>
		<p>စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ</p>	<p>ဆေးကို စွဲလမ်းခြင်း ဆေးကြောင့် စိတ်အခြေအနေ ပုံမှန်မဟုတ်ခြင်း ဆေးနှင့်ဆက်နွယ်၍ စိတ် အခြေအနေပုံမှန်မဟုတ်ခြင်း</p>
	<p>အခြားသူများ အတွက် ကြိုရသော အန္တရာယ်များ</p>	<p>လူမှုရေးဆိုင်ရာ</p>	<p>ဆေးကြောင့်နှစ်နာဆုံးရှုံး ဆက်ဆံရေးများ ပျက်စီး</p>
		<p>စိတ်ပိုင်း/ရုပ်ပိုင်း</p>	<p>ထိခိုက် ဒဏ်ရာများ</p>
		<p>လူမှုရေး ဆိုင်ရာ</p>	<p>မှုခင်း ပတ်ဝန်းကျင်ထိခိုက်မှု မိသားစုအခက်အခဲများကြုံ နိုင်တကာထိခိုက်ပျက်စီးမှု စီးပွားရေးအရကုန်ကျစရိတ် ရပ်ရွာလူမှုအသိုင်းအဝိုင်း</p>

လေ့လာသူများဟာ ပညာရှင်ကျွမ်းကျင်သူများစွာနဲ့ စုပေါင်းပြီး ၂၀၁၀ မှာ လေ့လာခဲ့ရာမှာ အများသိရှိထားတဲ့ အန္တရာယ်တွေနဲ့ သိပ္ပံနည်းကျ စနစ်တကျလေ့လာမှုရဲ့ ရလဒ်တွေနဲ့ ကွဲပြားနေတာကိုတွေ့ခဲ့ရပါတယ်။

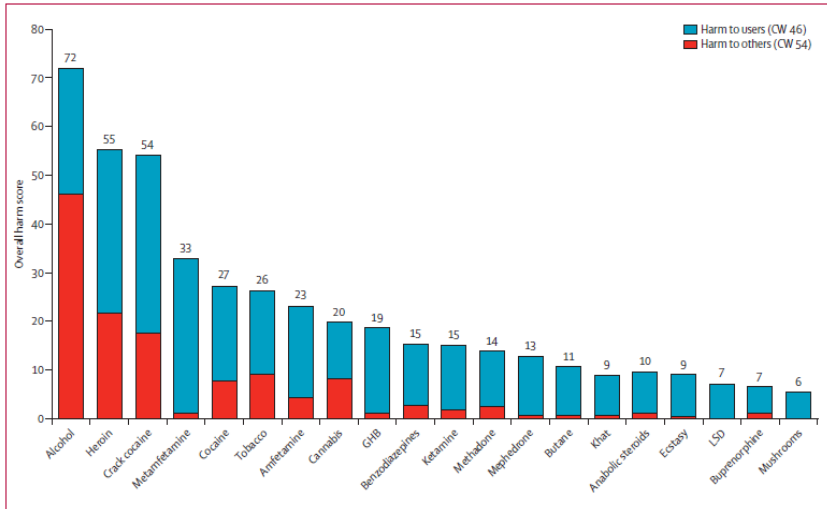

Figure 2: Drugs ordered by their overall harm scores, showing the separate contributions to the overall scores of harms to users and harm to others. The weights after normalisation (0-100) are shown in the key (cumulative in the sense of the sum of all the normalised weights for all the criteria to users, 46, and for all the criteria to others, 54). CW=cumulative weight. GHB=γ hydroxybutyric acid. LSD=lysergic acid diethylamide.

လေ့လာတွေ့ရှိချက်တွေအရ သုံးစွဲသူကိုယ်တိုင်အတွက် အန္တရာယ်အ နေအထားအရကြည့်ရင် ဘိန်းဖြူ (၃၄ မှတ်)၊ ကိုကင်းအခဲ (၃၇ မှတ်) နဲ့ စိတ်ကြွဆေး (၃၂ မှတ်) ရှိနေတာတွေ့ရပါတယ်။ အခြားသူကို အန္တရာယ် ဖြစ်စေတာနဲ့ကြည့်ရင် အရက် (၄၆ မှတ်)၊ ကိုကင်းအခဲ (၁၇ မှတ်) နဲ့ ဘိန်းဖြူ (၂၁ မှတ်) ရှိတွေ့နိုင်ပါတယ်။ အထက်ပါပုံမှာကြည့်ရင် စုပေါင်းအန္တရာယ် (မိမိကိုယ်တိုင်ဖြစ်တဲ့ အန္တရာယ်နဲ့ သူတပါးကိုဖြစ် စေနိုင်တဲ့ အန္တရာယ်နှစ်ခုပေါင်း) အရ တွက်ချက်တဲ့အခါမှာ အရက်က အန္တရာယ်အများဆုံးဖြစ်နေတာကိုတွေ့ရပြီး ပြီးမှ ဘိန်းဖြူနဲ့ ကိုကင်း အခဲ၊ စိတ်ကြွဆေးတို့ကို တွေ့နိုင်ပါတယ်။ ပုံမှာကြည့်ရင် ဆေးလိပ် ဆေးရွက်ကြီးတို့ ဆေးခြောက်တို့ကိုပါ တွေ့နိုင်မှာဖြစ်ပါတယ်။

စုပေါင်းအန္တရာယ်အရ အရက်က (၇၂ မှတ်)၊ ဘိန်းဖြူ (၅၅ မှတ်)၊ မက်သမ်ဖက်တမင်း စိတ်ကြွဆေး (၃၃ မှတ်)၊ ဆေးလိပ်ဆေးရွက်ကြီး (၂၆ မှတ်)၊ အမ်ဖီတမင်း စိတ်ကြွဆေး (၂၃ မှတ်)၊ ဆေးခြောက် (၂၀ မှတ်)၊ စိတ်ငြိမ်ဆေး (အိပ်ဆေး) များ (၁၅ မှတ်)၊ ကက်တမင်း (၁၅ မှတ်) နဲ့ အက်စတေစီ (၉ မှတ်) ရှိကြောင်း တွေ့နိုင်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် ပြန်ပြီးသုံးသပ်ကြည့်ရင် တရားဝင်လို့ သတ်မှတ်ထားတဲ့ အရက်က အန္တရာယ်အများဆုံးဖြစ်နေတာ တွေ့ရတာမို့ တရားဝင်ခြင်း၊ တရားမဝင်ခြင်း သတ်မှတ်ချက်တွေဟာ သိပ္ပံနည်းကျ လေ့လာဆန်းစစ်ချက်တွေနဲ့ကြည့်ရင် ကိုက်ညီမှု သိပ်မရှိတာကို တွေ့နိုင်ပါတယ်။ တရားမဝင်ဆေးဝါးလို့ သတ်မှတ်ပြီး ဥပဒေတွေ ပြဋ္ဌာန်းလိုက်ပေမဲ့ အန္တရာယ်ဖြစ်စေနိုင်တဲ့ ရှုထောင့်ကနေ အထက်ပါ လေ့လာမှုမျိုးအရဆို ပြစ်မှုနဲ့ ပြစ်ဒဏ် အချိုးကျမှုရှိရဲ့လားဆိုတာ စဉ်းစားကြည့်သင့်သော အရာများလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

ယောင်လို့တောင် တို့မကြည့်နဲ့နော်

သွားမထိလိုက်နဲ့နော်၊
ငြိသွားလိမ့်မယ်

အပျင်းပြေဆိုပြီး သွားမလုပ်လိုက်နဲ့နော်၊
ဆေးကျန်လုံးလုံး ဖြစ်သွားလိမ့်မယ်

အရက်တို့၊ ဘီယာတို့က ကိစ္စမရှိဘူး၊ ဘိန်းတော့ လုံးဝသွားမစမ်းကြည့် လိုက်နဲ့နော်

မူးယစ်ဆေးသုံးတာနဲ့ ဆေးစွဲတာ....

မူးယစ်ဆေးသုံးတိုင်းဆေးစွဲသွားလားဆိုတာလဲစဉ်းစားသင့်တဲ့အချက်ပါ။ လူ့အများကြားမှာတော့ ဆေးသုံးတဲ့အကြောင်းနှင့် ပတ်သက်လို့ အထင်နဲ့ ပြောကြတာတွေ ရှိပါတယ်။ အပျင်းပြေ စမ်းသပ်မကြည့်လိုက်နဲ့၊ ငြိသွားလိမ့်မယ်၊ အဲဒီကနေ မူးယစ်ဆေးကျွန်လုံးလုံးဖြစ်သွားလိမ့်မယ်လို့ ပြောကြတာတွေရှိပါတယ်...။

အဲဒီလိုပြောတာတွေ သဘာဝကျပါရဲ့လား...။

ကုလသမဂ္ဂမူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် ပြစ်မှုဆိုင်ရာရုံးရဲ့ ၂၀၁၉ ခုနှစ်ထုတ်ဝေတဲ့ ကမ္ဘာ့မူးယစ်ဆေးဝါး အစီရင်ခံစာဖော်ပြချက်အရဆိုရင် လွန်ခဲ့တဲ့ တစ်နှစ်အတွင်း ဆေးသုံးပူးပေါင်းက ကမ္ဘာပေါ်မှာ ၂၇၁ သန်းခန့်ရှိပါတယ်။ အဲဒီအထဲမှာမှ ဆေးစွဲလောက်အောင်၊ ဆေးကုသမှုယူရမဲ့ အခြေအနေရောက်သွားလောက်အောင် သုံးသူဦးရေက ၃၅ သန်းခန့်ရှိတယ်လို့ ဖော်ပြထားပါတယ်။

နောက်တခါ...တခြားသုတေသနလေ့လာချက်ကိုကြည့်ကြည့်ရအောင်ပါ...။

မူးယစ်ဆေးကို ထိလိုက်တာနဲ့၊ နဲနဲစမ်းကြည့်လိုက်တာနဲ့ ဆေးစွဲပြီး ဆေးသမားကြီး ဖြစ်သွားနိုင်ဆိုတဲ့အပေါ်အခြေခံပြီး သုတေသနလုပ်ခဲ့တာ ရှိပါတယ်...။

ဥရောပသမဂ္ဂက လေ့လာကြည့်ခဲ့တာပါ...။

သူတို့က လူတစ်ယောက်ရဲ့ဘဝမှာ မူးယစ်ဆေး တစ်မျိုးမျိုးကို တစ်ခါလောက်ပဲ ဖြစ်ဖြစ် စမ်းသုံးဖူးတဲ့လူကစပြီး အရင်က ဆေးသုံးဖူးပါတယ်ဆိုတဲ့ လူတွေကို ကိန်းဂဏန်းကောက်ပါတယ်...။ ပြီးတော့ လွန်ခဲ့တဲ့ တစ်နှစ်အတွင်းဆေးသုံးနေတဲ့ လူတွေရဲ့ကိန်းဂဏန်းကို ရှာပါတယ်...။

မူးယစ်ဆေးတွေဟာ အလွယ်တကူစွဲသွားစေတယ်ဆိုရင် အထက်ပါ ကိန်းဂဏန်းနှစ်ခုဟာ သိပ်ကွာခြားမှုရှိ မနေသင့်ဘူးဆိုဘူးလို့ စဉ်းစားရမှာပေါ့...။ လက်တွေ့လေ့လာချက် အဖြေတွေရလာတဲ့အခါမှာတော့ တသက်တာအတွင်း သုံးဖူးတဲ့ ကိန်းဂဏန်းပမာဏဟာ မနှစ်က ဆေးသုံးနေပါတယ်ဆိုတဲ့ သူတွေရဲ့ ဂဏန်းထက် သိသိသာသာ ကွာခြားပြီး ကိန်းဂဏန်းကြီးနေတာတွေ့ရပါတယ်...။⁴

	အရင်ကသုံးဖူးတဲ့ ရာနှုန်း	မနှစ်ကဆေးသုံးတဲ့ ရာနှုန်း
ဆေးခြောက်	၈၇.၇ သန်း	၂၃.၅ သန်း
ကိုကင်း	၁၇.၅ သန်း	၃.၅ သန်း
အက်စတေစီ	၁၄.၀ သန်း	၂.၇ သန်း
အမ်ဖက်တမင်း	၁၂.၅ သန်း	၁.၈ သန်း

⁴ The World Drug Perception Problem: Global Commission on Drug Policy (2017)

မူးယစ်ဆေးစွဲတယ်ဆိုတာ ဘာလဲ...

ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီးက ICD – 10 (International Classification of Diseases) မှာ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုထားတာကတော့ -

လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်အတွင်း အောက်ပါလက္ခဏာ သုံးခုနှင့်အထက်ရှိနေရင် မူးယစ်ဆေးစွဲတယ်လို့ သတ်မှတ်နိုင်ကြောင်းဖော်ပြထားပါတယ် -

- ၁။ သုံးစွဲလိုသော အာသီသလွန်ပြင်းထန်ခြင်း၊
- ၂။ သုံးစွဲမှု ထိန်းချုပ်၍ မရခြင်း၊
- ၃။ မသုံးရပါက ဝေဒနာလက္ခဏာများ ခံစားရခြင်း၊
- ၄။ ပမာဏတိုး၍သုံးရန် လိုအပ်လာခြင်း၊
- ၅။ သုံးစွဲခြင်းကိုသာအလေးထားပြီး အခြားအရာများကို စိတ်မပါတော့ခြင်း၊
- ၆။ နောက်ဆက်တွဲဆိုးကျိုးများရှိနေသော်လည်း ဆက်လက်သုံးစွဲနေခြင်း။

ကျွန်တော်တို့အားလုံး သတိပြုသင့်တဲ့ အချက်ကတော့...
 ဆေးစွဲတယ်ဆိုတဲ့ အခြေအနေတစ်ခုကို ရောက်သွားဖို့ သူတို့ဟာ
 ဆုံးဖြတ်ရွေးချယ်ခဲ့တာမဟုတ်ဘူး ဆိုတာပါဘဲ...။

မူးယစ်ဆေးစွဲကုသရေးနှင့် ပုံမှန်အတိုင်းပြန်ဖြစ်အောင် လုပ်ဆောင်ခြင်း

အပေါ်မှာပြောခဲ့သလိုကုလသမဂ္ဂအစီရင်ခံစာအရ ဆေးသုံးဖူးသူပေါင်း ၂၇၁ သန်းလောက်မှာ ဆေးကုဖို့လိုနိုင်တဲ့ လူက ၃၅ သန်းခန့်ပဲ (၁၃% နီးပါး) ရှိတယ်လို့ပြောထားတာ တွေ့ရမှာပါ။ ဒါကြောင့် ဆေးသုံးတယ် ဆိုတိုင်း ဆေးကုသဖို့ လိုတာမဟုတ်ဘဲ ၁၃% နီးပါးလောက်ပဲ ဆေးကုဖို့လိုတယ်ဆိုတာကို ကျွန်တော်တို့ သတိပြုသင့်ပါတယ်...။ ဥပဒေတွေ ပြဋ္ဌာန်းတဲ့အခါမှာ ဆေးသုံးတဲ့သူတိုင်းကို ဆေးကုသပေးရမယ်လို့ ဖြစ်သွားတတ်တာကြောင့်ပါ။

ဆေးစွဲနေတယ်လို့ပြောရမဲ့ အခြေအနေ ရောက်နေသူတွေအပေါ်မှာ မူးယစ်ဆေးမသုံးတဲ့ သူတွေက မြင်တတ်တဲ့ အမြင်များ....

- ဒီကောင်က စိတ်ဓာတ်ပျော့ညံ့လို့ပါကွာ၊ ကိုယ့်စိတ်သာအဓိကပါ။
- ကိုယ့်စိတ်ကိုယ် ထိန်းနိုင်ဘို့ အဓိကပါ။
- ဆေးပြတ်ဖို့ဆိုတာလဲ စိတ်ကအဓိကဘဲ... စသည်ဖြင့် ပြောတတ်ကြပါတယ်။

မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်းနှင့် တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန် လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်ခြင်း

ဒါဖြင့်...

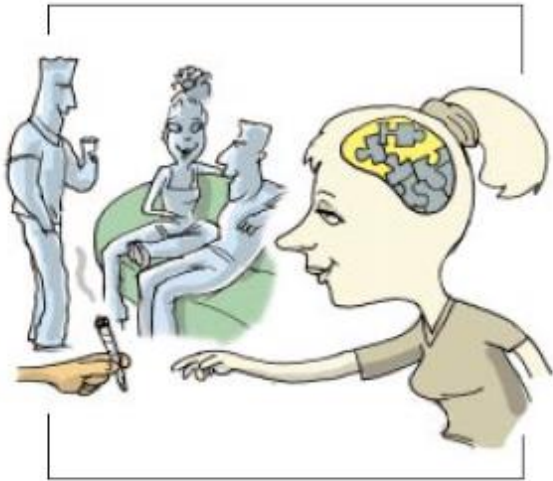
တကယ့်အဖြစ်မှန်က ဘယ်လိုပါလဲ...။

ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီးက လူ့အများစုရဲ့ အမြင်တွေလွဲနေတတ်တာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ရှင်းပြထားတာရှိပါတယ်...။

မူးယစ်ဆေးမသုံးဘဲမနေနိုင်အောင် ဆေးအပေါ်မှီခိုနေရတာ ဦးနှောက်အခြေအနေကြောင့်ပါ။ မူးယစ်ဆေးစွဲတဲ့အခါ ဦးနှောက်အစိတ်အပိုင်းတွေရဲ့ တည်ဆောက်ပုံနဲ့ လုပ်ငန်းဆောင်တာတွေမှာ ပြောင်းလဲမှုတွေရှိနေတဲ့အတွက် ဖြစ်ပါတယ်။ ဆေးစွဲနေတယ်ဆိုတာကို မသုံးရမနေနိုင်အောင် အာသာဆန္ဒပြင်းပျံ့တဲ့ အပြုအမူအနေနဲ့ တွေ့မြင်ရတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီလိုဖြစ်ရတာဟာ မူးယစ်ဆေးတွေကို ထပ်တလဲလဲသုံးလာတဲ့အခါ ဦးနှောက်ထဲမှာ အချိန်နဲ့အမျှ ပြောင်းလဲမှုတွေဖြစ်လာတာနဲ့ ဆက်စပ်နေပါတယ်။ လူတစ်ယောက်ဟာ အလွယ်တကူ ဆေးစွဲသွားနိုင်တယ်/ဆေးမစွဲသွားနိုင်ဘူးဆိုတာ ရှိပြီးသားမျိုးရိုးဗီဇတည်ဆောက်ပုံတွေနဲ့လဲ သက်ဆိုင်နေတယ်ဆိုတာကို မကြာသေးခင်က တွေ့ရှိလာခဲ့ကြပါတယ်။

Myth 1.

Drug dependence is simply a failure of will or of strength of character

**F
A
C
T**

Dependence is a brain disorder and people with drug dependence have altered brain structure and function. It is true that dependence is expressed in the form of compulsive behavior, but this behavior is strongly related to brain changes occurring over time, with repeated use of drugs. In recent years genetics was found to be associated with the predisposition of individuals to be more or less susceptible to develop drug dependence.

(Source) WHO: Myths and Facts of Addiction

မူးယစ်ဆေးစွဲလို့ ဆေးကုသပေးတဲ့အခါ သတိပြုသင့်စရာ...

ဆေးစွဲကုသရေးမှာ တပွဲတိုးဆေးနည်းမရှိ၊ ကုသနည်းတစ်နည်းထဲနဲ့ ဘယ်သူလာလာ အားလုံးဒီနည်းနဲ့ကုလို့ အဆင်ပြေမယ်လို့ပြောလို့ မရဘူးလို့ ပညာရှင်တွေက ပြောလေ့ရှိကြပါတယ်...။ ဆေးသုံးတဲ့ဖြစ်စဉ်မှာ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် ဆေးသုံးရတဲ့ အကြောင်းရင်းတွေ၊ ဆေးသုံးပုံတွေ စသည်ဖြင့် မတူကြတဲ့အတွက်ကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်...။

ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ကြီးကထုတ်တဲ့ Addiction Myths ဆိုတဲ့ အထဲမှာလဲ ဆေးစွဲနေရင် ဆေးဖြတ်တဲ့ဌာန ပို့လိုက်ရင် ပြီးတာဘဲလို့ ယူဆလို့မရတဲ့အကြောင်း ဖော်ပြထားပါတယ်...။

ဘာလို့လဲဆိုတော့...

- ✦ ဆေးစွဲတာကိုပျောက်သွားစေမဲ့ ပဉ္စလက်ဆန်တဲ့ နည်းမျိုးမရှိ၊
- ✦ ဝန်ဆောင်မှုအမျိုးမျိုးနဲ့ ရေရှည်လုပ်ဆောင်ရတဲ့ လုပ်ငန်းဖြစ်တယ် (လူနာအတွက် လိုအပ်တာတွေကလည်း လုံလောက်အောင် ရချင်မှ ရတတ်တယ်)၊
- ✦ ရေရှည်ကုသပေးနေရင်းလည်း ဆေးပြန်ပြန်သုံးတတ်တယ်၊ လုံးလုံးဖြတ်သွားတဲ့အထိ အကြိမ်ကြိမ်ကုသပေးဖို့လိုအပ်တယ်...၊
- ✦ အောင်အောင်မြင်မြင် ပြန်ပြီးနာလန်ထ ကောင်းမွန်လာဖို့ နောက်ဆက်တွဲ စောင့်ရှောက်မှုတွေလည်း လိုအပ်သလို လူနာကိုယ်တိုင်ကလဲ တာဝန်ယူမှု၊ လိုက်နာမှုတွေ လိုအပ်လို့ဖြစ်ပါတယ်။

Myth 8.

All that is needed to cure dependence is treatment centers - once you are in, you are cured

F
A
C
T

There is no magic solution in treating substance dependence. It is a long process, with varying services, not always adequately available or provided. This is a chronic recurring illness, needing repeated treatments until abstinence is achieved. Aftercare is essential to successful recovery, as well as compliance and responsibility of the patients themselves.

(Source) WHO: Myths and Facts of Addiction

ပြဿနာကို ခြုံငုံရှုမြင်ခြင်း

မူးယစ်ဆေးဝါးပြဿနာနဲ့ ပတ်သက်လို့ အမြင်တွေဟာ သစ်တပင်ချင်းကို ကြည့်ပြီး သစ်တောပျောက်နေသလိုမဖြစ်ဖို့ ကျွန်တော်တို့ သတိပြုသင့်ပါတယ်...။

မူးယစ်ဆေးသုံးတဲ့လူတွေကို အရေးယူဖို့ အာရုံစိုက်နေတာထက် နေရာဒေသတစ်ခု၊ တိုင်းပြည်တစ်ခုအပေါ် ပြဿနာလျော့နည်းပပျောက်ဖို့ အလေးထားရမှာပါ။

မူးယစ်ဆေးသုံးတာကို ကာကွယ်ရေးမှာ လူရယ်၊ ဆေးရယ်၊ ပတ်ဝန်းကျင်ရယ်ဆိုပြီး သုံးပွင့်ဆိုင်တြိဂံသဖွယ် ပြောကြပါတယ်။ အဲဒီ..တစ်ခုချင်းအလိုက် ပတ်သက်ဆက်နွယ်နေတဲ့အချက်တွေကို မြင်အောင်ကြည့်ကုစားသင့်ကြပါတယ်။

လူ	စိတ်ခံစားမှုကိုထိန်းချုပ်နိုင်မှု၊ ရုပ်/စိတ်ကျန်းမာရေးအခြေအနေ၊ အခြေအနေကို ရင်ဆိုင်တတ်သောအရည်အချင်းများ၊ ဗဟုသုတ၊ စိတ်နေစိတ်ထား၊ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံရေး....
ဆေး (မူးယစ်ဆေးများ)	မူးယစ်ဆေးများ အလွယ်တကူရနိုင်ခြင်း၊ ဆေးဈေးနှုန်း (ဈေးပေါ/ဈေးကြီး)၊
ပတ်ဝန်းကျင်	မိသားစု (အိမ်စည်းကမ်း/မိသားစုဆက်ဆံရေး....) အပေါင်းအသင်း (ဆေးမသုံးအောင်အားပေးသူ/ အားမပေးသူများ...) ကျောင်းပတ်ဝန်းကျင် (စည်းကမ်း/ကျောင်းသား-မိဘ-ဆရာဆက်ဆံရေး၊ သင်ကြားပုံများ၊ ကျောင်းသူ/ ကျောင်းသားအပေါ် သဘောထား...) ရုပ်ကွက်ပတ်ဝန်းကျင် (အလေ့စရိုက်/အနေအထိုင်များ/ စည်းကမ်း...) လုပ်ငန်းခွင်ပတ်ဝန်းကျင် (အလေ့အထများ/စည်းကမ်းများ)

မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်းနှင့် တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန် လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်ခြင်း

အပေါ်ကအချက်တွေဟာ အကျဉ်းချုပ်သဘောပြောတာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ အခြေအနေတွေဟာ မူးယစ်ဆေးသုံးဖို့အားပေးသလို ဖြစ်နေလား၊ ဆေးမသုံးအောင် အကာအကွယ်ပေးသလို ဖြစ်နေသလားဆိုတာကို ဆန်းစစ်ကြည့်သင့်ပါတယ်။

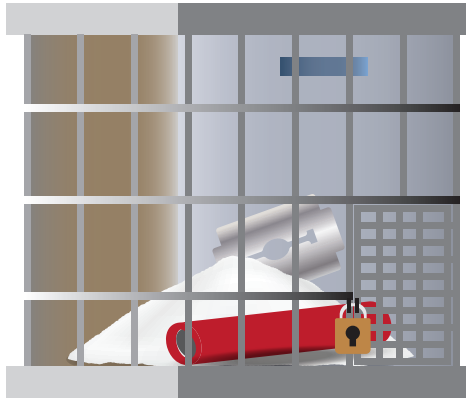
အဓိကလိုရင်းအနေနဲ့ကတော့ အခြေအနေကို ခြုံငုံကြည့်ပြီး ဝိုင်းဝန်း လုပ်ဆောင်ဖို့လိုတယ် ဆိုတာလောက်ပဲ ပြောပါရစေ...။

tcef(2)

(Criminalization)

၎င်းတို့သည် မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်းနှင့် တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန် လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်ခြင်း

မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်းနှင့် တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန် လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်ခြင်း

(Criminalization)

မူးယစ်ဆေးသုံးတာကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်း

Decriminalization (မူးယစ်ဆေးသုံးတာနဲ့ သုံးဖို့ဆေးလက်ဝယ်ထား ရှိတာကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်မှ ကင်းလွတ်စေခြင်း) ဆိုတဲ့ အသုံးအနှုန်းက အသစ်လိုဖြစ်နေတာမို့ ရင်းနှီးပြီးသား Criminalization (မူးယစ်ဆေး သုံးတာနဲ့ သုံးဖို့ဆေးလက်ဝယ်ထားရှိတာကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်း) ကို အရင်ဆုံးစပြီး ပြောပါရစေ။

မူးယစ်ဆေးသုံးတာကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်တယ်ဆိုတာက မူးယစ်ဆေးဝါးဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းချက်တွေမှာ မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးတာကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်သတ်မှတ်ထားပြီး ဆေးသုံးတဲ့အတွက် ထောင်ဒဏ် တွေ ချမှတ်ထားတာကို ဆိုလိုပါတယ်။ မူးယစ်ဆေးတွေ လက်ဝယ်တွေ့ ရှိမှု ကိုအရေးယူတာလဲအပါအဝင်ပေါ့။

အဲဒီလိုပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့အတွက် မူးယစ်ဆေးသုံးတဲ့သူတွေဟာ ရာဇဝတ် မှုကျူးလွန်သူလို သတ်မှတ်လိုက်သလိုဖြစ်သွားပါတယ်။ ဆေးသုံးတဲ့ အတွက် ထောင်ဒဏ်တွေ ချမှတ်ခံရပါတယ်။ သူတစ်ယောက်စာသုံးဖို့ ရှိနေတဲ့ မူးယစ်ဆေးပမာဏအတွက်လည်း ပြစ်ဒဏ်တွေထပ်ပြီး ချမှတ် တာခံရပါတယ်။ မူးယစ်ဆေးဝါးကွန်ဗင်းရှင်းတွေရဲ့ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတွေ ဖြစ်လာပြီးနောက်မှာ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအများစုဟာ ဒီလိုပဲအရေးယူခဲ့ကြတာ ပါ။

အစိုးရတွေရဲ့ ဒီလိုအရေးယူတဲ့ဥပဒေ/မူဝါဒတွေချမှတ်ခဲ့တာကလည်း မူးယစ်ဆေးဟာမကောင်းဆိုးဝါးလိုပဲလူသားမျိုးနွယ်ကိုအညွန့်တုံးစေ တယ်၊ ဒါကြောင့် လုံးဝခွင့်ပြုလို့မဖြစ်၊ တားဆီးပိတ်ပင်ရမယ်။ ထိထိ ရောက်ရောက်အရေးယူရမယ်၊ ပြင်းပြင်းထန်ထန် အရေးယူရမယ်ဆို

တဲ့ အမြင်တွေနဲ့ လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကို တားဆီးပိတ်ပင်တဲ့ မူဝါဒတွေ (Prohibition based policies) လို့ သုံးကြပါတယ်။ ဒီလိုတားဆီးပိတ်ပင်တဲ့ မူဝါဒတွေကို နှစ်ပေါင်းများစွာကျင့်သုံးလာခဲ့ပြီးတဲ့နောက် အခြေအနေကို ပြန်လည်သုံးသပ်ကြည့်ရာမှာ အများပြည်သူအတွက်၊ နိုင်ငံအတွက် ဆိုးကျိုးတွေများနေတာကို တွေ့လာကြပါတယ်။ ဒါကြောင့်လဲ မူဝါဒအပြောင်းအလဲတွေ လုပ်ဆောင်လာခဲ့ကြတာဖြစ်ပါတယ်...။

ဖြစ်ချင်တာ...

ကုလသမဂ္ဂကွန်ဗင်းရှင်းများ၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်

လူသားတို့၏ ကျန်းမာရေးနှင့် ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို ဆောင်ကြဉ်းပေးရန်

ဖြစ်နေတာ...

ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်လိုက်ခြင်း

*ကျန်းမာရေး ပြဿနာများတိုး (HIV, Hepatitis..), သေဆုံးမှုများ (ဆေးလွန်..)

*ထောင်ဒဏ်များ - အကျဉ်းထောင်များ ပြည့်လျှံ၊ ရောဂါများကူးစက်၊

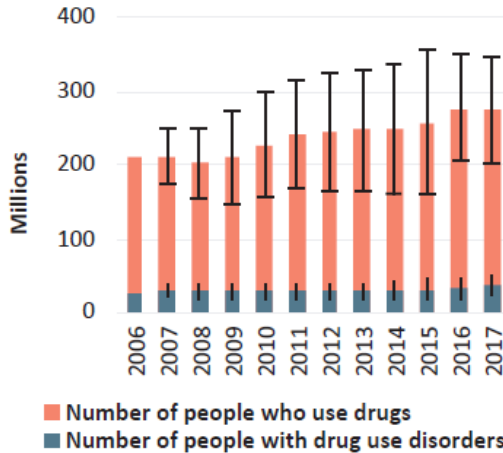
*နာမည်ပျက်/အများကဝိုင်းပယ်/အနိုင်ကျင့်ခံရ

*ပြုပြင်ရေးစခန်းများတွင် အတင်းအဓမ္မထိန်းသိမ်းထား...

*အခြားစီးပွားရေး၊ လူမှုရေးဆိုးကျိုးများ...

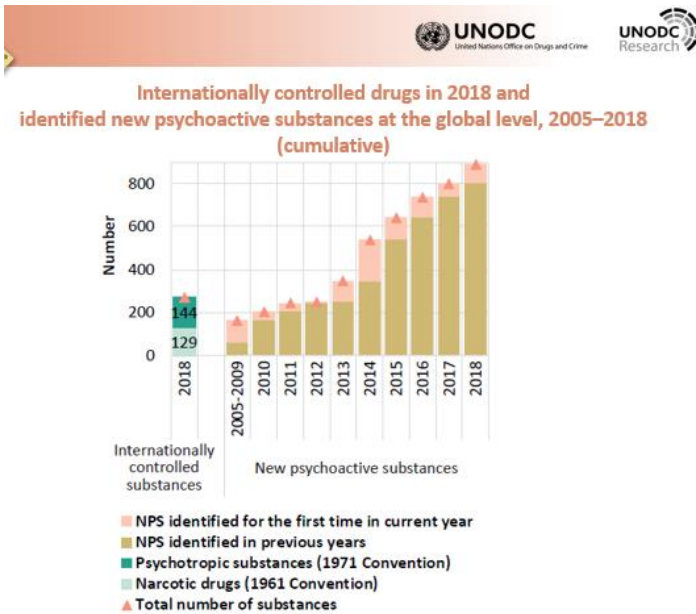
မူးယစ်ဆေးသုံးတဲ့ လူဦးရေလျော့ကျသွားပါသလား..?

FIG. 1 Global trends in the estimated number of people who use drugs and those with drug use disorders, 2006–2017

အပေါ်က ဂရပ်ပုံမှာ ကြည့်ရင် ဆေးသုံးတဲ့ ဦးရေတိုးတာနေတာကိုတွေ့နိုင်ပါတယ်။

ကမ္ဘာပေါ်မှာ မူးယစ်ဆေးတွေကော လျော့နည်းသွားပါသလား...?⁵

မူးယစ်ဆေးတွေပမာဏ တိုးလာနေတာကို ကုလသမဂ္ဂအစီရင်ခံစာမှာ ဖော်ပြထားပါတယ်။

⁵ World Drug Report 2019 (UNODC)

ကျွန်တော်တို့ မြန်မာနိုင်ငံအနေနဲ့ရော...?

ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံဟာလဲ ကုလသမဂ္ဂရဲ့ မူးယစ်ဆေးဝါးကွန်ဗင်းရှင်း သုံးခုလုံး လက်မှတ်ရေးထိုးထားတဲ့ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံဖြစ်ပါတယ်...။

တော်လှန်ရေးကောင်စီအစိုးရလက်ထက်မှာ ၁၉၇၄ ခုနှစ်၊ မူးယစ်ထုံ ထိုင်းဘေးဖြစ်စေတတ်သော ဆေးဝါးများဥပဒေပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး၊ နိုင်ငံတော် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအစိုးရလက်ထက် ၁၉၉၃ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီ (၂၇) မှာ ‘မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသော ဆေးဝါးများ ဆိုင်ရာ ဥပဒေ’ ကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါတယ်။ ဒီဥပဒေတွေအရလည်း မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲတဲ့သူတွေကို ထောင်ဒဏ်တွေ ချမှတ်ခဲ့ပါတယ်...။ ကြီးလေးတဲ့ ပြစ်ဒဏ်တွေနဲ့ ထိထိရောက်ရောက်အရေးယူဖို့ တားဆီးပိတ်ပင်တဲ့ မူဝါဒတွေ ချမှတ်ခဲ့တယ်လို့ ဆိုရမှာပါ။

သိသာတဲ့ အပြောင်းအလဲတစ်ခုကတော့ ၂၀၁၈ ဖေဖော်ဝါရီလမှာ ၁၉၉၃ ခုနှစ် ဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့်ဥပဒေဆိုပြီး ထွက်လာခဲ့ပါတယ်။ ပြင်ဆင်တဲ့ဥပဒေမှာတော့ မူးယစ်ဆေးသုံးတဲ့သူတွေကို ထောင်ဒဏ်ချမှတ်တာကို ပယ်ဖျက်လိုက်ပါတယ်...။

ဒါပေမဲ့ တစ်ကိုယ်ရေသုံးဖို့ မူးယစ်ဆေးလက်ဝယ်ထားတာကိုတော့ ဆက်လက်ပြဋ္ဌာန်းထားပါတယ်...။

မြန်မာနိုင်ငံမှာ တားဆီးပိတ်ပင်တဲ့မူဝါဒ/ဥပဒေတွေ ကျင့်သုံး ခဲ့တာ ဘယ်လောက်များကြာပြီလဲ...?

၂၀၁၈ ခုနှစ် ဥပဒေပြင်ဆင်တဲ့အထိပဲ စဉ်းစားကြည့်ကြရအောင်ပါ...။

၁၉၇၄ ခုနှစ်ကနေ ၂၀၁၈ အထိဆိုရင်....၄၄ နှစ်။

၁၉၉၃ ခုနှစ်ကနေ ၂၀၁၈ အထိဆိုရင် ၂၅ နှစ်ကြာခဲ့ပါပြီ။

မူးယစ်ဆေးတွေ လျော့နည်းသွားပါသလား....?

မူးယစ်ဆေးသုံးတဲ့သူတွေ လျော့နည်းသွားလား...?

လက်တွေ့ကျကျ... စဉ်းစားကြည့်သင့်ပါတယ်....။ အထက်မှာ တင်ပြ ခဲ့သလို... တားဆီးပိတ်ပင်တဲ့ မူဝါဒကျင့်သုံးမှုတွေနဲ့အတူ ကမ္ဘာပေါ် မှာ ဖြစ်နေသလို... ကျွန်တော်တို့လဲ ကြုံနေရတာဖြစ်ပါတယ်...။ တိုး တက်တဲ့နိုင်ငံတွေမှာတော့ သုတေသနအထောက်အထားမျိုးစုံလဲ ရှိပါ တယ်...။ ကိုယ့်တွေ့ရော၊ သုတေသနအထောက်အထားတွေကို အခြေခံ ပြီး တချို့နိုင်ငံတွေက မူဝါဒလမ်းကြောင်းတွေ ပြောင်းလာခဲ့ကြတာ ဖြစ်ပါတယ်...။

မူးယစ်ဆေးဝါးကွန်ဗင်းရှင်းများ၏ အနှစ်သာရဟာ-

- မရှိမဖြစ်လိုအပ်တဲ့ဆေးတွေကို ရအောင်လုပ်ပေးဖို့ (ဆေးကုသရေးနဲ့ သိပ္ပံဆိုင်ရာ ကိစ္စတွေမှာ)
- အလွဲသုံးစားမလုပ်အောင် ထိန်းချုပ်ဖို့ဖြစ်ပါတယ်။

မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲသူတွေကို ထောင်ချ အရေးယူဖို့ မဟုတ်ပါ။ ထုတ်လုပ်/ဖြန့်ဖြူး/ရောင်းချ စသည်တို့ကိုသာ အရေးယူပြီး ထိန်းချုပ်ဖို့ ရည်ရွယ်တာပါ။

ကွန်ဗင်းရှင်းတွေရဲ့ ပင်ကိုယ်သဘောတရားက ကျန်းမာရေးနဲ့ပတ်သက်ပြီး အလေးထားဖို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ မူးယစ်ဆေးဝါး စစ်ပွဲတွေ ဆင်နွှဲဖို့အတွက် မဟုတ်ပါဘူး။ လူသားတွေရဲ့ ကျန်းမာရေးနဲ့ ကောင်း ကျိုးချမ်းသာကို ကာကွယ်ဖို့ဖြစ်ပါတယ်...။

(အမှုဆောင်အရာရှိချုပ် - UNODC)

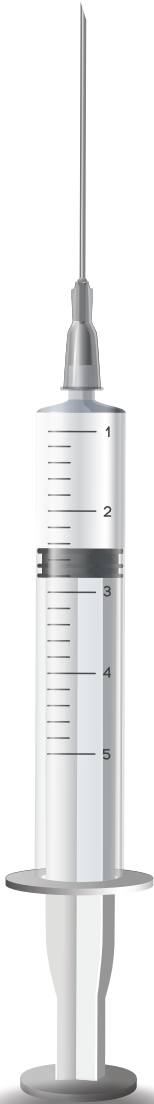
actually stipulate, indicating that there is a need to raise awareness about the content and spirit of the conventions.

50. It is important to reaffirm the original spirit of the conventions, focusing on health. The conventions are not about waging a “war on drugs” but about protecting the “health and welfare of mankind”. They cannot be interpreted as a justification much less a requirement — for a prohibitionist regime but as the foundation of a

6

⁶ Contribution of the Executive Director of the United Nations Office on Drugs & Crime to the High Level Review of the Implementation of the Political Declaration and Plan of Action on the International Cooperation towards an Integrated and Balanced Strategy to Counter the World Drug Problem

မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်းနှင့် တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန် လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်ခြင်း

tcef(3)

Decriminalization

၎င်းသည် မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်းနှင့် တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန် လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်ခြင်းကို ရည်ညွှန်းပါသည်။

မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်းနှင့် တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန် လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်ခြင်း

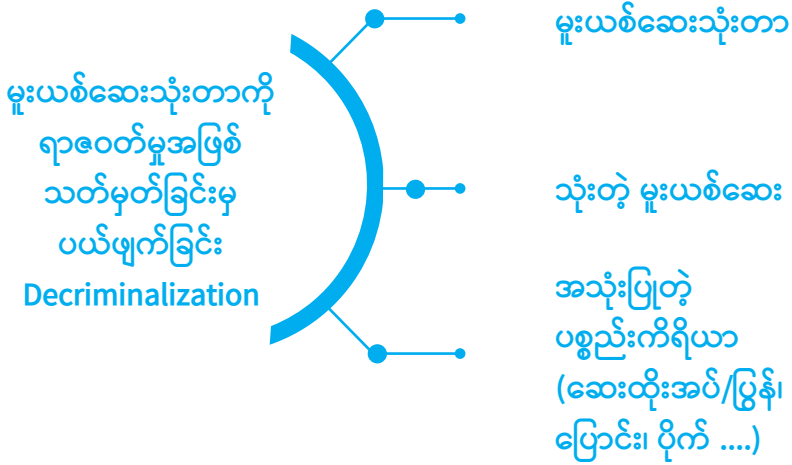
မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်းနှင့် တစ်ကိုယ်ရေသုံးစွဲရန် လက်ဝယ် ထားရှိခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်ခြင်း (Decriminalization) ဆိုတာဘာလဲ။

မူးယစ်ဆေးသုံးတာနဲ့ပတ်သက်ပြီး ပြစ်မှုအဖြစ်သတ်မှတ်ထားတဲ့အပြု
အမူတွေအတွက် ပြဋ္ဌာန်းထားတဲ့ ပြစ်ဒဏ်တွေကို ပယ်ဖျက်လိုက်တာ
ကို ပြောကြပါတယ်...။ သက်ဆိုင်တဲ့ အပြုအမူတွေနဲ့ ပတ်သက်လို့
အောက်ပါတို့ ပါဝင်ပါတယ်⁷-

- ✦ မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲခြင်း၊
- ✦ တစ်ကိုယ်ရေသုံးစွဲရန်အတွက် မူးယစ်ဆေးများ လက်ဝယ်ထားရှိခြင်း၊
- ✦ တစ်ကိုယ်ရေသုံးစွဲရန်အတွက် ထိန်းချုပ်ထားသော မူးယစ်သီးနှံပင်များ စိုက်ပျိုးခြင်း၊ ဝယ်ယူခြင်း၊
- ✦ မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲရာတွင် အသုံးပြုသော ပစ္စည်းကိရိယာများ လက်ဝယ်ထားရှိခြင်း။

ဒါကြောင့် လိုရင်းကို ကြည့်မယ်ဆိုရင်...

⁷ IDPC Drug Policy Guide, 3rd edition.

ဒါဆိုရင် ဒါဟာ တရားဝင်သုံးစွဲခွင့်ပြုလိုက်တာလား?

တရားဝင်ခွင့်ပြုလိုက်ခြင်း (Legalization) မဟုတ်ပါ။ နားလည်လွယ်အောင် ဥပမာပြရရင် အရက်၊ ဘီယာ၊ ဆေးလိပ်ဆေးရွက်ကြီးတို့လို ပစ္စည်းတွေကိုသာ တရားဝင်သုံးစွဲခွင့်ပြုထားတယ်ဆိုတာ တွေ့နိုင်ပါတယ်...။

မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲတာကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးတယ်ဆိုရာမှာ ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်သတ်မှတ်ပြီး ထောင်ဒဏ်တွေ ချမှတ်ခြင်းကနေ ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုလိုက်ခြင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်...။

မြန်မာနိုင်ငံနဲ့ Decriminalization

ယခင် ၁၉၉၃ ခုနှစ် မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသော ဆေးဝါးများဆိုင်ရာ ဥပဒေအရဆိုရင် ပုဒ်မ ၁၅ အရ မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲသူတွေကို ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ်မှ ၅ နှစ်အထိ ချမှတ်ခဲ့ပါတယ်...။ ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ ၁၄ ရက်နေ့မှာ ပြင်ဆင် ပြဋ္ဌာန်းလိုက်တဲ့ မူးယစ်ဆေးဝါးဥပဒေအရ ယခင်ပုဒ်မ ၁၅ အရ ထောင်ဒဏ်ချမှတ်ထားတာကို ပယ်ဖျက်ခဲ့ပါတယ်...။

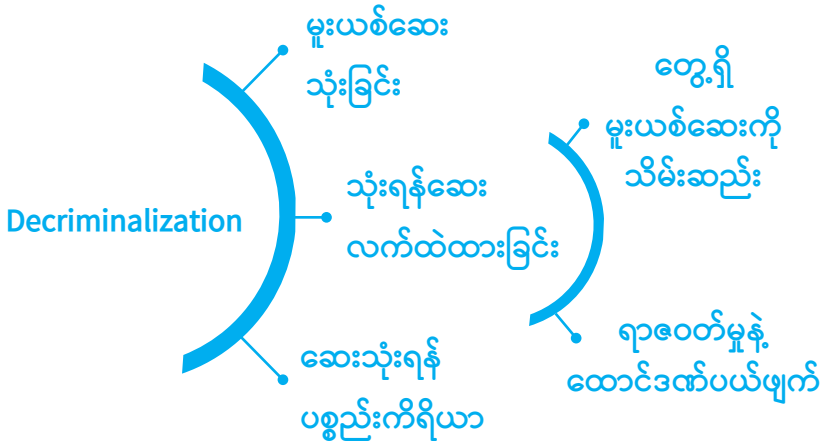
မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်း	၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် ပြင်ဆင်လိုက်သော ဥပဒေအရ ထောင်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်း မရှိတော့။
တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန် မူးယစ်ဆေးဝါး လက်ဝယ်ထားရှိခြင်း	ပုဒ်မ ၁၆(ဂ) အရ ထောင်ဒဏ် ၅ နှစ်မှ ၁၀ နှစ်အထိ ချမှတ်၍ ရနေဆဲ ဖြစ်ပါတယ်။
မူးယစ်ဆေးသုံးရာတွင် သုံးသော ပစ္စည်း ကိရိယာများ	ဆေးထိုးသုံးစွဲတဲ့သူတွေဟာ ဆေးထိုးအပ်/ ပြန်တွေကို အသုံးပြုကြပါတယ်။ ဒါနဲ့ပတ်သက်ပြီး အရေးယူလို့ရတဲ့ ယစ်မျိုးဥပဒေကိုလဲ ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာ ၂၂ ရက်နေ့မှာ ထုတ်ပြန်ပြီး ပယ်ဖျက်ခဲ့ပါတယ်။ (၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ဥပဒေအမှတ် ၆၆)

ဒါကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံအနေနဲ့ ကြည့်ရင် တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန် မူးယစ်ဆေးများ လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်မှ ပယ်ဖျက်ရန် ကျန်ရှိနေပါသေးတယ်...။

ဒီနေရာမှာလည်း အပေါ်မှာပြောခဲ့သလိုပါဘဲ။ မူးယစ်ဆေးကို လက်ထဲမှာ တရားဝင်ကိုင်ဆောင်ခွင့် ပေးလိုက်ခြင်းမဟုတ်ပါ။ ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်နဲ့ ထောင်ဒဏ်ချမှတ် အရေးယူတာကိုပဲဆိုလိုတာ ဖြစ်ပါတယ်...။ တခြားသော နည်းလမ်းများဖြစ်တဲ့ အုပ်ချုပ်ရေး၊ စီမံခန့်ခွဲရေးနည်းလမ်းများနဲ့ အရေးယူသင့်တာကို ရည်ရွယ်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်...။ နောက်ပိုင်းမှာ ဒီအချက်တွေကို ဆက်လက်ဆွေးနွေးသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်...။

Decriminalization ကို မြန်မာလိုသုံးတဲ့အခါ ‘မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်မှ ပယ်ဖျက်ခြင်း’ လို့ ပြောတာထက် ‘မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်းနဲ့ သုံးစွဲရန် မူးယစ်ဆေးလက်ဝယ်ထားရှိခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်မှ ပယ်ဖျက်ခြင်း’ လို့ သုံးတာက ပိုပြီးပြည့်စုံမှာပါ။

တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန် မူးယစ်ဆေးဝါး လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်မှ ပယ်ဖျက်ခြင်းဆိုတာ မူးယစ်ဆေးတွေကို လက်ထဲတရားဝင် ကိုင်ထားခွင့် ပေးလိုက်တာ မဟုတ်ပါ။
တွေ့သမျှ မူးယစ်ဆေးကို သိမ်းဆည်းရပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ...အရင်လို ထောင်ဒဏ်ချမှတ် အရေးယူတာမျိုး မလုပ်တာသာ ဖြစ်ပါတယ်...။

ဘာကြောင့် Decriminalization လုပ်ကြတာလဲ။

အတိုဆုံးပြောရရင်တော့ ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်သတ်မှတ်ထားကြလို့ ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်သတ်မှတ်ထားတာကို ပယ်ဖျက်ဖို့ လုပ်လာကြတာပါ။

Criminalization → Decriminalization

✦ အနာတခြား ဆေးတခြားဖြစ်နေခြင်း - မူးယစ်ဆေးသုံးတာကို ပြစ်မှုအဖြစ်/ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်လိုက်ပြီး ထောင်ဒဏ်ချမှတ်အရေးယူတာတွေ လုပ်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါတွေဟာ ပြဿနာရဲ့သဘောသဘာဝကို နားမလည်မီက လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြတာပါ။ မူးယစ်ဆေးသုံးလို့ အရေးယူခံရတာတွေက သူတပါးကို ရိုက်နှက်လှယက်မှု။

မုဒိန်းမှု၊ လူသတ်မှုတို့လို လူတဖက်သားကို ထိခိုက်နစ်နာအောင် လုပ်တာလည်းမဟုတ်ဘဲ ရာဇဝတ်မှုနဲ့ ထောင်ဒဏ်တွေ ချမှတ်ခဲ့ ကြပါတယ်...။

နောက်ပိုင်းလေ့လာမှုတွေ၊ သုတေသနတွေအရ မူးယစ်ဆေးစွဲတာ ဟာ ကျန်းမာရေးပြဿနာဆိုတာ ပေါ်လွင်လာခဲ့ပါတယ်...။ ဆေး သုံးတဲ့ အကြောင်းရင်းတွေအရလည်း ကျန်းမာရေး၊ လူမှုရေးစတဲ့ အကြောင်းရင်းအမျိုးမျိုးရှိနေတာကို တွေ့ရပါတယ်...။ ဒါကြောင့် မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲမှုကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်လိုက်တာဟာ အနာတခြား၊ ဆေးတခြားဖြစ်နေတဲ့ လုပ်နည်းလုပ်ဟန် ဖြစ်နေတာ ကို သဘောပေါက်လာတဲ့အတွက် နိုင်ငံအများအပြားမှာ ရာဇဝတ် မှုအဖြစ် ပယ်ဖျက်ခြင်းတနည်း ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်မှ ကင်းလွတ်ခွင့် ပေးခြင်းကို လုပ်ဆောင်လာကြပါတယ်...။

✳ ကျန်းမာရေး၊ လူမှုရေးဆိုးကျိုးများ ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း - မူးယစ်ဆေး သုံးတာကို ပြစ်မှုအဖြစ်သတ်မှတ်လိုက်တဲ့အတွက် ဆေးသုံးတဲ့သူ တွေဟာ ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်သူဆိုတဲ့ တံဆိပ်ကပ်လိုက်သလိုဖြစ် သွားစေပါတယ်။ ဒီတော့ မူးယစ်ဆေးသုံးတဲ့သူတွေဟာ ကျန်းမာရေး၊ လူမှုရေးဝန်ဆောင်မှုတွေ ရယူဖို့အတွက် အခက်အခဲဖြစ်သွားစေပါ တယ်...။ လူအများက ခွဲခြားနှိမ်ချတဲ့ ဆက်ဆံရေးတွေကို ရှောင် ရှားချင်တဲ့အတွက် ပုံမှန်ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုပေးတဲ့နေရာတွေ ကို မသွားချင်ကြတော့ပါဘူး။ ဆေးသုံးတာဟာ ဥပဒေနဲ့ ငြိစွန်းနေ တဲ့ အပြုအမူဖြစ်နေတဲ့အတွက်လည်း ဆေးသုံးတဲ့အခါမှာ ခိုးကြောင် ခိုးဝှက်သုံးကြရတဲ့အတွက် ကူးစက်ရောဂါရနိုင်တဲ့ အန္တရာယ်တွေ လည်း တိုးပွားလာပါတယ်...။ မြန်မာနိုင်ငံမှာဆိုရင် မူးယစ်ဆေးထိုး

သုံးတဲ့သူတွေအကြားမှာ အိပ်ချ်အိုင်ဗီကူးစက်မှုနှုန်းဟာ အခြားလူ အုပ်စုတွေထက် အမြင့်ဆုံးဖြစ်နေပြီး နောက်ဆုံးလေ့လာချက်အရ ၃၄.၉% ရှိနေတာ တွေ့နိုင်ပါတယ်။^၈ အဲဒီလေ့လာမှုအရ မူးယစ် ဆေးထိုးသုံးတဲ့ သူတွေအကြားမှာ အသဲရောင်စီပိုး ကူးစက်မှုကလဲ ၅၆% အထိ မြင့်မားနေတာ တွေ့ရပါတယ်။ ဆေးသုံးလို့ အဖမ်းခံရ ဖူးတာ၊ ထောင်ကျဖူးတာတွေဟာလဲ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်း တွေအပါအဝင် အခြားသော လူမှုရေးပိုင်းမှာ နစ်နာဆုံးရှုံးမှုတွေဖြစ် စေပါတယ်...။

✦ **အကျဉ်းထောင်များ ပြည့်လျှံနေစေခြင်း** - မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲသူ၊ လက်ဝယ်တွေ့ရှိသူများကိုပါ ဖမ်းဆီးခြင်းကြောင့် အကျဉ်းထောင် တွေမှာအကျဉ်းသားတွေ ပြည့်လျှံနေတဲ့ ပြဿနာတွေလည်း ဖြစ် စေပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံအကျဉ်းထောင်တွေမှာဆိုရင် အကျဉ်းသား ဦးရေရဲ့ ၄၈% ခန့်ဟာ မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲတာနဲ့ ဆက်စပ်အမှုများ ကျူးလွန်လို့ အကျဉ်းကျနေကြောင်းလဲ သိရှိရပါတယ်။^၉ မြစ်ကြီး နား၊ လားရှိုးဒေသတွေမှာဆိုရင် မူးယစ်ဆေးမှုနဲ့ အကျဉ်းသားရာခိုင် နှုန်းဟာ ၇၀-၈၀% အထိရှိကြောင်းလဲ အမျိုးသားမူဝါဒမှာဖော်ပြ ထားပါတယ်။ ဒါတွေဟာ ဘဏ္ဍာရေးရှုဒေါင့်အရသာမက အကျဉ်း ထောင် စီမံခန့်ခွဲရေးမှာပါ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးဖြစ်နေတဲ့အကြောင်းလဲ အမျိုးသားမူးယစ်ဆေးဝါးမူဝါဒမှာ ဖော်ပြထားပါတယ်။ အကျဉ်း ထောင်တွေအတွင်းမှာ ကူးစက်ရောဂါရနိုင်တဲ့ အခွင့်အလမ်းဟာ ပိုမိုမြင့်မားပြီး အကျဉ်းသားတွေ မိမိနေရပ်ပြန်ရတဲ့အခါမှာ အများ

^၈ Myanmar Integrated Biological and Behavioral Surveillance Survey & Population Size Estimates among PWIDs 2017-2018, National AIDS Program, Ministry of Health & Sports
^၉ အမျိုးသားမူးယစ်ဆေးဝါးထိန်းချုပ်ရေးမူဝါဒ (၂၀၁၈)

ပြည်သူကို ရောဂါကူးစက်ဖို့လဲ အန္တရာယ်ဖြစ်စေနိုင်ပါတယ်။ အကျဉ်း ကျနေရတဲ့အတွက် အခြားသောလူမှုရေးဆိုင်ရာ နစ်နာမှုတွေကလဲ အများကြီးရှိပါတယ်။

အကျဉ်းသားတစ်ဦးစရိတ်ကို နိုင်ငံတော်က တစ်နေ့လျှင် ကျပ်တစ် ထောင်သုံးနေရမယ်ဆိုရင် မူးယစ်ဆေးဝါးအကျဉ်းသား ၄၀,၀၀၀ ခန့်အတွက်ဆိုပါက တစ်နေ့ကို ကျပ်သန်းလေးဆယ်၊ တစ်လဆို ရင် ကျပ်သန်း ၁၂၀၀၊ တစ်နှစ်စာဆိုရင် ကျပ်သန်း ၁၄,၄၀၀ ခန့် သုံးနေရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။¹⁰

✦ တရားမျှတမှုနှင့်လူ့အခွင့်အရေးထိခိုက်မှုများ - မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲ မှုကို ပြစ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်ထားခြင်းကြောင့် အရေးယူသည့်အခါ ပြစ်မှုနှင့် ပြစ်ဒဏ်မမျှတဘဲ ကြီးလေးသောပြစ်ဒဏ်များ ခံစားရ ခြင်း၊ မူးယစ်ဆေးဝါးစစ်ပွဲများသဖွယ် နှိမ်နင်းသည့်အခါ အသက် အန္တရာယ်ကြုံရခြင်း၊ ကျန်းမာရေးအခွင့်အရေးများ ဆုံးရှုံးခြင်း၊ ထင် သလို ဖမ်းဆီးနှိပ်စက်ခြင်း၊ ကျေးကျွန်သဖွယ် ခိုင်းစေခြင်း၊ တစ် ကိုယ်ရေလွတ်လပ်ခွင့်ဆုံးရှုံးခြင်း စသည်ဖြင့် ကြုံတွေ့ရသည်များ လည်း ရှိပါတယ်။

✦ အပြစ်ပေးအရေးယူတဲ့ လုပ်နည်းလုပ်ဟန်တွေဟာ အကျိုးမရှိ ကြောင်း တွေ့ရှိလာကြခြင်း - မူးယစ်ဆေးသုံးတာကို ပြစ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်ပြီး ထောင်ဒဏ်တွေချမှတ်ခြင်း၊ ကာယကံရှင်ဆန္ဒမပါဘဲ အတင်းအဓမ္မ ဆေးကုသစေခြင်းစတဲ့ လုပ်နည်းလုပ်ဟန်တွေကို

¹⁰ မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့်စိတ်ကို ပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများဆိုင်ရာဥပဒေနှင့် ယင်းဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ (အမှတ် ၆/၂၀၁၈) တို့အား ဆန်းစစ်သုံးသပ်ချက်အစီရင်ခံစာ (ဦးကျော်စိန်၊ Dr.ထွေးကြူ)

ကျင့်သုံးခဲ့ပေမဲ့ ဆေးသုံးတဲ့လူတွေလျော့မသွားတဲ့အပြင် တိုးလာ သလို အိပ်ချ်အိုင်ဗွီ၊ အသဲရောင် ဘီ/စီ စတဲ့ ပြဿနာတွေကို ပိုဆိုး လာစေတယ်ဆိုတာကိုလဲ လက်တွေ့ကျကျ ပြန်သုံးသပ်ရင် တွေ့ ရှိလာရတဲ့ အတွက်ကြောင့် ဖြစ်ပါတယ်။

Decriminalization နဲ့ မူးယစ်ဆေးဝါးကွန်ဗင်းရှင်းများ

အပေါ်မှာရှင်းပြခဲ့သလို Decriminalization ဆိုရင် အကျုံးဝင်နေတဲ့ ကိစ္စတွေကမူးယစ်ဆေးသုံးတာ၊ သုံးဖို့မူးယစ်ဆေးလက်ထဲမှာထားတာ နဲ့ ဆေးသုံးရာမှာ အသုံးပြုတဲ့ ပစ္စည်းကိရိယာတွေကို အရေးယူတာတွေ က ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုတာလို့ ပြောခဲ့ပြီးပါပြီ။ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာနိုင်ငံ အပါအဝင် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအများစုကလဲ ကုလသမဂ္ဂရဲ့ မူးယစ်ဆေးဝါးကွန် ဗင်းရှင်းတွေကို သဘောတူလက်မှတ်ရေးထိုးထားပြီး ကိုယ့်နိုင်ငံအ လိုက် မူးယစ်ဆေးဝါးဥပဒေတွေ ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းကြတာ ဖြစ်ပါတယ်...။

ဒါဆို ကျွန်တော်တို့ပြောနေတဲ့ မူးယစ်ဆေးသုံးတာကို ရာဇဝတ်မှုအ ဖြစ် သတ်မှတ်တာ၊ ကာယကံရှင်ဆေးသုံးဖို့ မူးယစ်ဆေးအနည်းငယ် လက်ထဲထားတာကို ရာဇဝတ်မှုနဲ့ အရေးယူတာတွေဟာ ကုလသမဂ္ဂ ကွန်ဗင်းရှင်းတွေနဲ့ လိုက်လျောညီထွေရှိပါရဲ့လားဆိုတာလဲ သိထားဖို့ လိုမယ်ထင်ပါတယ်...။

မူးယစ်ဆေးဝါးကွန်ဗင်းရှင်းတွေကတော့ဥပဒေတွေရေးသလိုရေးထား ပြီး တကမ္ဘာလုံးနဲ့ အဝင်အောင်ရေးရတော့ ကွန်ဗင်းရှင်းစာသားတွေနဲ့ ရှင်းရရင် ရှည်လျားထွေပြားပြီး ခေါင်းရှုတ်သွားမှာစိုးလို့ မူးယစ်ဆေး ဝါး ထိန်းချုပ်ရေးဘုတ်အဖွဲ့ (INCB – International Narcotic Control Board) က ရှင်းပြထားတာကိုပဲ လိုရင်းသိအောင် ဖော်ပြပေးလိုက်ပါ

တယ်...။ INCB ဆိုတာကတော့ ကုလသမဂ္ဂရဲ့ မူးယစ်ဆေးဝါး ကွန်ဗင်းရှင်းအရ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတွေရဲ့ လုပ်ဆောင်မှုတွေကို စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုဖို့ တာဝန်ယူရတဲ့အဖွဲ့ဖြစ်ပြီး တွေ့ရှိချက်တွေကို နှစ်စဉ်အစီရင်ခံစာ ထုတ်ပြန်ပေးပါတယ်။ INCB ရဲ့ ၂၀၁၇ ခုနှစ် အစီရင်ခံစာမှာ ဆေးသုံးတာ၊ ဆေးသုံးဖို့ မူးယစ်ဆေးပမာဏ အနည်းငယ်လက်ထဲ ထားတာတွေကို အရေးယူတာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ရှင်းပြထားပါတယ်...။

“မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်း သို့မဟုတ် တစ်ကိုယ်ရေသုံးစွဲရန် မူးယစ်ဆေးဝါး လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းတို့နှင့် ပတ်သက်၍ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မူးယစ်ဆေးဝါး ထိန်းချုပ်ရေး စာချုပ်များအရ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် ရာဇဝတ်ပြစ်ဒဏ်များချမှတ်ရန် မလိုအပ်ကြောင်းကို ကုလသမဂ္ဂ စာတမ်းအများအပြားတွင် ထပ်တလဲလဲရှင်းပြထားပြီး ဖြစ်သော်လည်း အချို့သော အစိုးရများသည် မူးယစ်ဆေးသုံးသူများကို ထောင်ဒဏ်များချမှတ်ခြင်း အပါအဝင် ရာဇဝတ်ပြစ်ဒဏ်များ ချမှတ်နိုင်သော ဥပဒေများကို ဆက်လက်ကျင့်သုံးနေကြောင်းတွေ့ရပါသည်.....”¹¹

3. People in prisons and other custodial settings

27. IN spite of repeated clarification in United Nations documents that the international that the international drug control treaties do not require States parties to apply criminal justice sanctions for the use of drugs or compel such sanctions for the possession of drugs for personal use, some national governments continue to have laws that mandate penal measures, including incarceration for people who use drugs. It needs to be reiterated that under the international drug control treaties, treatment and rehabilitation services can be provided as a full-fledged alternative to criminal justice sanctions, as stated by the Board in 2007 and in 2016.^{48, 49, 50} People facing charges for drug use or possession of small quantities of drugs for personal use need to be provided the option of care outside the criminal justice system. Prison-based treatment is important

¹¹ INCB Report 2017

မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ မူဝါဒဆိုင်ရာ ပြဋ္ဌာန်းချက်...

၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလမှာ အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းခဲ့တဲ့ ‘အမျိုးသားမူးယစ်ဆေးဝါး ထိန်းချုပ်ရေးမူဝါဒ’ ရဲ့ အန္တရာယ်လျှော့ချရေး ခေါင်းစဉ်အောက်မှာ အကြံပြုထားတဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်တွေထဲမှာ ‘မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲမှုကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်မှ ကင်းလွတ်စေခြင်း’ လို့ ဖော်ပြထားတာ တွေ့နိုင်ပါတယ်။

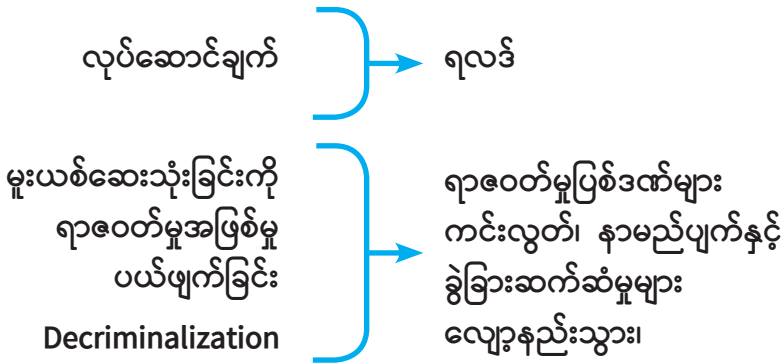
အဲဒီခေါင်းစဉ်အောက်မှာပဲ ‘တရားမဝင်ဆေးဝါးများ သုံးစွဲခြင်းကို တားဆီးနိုင်ရေးနှင့် နည်းလမ်းတစ်ခုတည်းဖြင့်သာ ဖြေရှင်းနိုင်ခြင်းမရှိဘဲ မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲမှု၏ ဆိုးကျိုးဆက်များကို လျှော့ချနိုင်ရန်နှင့် မူးယစ်ဆေးစွဲသူများအား အပြစ်ပေးထောင်ချခြင်းအစား အခြားသောနည်းလမ်းများဖြင့် ဖြေရှင်းနိုင်ရန် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်ပါသည်’ လို့ဖော်ပြထားပါတယ်...။

Decriminalization ရဲ့ အဓိကကျတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မူးယစ်ဆေးဝါးမူဝါဒဆိုင်ရာ ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့ကြီးရဲ့ ဖွင့်ဆိုချက်အရဆိုရင် Decriminalization လုပ်ရာမှာ အဓိကလွှမ်းမိုးထားတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကို အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပါတယ် -

**ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်မှ ပယ်ဖျက်ခြင်းတွင်
အဓိကလွှမ်းမိုးထားသော ရည်ရွယ်ချက်မှာ မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲသူများကို
ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခြင်းနှင့် နာမည်ပျက်သတ်မှတ်ခံရခြင်းကို
အဆုံးသတ်စေရန်ဖြစ်သည်။¹²**

¹² IDPC Drug Policy Guide, 3rd edition.

မြန်မာနိုင်ငံမှာရော မူးယစ်ဥပဒေပြင်လိုက်ပြီး အဲဒီလိုရလဒ် ထွက်လာ ပါရဲ့လား...။

* ၂၀၁၈ ခုနှစ်မှာ ဥပဒေပြင်ဆင်ချက်အသစ် ထုတ်ပြန်ပြီးတဲ့နောက် နိုင်ငံတော်သမ္မတရုံးရဲ့ “မူးယစ်ဆေးဝါး အထူးသတင်းတိုင်ကြား ရေးဌာန” က ထုတ်ပြန်ကြေညာချက်တွေအရ ၂၀၁၈ ဇူလိုင်လမှ ဒီဇင်ဘာလအထိ ဖမ်းဆီးမှုသတင်းထုတ် ပြန်ချက်တွေထဲကနေ မူးယစ်ဆေးဝါးလက် ဝယ်တွေ့ရှိမှု (ပုဒ်မ ၁၆-ဂ) နဲ့ ဖမ်းဆီးခံရသူ အရေအတွက်ဟာ ၄၆% ရှိကြောင်း တွေ့ရပါတယ်။ ဒါတွေဟာ စုစု ပေါင်းဖမ်းဆီးမှု အားလုံးမဟုတ်သေးဘဲ သတင်းပေးတိုင်ကြားလို့ ဖမ်းဆီးမှုအရေအတွက်ထဲကပဲ ရှိပါသေးတယ်¹³။

¹³ ဒေါက်တာထွေးကြူ ၏ ‘မညီမျှသောဟန့်ချက်များ’ အစီရင်ခံစာ (၂၀၁၉)

* မြန်မာနိုင်ငံလူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်ရဲ့ ၂၀၁၉ ခုနှစ်မှာ ထုတ်ပြန် လိုက်တဲ့ ၂၀၁၈ ခုနှစ် နှစ်ပတ်လည်အစီရင်ခံစာထဲမှာ အကျဉ်းထောင် တွေကို သွားရောက်စစ်ဆေးခဲ့တာနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဖော်ပြထားတာ ကိုလဲ အောက်ပါအတိုင်း ကောက်နုတ်ဖော်ပြလိုက်ပါတယ် -

“....အကျဉ်းထောင်အတွင်း၌ အကျဉ်းသားဦးရေစုစုပေါင်း၏ ၅၀% ကျော်မှာ မူးယစ်ဆေးဝါးအမှုဖြင့် အကျဉ်းကျနေသူများ ဖြစ်နေသည့် အကျဉ်းထောင် စုစုပေါင်း (၂၄) ထောင်ရှိနေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ အကျဉ်းထောင်ကျပ်တည်းမှုကို လျှော့ချနိုင်ရေးအတွက် မူးယစ်ဆေးဝါး အကျဉ်းသားများနှင့် ပတ်သက်သည့် မူဝါဒကို ပြန်လည်စိစစ်ရန် လိုအပ်နေသည်ဟု သုံးသပ်ရရှိပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် မူးယစ်ဆေးဝါး (ဘိန်းဖြူမှုန့်) ပမာဏ (၁) ဂရမ်အောက်နှင့် ဆေးပြားပမာဏ (၅) ပြားအောက် ဖမ်းဆီးရမိသူများသည် မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသော ဆေးဝါးများဆိုင်ရာ (မူလ) ဥပဒေအရ (၁၀) နှစ်ဝန်းကျင်ကျခံနေရသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဖမ်းဆီးရမိသည့် ပမာဏအနည်းအများအလိုက် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်နိုင်ရေးအတွက် ဥပဒေကို လိုအပ်သလိုပြင်ဆင်သင့်သည်ဟု သုံးသပ်ရရှိပါသည်။ ထို့ပြင် မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲခြင်း၊ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်း မပြုသော်လည်း သုံးစွဲသူ၊ ရောင်းဝယ်သူများနှင့် အတူသွား၊ အတူလာပြုလုပ်နေစဉ် ဖမ်းဆီးရမိခြင်းကြောင့် အားပေး ကူညီသူဟုဆိုကာ တရားစွဲဆိုခံရသဖြင့် အကျဉ်းကျနေသူများ ရှိခြင်းကြောင့် ယင်းတို့နှင့် ပတ်သက်သည့် မူဝါဒကို ပြန်လည်စဉ်းစားသင့်သည်ဟု သုံးသပ်ရရှိပါသည်။”¹⁴

¹⁴ စာ - ၆၅၊ နှစ်ပတ်လည်အစီရင်ခံစာ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသားလူ့အခွင့်အရေးကော်မရှင်။

✦ လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနှင့်ပြန်လည်နေရာချထားရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ဒေါက်တာဝင်းမြတ်အေး ကလည်း ပြန်လည်ထူထောင်ရေးဌာနသို့လူများရောက်လာမည်ဟုမျှော်လင့်ထားသော်လည်း ရောက်လာသူအလွန်နည်းပြီး အများစုမှာ လက်ဝယ်တွေ့ရှိမှုဖြင့်ထောင်ထဲရောက်ကုန်ကြကြောင်းကိုနေပြည်တော်မှာ ၂၀၁၉ မတ်လ ၁၄ ရက်နေ့က ကျင်းပတဲ့ မူးယစ်ဥပဒေနှင့် မူဝါဒဆိုင်ရာ သုံးသပ်ချက် အစီရင်ခံစာ အခမ်းအနားမှာ ပြောကြားသွားခဲ့တာကို တွေ့နိုင်ပါတယ်။¹⁵

Decriminalization လုပ်နည်းလုပ်ဟန်အမျိုးအစားများ

အကြမ်းဖျဉ်းအားဖြင့် လုပ်နည်းလုပ်ဟန် နှစ်မျိုးရှိတယ်လို့ ပြောလို့ရပါတယ်။ အလွယ်မှတ်ရရင်တော့ ဥပဒေပြင်ပြီးလုပ်တာနဲ့ ဥပဒေမပြင်ဘဲ လုပ်တာပါ...။

✦ **De facto (အရှိအနေအထားအတိုင်း လုပ်ဆောင်ခြင်း)**¹⁶ - ဒီနည်းမှာ ဥပဒေကိုမပြင်ဘဲခြွင်းချက်နဲ့ဖြစ်စေ၊ညွှန်ကြားချက်ထုတ်၍ဖြစ်စေ၊ ဥပဒေပိုင်းတာဝန်ရှိသူတို့ရဲ့ ဆင်ခြင်တုံတရားအရဖြစ်စေ အရေးမယူဘဲထားတာမျိုး ဖြစ်ပါတယ်။ ဥပမာ - ဆိုရင် အိန္ဒိယက ဘာသာရေးအခမ်းအနားတချို့မှာ ဆေးခြောက်သုံးတာမျိုး၊ နယ်သာလန်နိုင်ငံမှာ ဆေးခြောက်ကို ကော်ဖီဆိုင်တွေမှာ သုံးလို့ရတာမျိုး...။

¹⁵ <https://burma.irrawaddy.com/news/2019/03/15/186612.html>

¹⁶ De facto ကို ရှေ့နေချုပ်ရုံးက ထုတ်ဝေတဲ့ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ ဥပဒေဝေါဟာရအဘိဓာန်တွင် ‘အမှန်ဖြစ်သည့်အတိုင်း’ ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။

✳ De Jure (တရားဝင် ဥပဒေပြင်ဆင်ပြဋ္ဌာန်းပြီး အရေးမယူဖို့ ဆောင်ရွက်ခြင်း) - ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်အရေးယူခြင်းက ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုတာကိုလုပ်ကြတဲ့ နိုင်ငံအတော်များများကတော့ ဥပဒေတရားဝင်ပြဋ္ဌာန်းပြီး လုပ်ကြပါတယ်။ လူသိများ ထင်ရှားတဲ့ ဥပမာပြရရင်တော့ ပေါ်တူဂီနိုင်ငံဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီလို အပြောင်းအလဲလုပ်လိုက်တဲ့ရလဒ်တွေကို ပြန်သုံးသပ်ကြည့်ရာမှာ -

- ✳ လူကြီးတွေအကြား တရားမဝင်ဆေးတွေ သုံးစွဲမှုအနည်းငယ် တိုးလာခြင်း၊
- ✳ လူငယ်လူရွယ်တွေအကြား အထူးသဖြင့် ဆေးသုံးများတဲ့သူတွေ အကြားမှာ တရားမဝင်ဆေးတွေ သုံးတာလျော့ကျလာခြင်း (အနည်းဆုံး ၂၀၀၃ ခုနှစ်ခန့်ကတည်းက)၊
- ✳ တရားစီရင်ရေးစနစ်အနေနဲ့ မူးယစ်မှုကျူးလွန်သူတွေအတွက် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုး လျော့ကျသွားခြင်း၊
- ✳ ဆေးစွဲကုသမှုခံယူတဲ့သူများ ပိုများလာခြင်း၊
- ✳ ကူးစက်ရောဂါဖြစ်တာနဲ့ ဘိန်းအုပ်စုဝင်ဆေးတွေကြောင့် သေဆုံးတာတွေ လျော့ကျလာခြင်း၊
- ✳ အာဏာပိုင်တွေအနေနဲ့ ဖမ်းမိတဲ့ မူးယစ်ဆေးပမာဏ ပိုများလာခြင်း၊
- ✳ မူးယစ်ဆေးတွေရဲ့ လက်လီဈေးတွေကျလာခြင်း....

စသည်တို့ကို တွေ့ရပါတယ်။¹⁷

De facto
(အရှိအနေအထားအတိုင်း
လုပ်ဆောင်ခြင်း)

အားသာချက် -
အမြန်ဆောင်ရွက်နိုင်

အားနည်းချက် -
အလွယ်တကူ ပယ်ဖျက်နိုင်
(ဥပမာ - အုပ်ချုပ်သူ
အပြောင်းအလဲ)

De Jure (တရားဝင်
ဥပဒေပြင်ဆင်ပြဋ္ဌာန်းပြီး
အရေးမယူဖို့
ဆောင်ရွက်ခြင်း)

အားသာချက် -
ခိုင်မာတိကျမှုရှိ ခြင်း

အားနည်းချက် -
ဥပဒေပြင်ဆင်ပြီးရန်
အချိန်ကြာခြင်း

¹⁷ The Global State of Harm Reduction 2012, Harm Reduction International.

မူးယစ်ဆေးသုံးတာနဲ့ သုံးမဲ့ဆေး လက်ဝယ်ထားရှိတာကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် အရေးမယူဘူးဆိုတော့ ဘယ်လိုများအရေးယူတာရှိလဲ...။

ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် အရေးမယူဘူးဆိုပေမဲ့ တရားဝင်အဖြစ် သတ်မှတ် တာမဟုတ်တဲ့အတွက် မူးယစ်ဆေးနဲ့ပတ်သက်လို့တော့ အရေးယူတာ ရှိပါတယ်...။

- ✦ လက်ဝယ်တွေ့ရှိတဲ့ မူးယစ်ဆေးတွေကို သိမ်းဆည်းပါတယ်...။ (တရားဝင်ခွင့်ပြုခြင်း Legalization မဟုတ်တဲ့အတွက် ကိုင်ဆောင်ခွင့်မပေးခြင်းပါတယ်)
- ✦ ဆေးသုံးသူအတွက် သူသုံးမဲ့ဆေးပမာဏ လက်ထဲထားတဲ့အတွက် အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာအရ စီမံခန့်ခွဲမှုနည်းလမ်းနဲ့ အရေးယူကြပါတယ်...။ ဥပမာအားဖြင့် ဒဏ်ငွေရိုက်ခြင်း၊ လူမှုအကျိုးပြုဆောင်ရွက်စေခြင်း၊ သတိပေးတားမြစ်ခြင်း၊ ခရီးသွားလာခွင့် ပိတ်ထားခြင်း၊ ပုံမှန်သတင်းပို့စေခြင်း... စသည်တို့နဲ့အတူ လိုအပ်သလို ဆေးကုသမှုရယူစေခြင်း၊ နှစ်သိမ့်ဆွေးနွေး ပညာပေးမှုများ လုပ်ဆောင်စေခြင်း စသည်တို့ကို ချမှတ်ကြပါတယ်။

စီမံခန့်ခွဲမှုနည်းလမ်းအပါအဝင်လုံးဝအရေးယူမှုချမှတ်ခြင်းမရှိတဲ့နိုင်ငံလဲ ရှိပါတယ်။ ဥပမာ - ဥရုဂွေးနိုင်ငံဆိုရင် မည်သည့်ပြစ်ဒဏ်မှ ချမှတ်ခြင်း မရှိပါ။ (တွေ့ရှိတဲ့ ပမာဏဟာလဲ တစ်ကိုယ်ရေသုံးဖို့လို့ ယူဆလောက်တဲ့ ပမာဏဖြစ်ရပါတယ်။ မှတ်ချက် - ဒီပမာဏအကြောင်းကို နောက်ပိုင်းဆက်လက်တင်ပြပါမယ်။)

စီမံခန့်ခွဲရေးနည်းလမ်းနဲ့ ပြစ်ဒဏ်တွေချမှတ်ရာမှာ သတိပြုသင့်တာက...

ပေါ့စေလိုလို့ ကြောင်ရုပ်ထိုးကာမှ ဆေးအတွက်ကြောင့်လေး ဆိုတာ လိုမျိုး ကာယကံရှင်အတွက် ပိုထိခိုက်မသွားစေဘို့ သတိပြုရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒဏ်ငွေမဆောင်နိုင်လို့ ထောင်ဒဏ်ချမှတ်လိုက်တဲ့အခါ မူရင်းရည်ရွယ်ချက်ကိုက ထောင်ဒဏ်မချစေလိုတာ၊ ပြစ်မှုမှတ်တမ်းမဝင်စေလိုတာတွေဟာ အချည်းနှီးဖြစ်သွားတတ်ပါတယ်။

သို့ဖြစ်၍ အုပ်ချုပ်ရေး/စီမံခန့်ခွဲရေးနည်းလမ်းအရ အရေးယူတဲ့အခါ အဓိကရည်ရွယ်ချက် နှင့်အညီ

- * ဆေးသုံးစွဲခြင်းကြောင့် အပြစ်ပေးခံရမှုများ လျော့ကျသွားရန်
- * ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခံရသည့်အတွက် နောက်ဆက်တွဲပြဿနာများ လျော့ကျသွားစေရန် ဆိုသည့်အချက်များကို မထိခိုက်စေရန် သတိပြုသင့်ပါတယ်။

Decriminalization ကို ဥပဒေနဲ့အညီ (De Jure) နိုင်ငံတကာ ၌ လုပ်ဆောင်မှုများ¹⁸

	ဥပဒေမူဆောင်	ရဲလုပ်ပိုင်ခွင့်	တရားရေး/ အုပ်ချုပ်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်	အရေးယူမှု	နိုင်ငံ ဥပမာ
ဆေးသုံးခြင်း (သို့) လက်ဝယ် ထား ခြင်း သည် ပြစ်မှုမဟုတ်	လက်ဝယ်ထား ခြင်း (သို့) သုံး ခြင်းသည် အရေး ယူရမည့် ကျူး လွန်မှုမဟုတ်။	ပြန်လည် ရောင်း ချရန် ကြံရွယ် ချက်မရှိပါက ရဲအနေဖြင့် ဖမ်းဆီးထိန်း သိမ်းထားရန် မလို။	ရောင်းချဖြန့်ဖြူး ရန် အထောက် အထားမရှိပါက အရေးယူဆောင် ရွက်ရန်မလို။	တစ်ကိုယ်ရေ သုံးရန် ရှိသင့် သော ပမာဏ ထက်ကျော်လွန် သော မူးယစ် ဆေးကို သိမ်း ဆည်း။	ဥရုဂွေး
	တစ်ကိုယ်ရေသုံး ခြင်းနှင့် ရောင်း ချရန် ကြံစည် ခြင်းကို ဥပဒေက ခွဲခြားထား				

¹⁸ A Public Health Approach to Drug Use in Asia, IDPC.

	ဥပဒေမူဘောင်	ရဲလုပ်ပိုင်ခွင့်	တရားရေး/ အုပ်ချုပ်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်	အရေးယူမှု	နိုင်ငံ ဥပမာ
ရဲများ၏ ဆင်ခြင် တုံ့တရား	လက်ဝယ်ထား ရှိခြင်းသည် ရာဇ ဝတ်မှုမဟုတ်၊ သို့သော် အုပ်ချုပ် ရေးဆိုင်ရာ ကျူး လွန်မှုဖြစ်။	ရဲများက ကျူး လွန်မှု သဘာဝ ကို ဆုံးဖြတ်နိုင် - သုံးစွဲရန် လက် ဝယ်ထားရှိပါက ချက်ချင်းဒဏ်ငွေ တပ်နိုင်ပြီး၊ မဟုတ်ပါက ပြစ်မှုဆိုင်ရာ တရားစီရင်ရေး စနစ်သို့ လွှဲပေး။	ရောင်းချဖြန့်ဖြူး ရန် အထောက်အ ထား မရှိပါက အရေးယူဆောင် ရွက်ရန် မလို။	သိမ်းဆည်းခြင်း၊ သတိပေးခြင်း (သို့) ဒဏ်ငွေ ရိုက်ခြင်း၊	စပိန်၊ အချို့သော ဩစတေးလျ ပြည်နယ်များ (ဆေးခြောက် အတွက်သာ)

	ဥပဒေမူဘောင်	ရဲလုပ်ပိုင်ခွင့်	တရားရေး/ အုပ်ချုပ်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်	အရေးယူမှု	နိုင်ငံ ဥပမာ
အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်မှု	လက်ဝယ်ထားရှိခြင်း သည် ရာဇဝတ်မှု မဟုတ်၊ သို့သော် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ကျူးလွန်မှုဖြစ်ပါ	ဆေးများလက်ဝယ် တွေ့ရှိမှုအတွက် ရဲက ထိန်းသိမ်းထားပြီး အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့သို့ လွှဲပေး၊ ရောင်းချရန် သံသယရှိမှသာ လျှင် ပြစ်မှုဆိုင်ရာ တရားစီရင်ရေးအရ လုပ်ဆောင်	မြို့ပြ (သို့) အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့က သင့်တော်သော ကျန်းမာရေး (သို့) လူမှုရေးဝန်ဆောင်မှု အတွက် ဆုံးဖြတ်ပေး	သိမ်းဆည်းခြင်း၊ သတိပေးခြင်း (သို့) ဒဏ်ငွေ ရိုက်ခြင်း၊ ကုသရေးသို့ လွှဲပြောင်းပေးခြင်း၊ အခြားသော စီမံခန့်ခွဲရေး ပြစ်ဒဏ်များ	ပေါ်တူဂီ၊ ချက်သမ္မတနိုင်ငံ

မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်းနှင့် တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန် လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်ခြင်း

	ဥပဒေမူဘောင်	ရဲလုပ်ပိုင်ခွင့်	တရားရေး/ အုပ်ချုပ်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်	အရေးယူမှု	နိုင်ငံ ဥပမာ
<p>ပြစ်မှုဆိုင်ရာ တရား စီရင်ရေးအရ ဆုံးဖြတ်ချက်</p>	<p>လက်ဝယ်ထား ရှိခြင်းသည် ရာဇဝတ်မှု မဟုတ်။ သို့သော် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင် ရာ ကျူးလွန်မှု ဖြစ်။</p>	<p>ဆေးများလက် ဝယ် တွေ့ရှိမှု အတွက် ရဲက ထိန်းသိမ်းထား နိုင်ပြီး ပြစ်မှု သဘောသဘာဝ ကို ဆုံးဖြတ်ခွင့် မရှိ၊ အမှုကို အစိုးရ တရားစွဲ အမှုလိုက်အရာ ရှိ (သို့) တရား ရေးသို့ လွှဲပေး။</p>	<p>တရားရေး အာဏာပိုင်များ (တရားစွဲအမှု လိုက် အပါအ ဝင်) က အပြု အမူသည် တစ် ကိုယ်ရေသုံးရန် သတ်မှတ်ထား သော ဘောင်အ တွင်း ရှိ/မရှိ ဆုံးဖြတ်။</p>	<p>သိမ်းဆည်းခြင်း၊ သတ်ပေးခြင်း (သို့) ဒဏ်ငွေ ရိုက်ခြင်း၊ ကုသရေးသို့ လွှဲပြောင်းပေး ခြင်း၊ အခြားသော စီမံခန့်ခွဲရေး ပြစ်ဒဏ်များ</p>	<p>ဂျာမဏီ၊ အက်စ် တိုနီး ယား၊ အာဂျင်တီးနား</p>

Decriminalization ကို ဥပဒေနဲ့အညီ (De Jure) နိုင်ငံတကာ ၌ လုပ်ဆောင်မှုများ¹⁸

	ဥပဒေမူကောင်	ရဲလုပ်ပိုင်ခွင့်	တရားရေး/ အုပ်ချုပ်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်	အရေးယူမှု	နိုင်ငံ ဥပမာ
ပြစ်ဒဏ် ချမှတ်ခြင်း မရှိ	လက်ဝယ်ထား ရှိခြင်းသည် ပြစ် မှုဖြစ်၊ သို့သော် ရဲ/တရားစွဲ အမှု လိုက်များသည် ဆင်ခြင်တုံ တရားအရ နှောက်ယှက် ခြင်း မပြုရန် ညွှန်ကြားထား၊	ဖြန့်ဖြူးရောင်း ချရန် အထောက် အထား မရှိသ၍ ရဲများက ထိန်း သိမ်းထားခွင့် မရှိ	ဖြန့်ဖြူးရောင်း ချရန် အထောက် အထား မရှိပါက မည်သို့မျှဆက် လက်ဆောင်ရွက် ရန် မလို၊	မူးယစ်ဆေး များကို သိမ်းဆည်း၊	နယ်သာလန် နိုင်ငံ (ဆေးခြောက် အတွက်)

မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်းနှင့် တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန် လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်ခြင်း

ရဲများက လမ်းလွှဲပေးခြင်း	ဥပဒေမူဘောင်	ရဲလုပ်ပိုင်ခွင့်	တရားရေး/အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်	အရေးယူမှု	နိုင်ငံ ဥပမာ
	လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းသည် ပြစ်မှုဖြစ် သော်လည်း မူဝါဒအရ ထောင်ချမည့် အစား အခြားနည်းလမ်းများဖြင့် အရေးယူရန် ပြဋ္ဌာန်းထား၊	ရဲက ပြစ်မှုသဘာဝကို ဆုံးဖြတ်နိုင်၊ အရေးယူမှု (သို့) အထက် အရာရှိထံလွှဲပေး၍ ရဲစခန်းတွင် ကျွမ်းကျင်သူ၏ အကဲဖြတ်မှုယူ။	ဖြန့်ဖြူးရောင်းချရန် အထောက်အထားမရှိပါက မည်သို့မျှ ဆက်လက် ဆောင်ရွက်ရန် မလို၊	မူးယစ်ဆေးများကို သိမ်းဆည်း၊ သတ်ပေးခြင်း/ဒဏ်ငွေရိုက်ခြင်း၊ အခြား စီမံခန့်ခွဲရေးအရ အရေးယူမှုများ၊ ကုသရေး၊ အန္တရာယ် လျော့ကျရေး၊ လူမှုရေး ဝန်ဆောင်မှုများသို့ လည်းလွှဲပေး။	အမေရိကန် အချို့သော မြို့များ (Albany, Seattle, Santa Fe), အချို့သော ဩစတေးလျ ပြည်နယ်များ

တရားစီရင်ရေး စနစ်က လမ်းလွှဲ ပေးခြင်း	ဥပဒေမူဘောင်	ရဲလုပ်ပိုင်ခွင့်	တရားရေး/ အုပ်ချုပ်ရေး လုပ်ငန်းစဉ်	အရေးယူမှု	နိုင်ငံ ဥပဒေ
	လက်ဝယ်ထား ရှိခြင်းသည် ပြစ်မှုဖြစ်သော်လည်း မူဝါဒ/ ဥပဒေအရ ထောင်ချမည့် အစား အခြား နည်းလမ်းများဖြင့် အရေးယူရန် ပြဋ္ဌာန်းထား။	မူးယစ်ဆေး လက်ဝယ်တွေ့ရှိသူများကို ရဲများက ဖမ်းဆီးနိုင်။	အရေးယူ ခံရသူကို ဆေးကုမှု ခံယူစေရန် (သို့) အခြားသော ရာဇဝတ်ပြစ်ဒဏ် မဟုတ်သော အရေးယူမှုများ ချမှတ်ရန် တရားရေး အာဏာပိုင်များတွင် ဆင်ခြင်တုံတရားဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခွင့်ရှိ။	မူးယစ်ဆေးများကို သိမ်းဆည်း၊ သတိပေးခြင်း/ ဒဏ်ငွေရိုက်ခြင်း၊ အခြားစီမံခန့်ခွဲရေးအရ အရေးယူမှုများ၊ ကုသရေး၊ အန္တရာယ် လျော့ကျရေး၊ လူမှုရေးဝန်ဆောင်မှုများသို့ လည်း လွှဲပေး။	ဩစတေးလျ နှင့် အမေရိကန်ရှိ အချို့သော ပြည်နယ်များ။

တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန် လက်ဝယ်ထားရှိသောပမာဏ သတ်မှတ်ခြင်း

မူးယစ်ဆေးသုံးတာကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် သတ်မှတ်တာကနေ ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုရာမှာ ဆေးသုံးသူက သူသုံးတဲ့ ဆေးလက်ထဲထားတဲ့ ကိစ္စပါ အပါအဝင်ဖြစ်ကြောင်း တင်ပြခဲ့ပါတယ်။

ဒါဆိုရင် လက်ထဲမှာရှိနေတဲ့ မူးယစ်ဆေးဟာ သူ့ဟာသူသုံးဖို့ (တစ်ကိုယ်ရေ) လား၊ သူတပါးကို ဖြန့်ဖြူးရောင်းချဖို့လားဆိုတာကိုလည်း ခွဲခြားဖို့ လိုလာပါတယ်...။ ဒီလို ခွဲခြားနိုင်ဖို့အတွက် အကြမ်းဖျဉ်းအားဖြင့် လုပ်နည်းလုပ်ဟန်နှစ်မျိုးရှိတယ်လို့ ပြောနိုင်ပါတယ် -

- ✦ တစ်ကိုယ်ရေသုံးဖို့ သတ်မှတ်ပမာဏထားရှိတဲ့ နည်းလမ်း
- ✦ ပမာဏ သတ်မှတ်ခွဲခြားခြင်းမပြုတဲ့ နည်းလမ်း

တို့ ဖြစ်ပါတယ်...။

တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန် လက်ဝယ်ထားရှိသော ပမာဏဆိုတာ...

- ✦ အရေးဖို့တာဝန်ရှိသူတွေအနေနဲ့ လူတစ်ယောက်ကို စစ်ဆေးလို့ တွေ့ရှိတဲ့ မူးယစ်ဆေးတွေဟာ ကာယကံရှင်သုံးဖို့လား၊ တရားမဝင်ဖြန့်ဖြူး ရောင်းချဖို့လားဆိုပြီး ခွဲခြားနိုင်ဖို့ သတ်မှတ်တဲ့ ပမာဏဖြစ်ပါတယ်။
- ✦ သတ်မှတ်ရာမှာ မူးယစ်ဆေးအမျိုးအစားအလိုက် သတ်မှတ်လေ့ရှိကြပါတယ်။

- * သတ်မှတ်ရာမှာ သုံးစွဲသူတစ်ယောက် ပျမ်းမျှတစ်နေ့စာ လိုအပ်ချက်ကို အခြေခံပြီး သတ်မှတ်ကြပါတယ်။ အဲဒီပမာဏရဲ့ အဆဘယ်လောက် (သို့) ဘယ်နှစ်ရက်စာ စသည်ဖြင့် သတ်မှတ်ကြပါတယ်။
- * ဥပဒေ/အမိန့်/ညွှန်ကြားချက် စသည်ဖြင့် ထုတ်ပြန်ပြီး နိုင်ငံအလိုက် ကျင့်သုံးကြပါတယ်။

ပမာဏ သတ်မှတ်ခြင်းမပြုတဲ့ လုပ်နည်းလုပ်ဟန်

တချို့နိုင်ငံတွေက တစ်ကိုယ်ရေသုံးဖို့အတွက် လက်ထဲတွေ့တဲ့ ဆေးတွေနဲ့ပတ်သက်လို့ အဲဒီအတွက် သီးသန့်အရေးမယူပါဘူး။ အမှုသွားအမှုလာအရဘဲ စစ်ဆေးပြီး အပြစ်ရှိ/မရှိ၊ သူ့ဟာသူ ဆေးသုံးရုံပဲလား၊ တဆင့်ပြန်ပြီး ဖြန့်ဖြူးရောင်းချနေလား စသည်ဖြင့်ကြည့်ပြီး ဆုံးဖြတ်ကြပါတယ်။ ဥပမာအားဖြင့်ဆိုရရင် ဆေးသုံးဖူးလား၊ ဆေးစွဲနေလား၊ ဆေးတွေကို အထုပ်လေးတွေ အများကြီး ခွဲထုပ်ထားလား၊ ပိုက်ဆံအများအပြား လက်ထဲရှိနေလား၊ ဖုန်းမှတ်တမ်း အဆက်အသွယ်... စတာတွေကိုကြည့်ပြီး ဆုံးဖြတ်ကြပါတယ်။

တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန် လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းကို ရာဇဝတ်မှု အဖြစ်မှ ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုရန် ပမာဏသတ်မှတ် လုပ်ဆောင်ပုံများ¹⁹

<p>ဂျာမဏီ</p>	<p>သတ်မှတ်ထားသကဲ့သို့ မူးယစ်ဆေးပမာဏ အနည်းငယ်မျှကို လက်ဝယ်တွေ့ရှိရပါကတရားစွဲမခံရပါ။ ပြည်နယ်အမျိုးမျိုးတွင် မူးယစ်ဆေးအမျိုးအစားအလိုက် ‘ပမာဏအနည်းငယ်’ ဆိုသော အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုချက်များ ကွဲပြားပါတယ်။ ဆေးခြောက်ဆိုပါက ၆-၁၅ ဂရမ်အကြား၊ ကိုကင်းဆိုပါက ၁-၃ ဂရမ်အကြား ကွဲပြားကြပါတယ်။ အချို့ပြည်နယ်တွေမှာ ပမာဏသတ်မှတ်မထားပေမဲ့ အရင်စီရင်ချက်ချဘူးတဲ့ အမှုတွေကိုကြည့်ပြီး ပမာဏကို ခွဲခြားကြပါတယ်။</p>
<p>စပိန်</p>	<p>ရဲက လူတစ်ယောက်ကို ငါးရက်စာပမာဏနဲ့ညီတဲ့ ဆေးတွေ (ဆေးခြောက် ၂၀၀ ဂရမ်၊ ဆေးခြောက်အစေး ၂၅ ဂရမ်၊ အက် စတေစီ ၂.၄ ဂရမ်၊ ဘိန်းဖြူ ၃ ဂရမ်၊ ကိုကင်း ၇.၅ ဂရမ်) နဲ့အတူတွေ့ရင် ရဲက အုပ်ချုပ်ရေးဖြစ်ဒဏ်နဲ့ အရေးယူ တာ ခံရနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို အရေးယူတာမှာ ငွေဒဏ်လဲပါ နိုင်သလို ယာဉ်မောင်းလိုင်စင် (သို့) လက်နက်လိုင်စင် ဆိုင်းငံ့တာမျိုးဖြစ်စေ၊ အခြားအသေးစားအရေးယူမှုတွေ ဖြစ်စေ ကြုံတွေ့ရနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီလို သတ်မှတ်ပမာဏ ထက်များနေတဲ့ ဆေးတွေနဲ့တွေ့ခဲ့ရင် တရားရုံး (သို့) ဒေသန္တရလုံခြုံရေး ဘုတ်အဖွဲ့ဆီရောက်သွားပါတယ်။ တရားရုံး (သို့) ဘုတ်အဖွဲ့ကနေ ဆေးတွေဟာ တစ်ကိုယ်ရေသုံးဖို့ လား (သို့) ရောင်းဖို့လား စသည်ဖြင့်</p>

¹⁹ A Public Health Approach to Drug Use in Asia, IDPC.

	<p>အချက်အလက်တွေ စဉ်းစားပါတယ်။ အဲဒီသူဟာ ဆေးသုံးနေမှန်း အများသိတဲ့ လူလား၊ ဆေးတွေကို ဘယ်နေရာမှာ တွေ့လဲ၊ ဘယ်လိုထား ထားလဲ။ ပိုက်ဆံတွေရော အများအပြားရှိနေလား စတဲ့အချက်တွေလဲ အပါအဝင် ဖြစ်ပါတယ်။</p>
<p>ပေါ်တူဂီ</p>	<p>တစ်ကိုယ်ရေသုံးဖို့ လက်ဝယ်ထားတာကို ပြစ်မှုအဖြစ်က ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ တစ်ကိုယ်ရေ သုံးဖို့ သတ်မှတ်ပမာဏရဲ့ ၁၀ ရက်စာထက် ပိုများတဲ့ ပမာဏတွေ့ခဲ့ရင်တော့ တရားရုံးကို ပို့လိုက်ပြီး ရာဇဝတ်မှုနဲ့ စွဲချက်တင်မှာဖြစ်ပါတယ်။ ဖြန့်ဖြူးရောင်းချတာနဲ့ ပြစ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်တာကို ခွဲခြားတဲ့ သတ်မှတ်ချက်တွေ အရတော့ ဆေးခြောက်အဆီ ၂.၅ ဂရမ်၊ ဆေးခြောက်အစေး ၅ ဂရမ်၊ ဆေးခြောက်ရွက် ၂၅ ဂရမ်၊ အက်စတေစီ ၁ ဂရမ်၊ ဘိန်းဖြူ ၁ ဂရမ်၊ ကိုကင်း ၂ ဂရမ်တို့ ဖြစ်ပါတယ်။</p>
<p>အက်စ်တိုးနီးယား</p>	<p>တစ်ကိုယ်ရေသုံးဖို့ လက်ဝယ်ထားတာကို ပြစ်မှုအဖြစ်က ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ပျမ်းမျှသုံးစွဲသူ တစ်ယောက်ရဲ့ တစ်ခါသုံးစာပမာဏထက် ၁၀ ဆပိုများတဲ့ ဆေးတွေနဲ့တွေ့ရင်တော့ ဖြန့်ဖြူးရောင်းချမှုနဲ့ တရားစွဲခံရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။</p>

ဆက်လက်၍ နိုင်ငံအလိုက် သတ်မှတ်ကြပုံတွေကို အကျဉ်းချုပ်တင်ပြထားတဲ့ ဇယားမှာ အောက်ပါအတိုင်း ကြည့်နိုင်ပါတယ်²⁰

နိုင်ငံ	လုပ်ဆောင်ပုံ ²¹	မှတ်ချက်/အကျိုးဆက်
ထိုင်းနိုင်ငံ	ဆေးခြောက်ကို ကျန်းမာရေးအတွက် ခွင့်ပြုရန်၊ စိုက်ပျိုးရန်၊ လက်ဝယ်ထားရှိရန် ပါလီမန်က ၂၅-၂-၂၀၁၈ တွင် ကန့်ကွက်မဲမရှိ အတည်ပြုခဲ့။	အာစီယံနိုင်ငံများအနက် ဆေးခြောက်ကို ပထမဆုံး ခွင့်ပြုသည့် နိုင်ငံ၊
အာဂျင်တီးနားနိုင်ငံ	၂၀၁၂ တွင် တစ်ကိုယ်ရေသုံးအတွက် လက်ဝယ်ထားရှိမှုနှင့် ဆေးခြောက်စိုက်ပျိုးမှုကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်။	ပမာဏသတ်မှတ် ချက်မထားဘဲ ဆေးစွဲမှုနှင့် ပမာဏပေါ် မူတည်ဆုံးဖြတ်၊
အာမေးနီးယားနိုင်ငံ	၂၀၀၈ တွင် သုံးစွဲမှုနှင့် တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန် လက်ဝယ်ထားရှိမှုကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်။	ရောင်းချရန်မဟုတ်ဘဲ တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန် ပမာဏထက် ကျော်လွန်ပါက ဒဏ်ငွေ (အနည်းဆုံး လုပ်ခ၏ အဆ ၁၀၀-၂၀၀၊

²⁰ မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့်စိတ်ကို ပြောင်းလဲစေသောဆေးဝါးများဆိုင်ရာဥပဒေနှင့် ယင်းဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ (အမှတ် ၆/၂၀၁၈) တို့အား ဆန်းစစ်သုံးသပ်ချက်အစီရင်ခံစာ (ဦးကျော်စိန်၊ ဒေါက်တာထွေးကြူ)

²¹ Release: Drugs, The Law & Human Rights; “A Quiet Revolution: Drug Decriminalization Policies in Practice Across the Globe”, by Ari Rosmarin and Niamh Eastwood, 2012.

မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်းနှင့် တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန် လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်ခြင်း

နိုင်ငံ	လုပ်ဆောင်ပုံ	မှတ်ချက်/အကျိုးဆက်
<p>ဩစတေးလျနိုင်ငံ</p>	<p>ပြည်နယ်သုံးခုတွင် ဆေးခြောက်စိုက်ပျိုးမှုနှင့် လက်ဝယ်ထားရှိမှုကို ရာဇဝတ်မှု မသတ်မှတ်၊</p> <ul style="list-style-type: none"> - တောင်ပိုင်း = ၁၀၀ ဂရမ် ထိ လက်ဝယ်ထားနိုင်၊ - အနောက်ပိုင်း = ၁၀ ဂရမ် ထိ ထားခွင့်ပြု၊ - မြို့တော်နယ်မြေ = ၂၅ ဂရမ်ထိ ထားခွင့်ပြု၊ 	<ul style="list-style-type: none"> - ၁၀၀ ဂရမ်ကျော်က ဒဏ်ကြေးတပ်၊ - ကျော်လွန်က ဒဏ်ငွေတပ်၊ - ၂၀၀၂ မှစ၍ ခွင့်ပြုပမာဏထက်ပိုက လမ်းလွဲ၍ ကုသရေး၊ ပညာပေးရေးဆောင်ရွက်၊
<p>ဘယ်လ်ဂျီယံနိုင်ငံ</p>	<p>(၂၀၀၃) ဆေးခြောက်နှင့် တစ်ကိုယ်ရေသုံးမူးယစ်ဆေးဝါး လက်ဝယ်ထားမှုကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်၊</p>	<p>ဆေးခြောက် ၃ ဂရမ်ထက် ကျော်ပါက အရေးယူ၊</p>
<p>ဘရာဇီးလ်နိုင်ငံ</p>	<p>(၂၀၀၆) တစ်ကိုယ်ရေသုံးမူးယစ်ဆေးဝါးလက်ဝယ်ထားရှိသူကို ရာဇဝတ်ကြောင်းအရ အရေးမယူဘဲ ပြုပြင်ရေး စခန်းသို့ပို့၊</p>	<p>ပညာပေးရေး၊ ကုသရေးစခန်းများသို့ ၅ လမှ ၁၀ လထိပို့၊</p>

မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်းနှင့် တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန် လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်ခြင်း

နိုင်ငံ	လုပ်ဆောင်ပုံ	မှတ်ချက်/အကျိုးဆက်
ချီလီနိုင်ငံ	(၂၀၀၇) တစ်ကိုယ်ရေသုံး မူးယစ်ဆေးဝါး လက်ဝယ် ထားရှိသူကို အရေးမယူ၊ သက်သေ ထင်ရှားပြရန် လို၊	ဒဏ်ငွေရိုက်ခြင်း၊ ကုသ ရေး ဂေဟာသို့ ပို့ခြင်း၊ လုပ်ငန်း လိုင်စင် ယာဉ်မောင်း လိုင်စင် ဆိုင်းငံ့ခြင်း၊
ကိုလံဘီယာ နိုင်ငံ	၁၉၉၄ မှ စတင်ခဲ့၊ ၂၀၁၂ တွင် တစ်ကိုယ်ရေသုံးဆေး ခြောက်၊ ဘိန်းနှင့် ကိုကင်း လက်ဝယ်ထားရှိမှုကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်၊	ဆေးခြောက် ၅ ဂရမ်၊ ကိုကင်း ၁ ဂရမ်၊ အက်စ်တေစီ ၂၀၀ ဂရမ်ထိ ခွင့်ပြု၊
ချက်သမ္မတ နိုင်ငံ	(၂၀၀၀) တစ်ကိုယ်ရေသုံး မူးယစ်ဆေးဝါးလက်ဝယ် ထားခြင်းကို အရေးမယူဘဲ ဒဏ်ငွေတပ်ရိုက်ခဲ့၊ (၂၀၁၁) ရဲအရာရှိက လက် ဝယ်တွေ့ရှိသူနှင့် အသေး စားရောင်းဝယ်သူကို တွေ့သည့်နေရာတွင် ဒဏ်ငွေတပ်ရိုက်၊	ဆေးခြောက် ၁၅ ဂရမ်၊ ဟာရှစ် ၅ ဂရမ်၊ ကိုကင်း ၁ ဂရမ်၊ ကိုကာပင် ၅ ပင်၊ ဘိန်းဖြူ ၁.၅ ဂရမ်၊ အက်စတက်စီ ၄ ပြား၊ LSD ဆေးပြား ၅ ပြား၊ အမ်ဖီတမင်း/မက်သာဖက် တမင်း - ၂ ဂရမ်၊

မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်းနှင့် တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန် လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်ခြင်း

နိုင်ငံ	လုပ်ဆောင်ပုံ	မှတ်ချက်/အကျိုးဆက်
အက်စ်တိုးနီးယားနိုင်ငံ	(၂၀၀၂) လေ့လာပြီး မူးယစ်ဆေးတစ်ခါသုံးပမာဏ၏ ဆယ်ဆထိ လက်ဝယ်ထားခွင့်ပြု။	သတ်မှတ်ပမာဏထက် ပိုလွန်ပါက တရားစွဲ (သို့) ရက် ၃၀ ထိ ထိန်းသိမ်း။
ဂျာမဏီနိုင်ငံ	(၁၉၉၂) တစ်ကိုယ်ရေသုံးမူးယစ်ဆေးဝါးလက်ဝယ်ထားရှိမှုကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်။	ဆေးခြောက် ၁၅ ဂရမ်ကိုကင်း ၃ ဂရမ်
အီတလီ	နှစ်ပေါင်းများစွာကပင် အရေးမယူခဲ့။ (၁၉၉၄) ပမာဏသတ်မှတ်။ (၂၀၀၆-ဆေးခြောက် ၅၀၀ မီလီဂရမ်၊ ဘိန်းဖြူ ၂၅၀ မီလီဂရမ်၊ အက်စ်တက်စီ ၇၅၀ မီလီဂရမ်၊ ကိုကင်း ၇၅၀ မီလီဂရမ်။	ဖောက်ဖျက်ပါက စီမံခန့်ခွဲရေးအရ အရေးယူ(ဥပမာထွက်ရ၊ ရဲစခန်းသို့ မှန်မှန်သတင်းပို့ရခြင်း၊ ယာဉ်မောင်း လိုင်စင် ရုပ်ဆိုင်းခြင်း...)
မက္ကဆီကို နိုင်ငံ	(၂၀၀၉) စာသင်ကျောင်းနှင့် မိတာ ၃၀၀ အတွင်း မဟုတ်လျှင် ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်အရေးမယူ။ ကျန်းမာရေး ဥပဒေပြင်ပြီး ပမာဏ သတ်မှတ်ခဲ့။	သတ်မှတ်ချက်ပမာဏနည်းလွန်း၍ စီမံခန့်ခွဲမှုနည်းလမ်းဖြင့် အရေးယူရသည့် ဦးရေ လျော့နည်းမသွား။

မူးယစ်ဆေးသုံးခြင်းနှင့် တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန် လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် မသတ်မှတ်ခြင်း

နိုင်ငံ	လုပ်ဆောင်ပုံ	မှတ်ချက်/အကျိုးဆက်
နယ်သာလန် နိုင်ငံ	၁၉၇၆ ကပင် မူးယစ်ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းပြီးတစ်ကိုယ်ရေသုံး နှင့် ရောင်းချရန်ခွဲခြားထား။	ဆေးခြောက်ကော်ဖီဆိုင် များ ဖွင့်လှစ်ခဲ့
ပါရာဂွေးနိုင်ငံ	(၁၉၈၈) တစ်ကိုယ်ရေသုံး အတွက် ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် အရေးမယူခဲ့။ ဆေးစွဲနေ လျှင် ကုသမှုခံယူရ။	ဆေးခြောက် ၁၀ ဂရမ်၊ ကိုကင်း ၂ ဂရမ်၊ ဘိန်းဖြူ ၂ ဂရမ်ထိ သတ်မှတ်၊ ကျော်လွန်က စီမံခန့်ခွဲမှု/ ရာဇဝတ်မှု။
ပီရူးနိုင်ငံ	(၂၀၀၃) ပမာဏများ သတ်မှတ်၍ တစ်ကိုယ်ရေသုံး ပမာဏများ သတ်မှတ်ခဲ့။	ကိုကင်း ၅ ဂရမ်၊ ဘိန်းဖြူ ၂၀၀ မီလီဂရမ်၊ တက်ထ ရာ ဟိုက်ဒရို ကနာဘီ နော်လ် ၈ ဂရမ်။
ပိုလန်နိုင်ငံ	(၂၀၁၁) ဥပဒေပြဋ္ဌာန်း၍ တစ်ကိုယ်ရေသုံး မူးယစ် ဆေးဝါး လက်ဝယ်ထား ရှိမှုကို အရေးမယူတော့။	ပမာဏသတ်မှတ်ခြင်းမရှိ၊ ဆေးစွဲနေပါက ဆေးကု ဂေဟာသို့ ပို့ဆောင်။
ပေါ်တူဂီနိုင်ငံ	(၂၀၀၁) တစ်ကိုယ်ရေသုံး ရန် လက်ဝယ်ထားရှိမှုများ ကို ရာဇဝတ်ကြောင်းဖြင့် အရေးမယူဘဲ အန္တရာယ် လျော့ကျရေး အစီအစဉ် များ ချမှတ်ဆောင်ရွက်။	လက်ဝယ်ထားခွင့် ပမာဏ ကို ဆယ်ရက်စာထိ ခွင့်ပြု ခဲ့။ HIV ပိုးကူးစက်မှု၊ ဆေး လွန် သေဆုံးမှု၊ ဖမ်းဆီးခံရ မှုများ လျော့ကျပြီး မိမိ ဆန္ဒအလျောက် ကုသမှု ခံယူသူများ တိုးပွားလာခဲ့။

နိုင်ငံ	လုပ်ဆောင်ပုံ	မှတ်ချက်/အကျိုးဆက်
ရုရှား နိုင်ငံ	၂၀၀၄ တွင် တစ်ကိုယ်ရေ သုံးရန်ပမာဏ သတ်မှတ်ချက်များ ပြင်ဆင်ခဲ့။ ၂၀၀၆ တွင် ဥပဒေပြင်၍ ပမာဏ သတ်မှတ်ချက်များ လျှော့ချခဲ့။	၂၀၀၄ ပြင်ဆင်ပြီး အကျဉ်းသားများ လျော့ကျလာခဲ့။ ၂၀၀၆ ပြင်ဆင်ပြီး အကျဉ်းသား ဦးရေပြန်တိုးလာခဲ့။
စပိန်နိုင်ငံ	တစ်ကိုယ်ရေသုံး မူးယစ်ဆေးဝါးလက်ဝယ်ထားရှိခြင်းကို အရေးမယူခဲ့ဘဲ ၁၉၈၂ မှ စ၍ စီမံခန့်ခွဲမှု နည်းလမ်းဖြင့် အရေးယူ။	ဆေးခြောက်ကလပ်များ ဖွဲ့၍ ဆေးခြောက်သုံးစွဲ။
အာဂျင်တီးနား နိုင်ငံ	ဥပဒေအရ တားမြစ်ထားသော်လည်း ၂၀၀၉ တွင် တရားလွှတ်တော်ချုပ်က တရားမစွဲရန် ကြေညာခဲ့။	
အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု	၁၉၇၃ မှ စ၍ ၁၄ ပြည်နယ် တွင် ဆေးခြောက်ကို အရေးမယူခဲ့။	ပထမအကြိမ်နှင့် ဒုတိယအကြိမ် သာမန်မူးယစ်ဆေးဝါး တွေ့ရှိက အကျဉ်းထောင်မပို့ဘဲ ကုသရေးနှင့် ပြုပြင်ရေး စခန်းသို့ပို့ခဲ့။
ကိုစတာရီးကား နိုင်ငံ	မူးယစ်ဆေးဝါးတစ်ကိုယ်ရေသုံးစွဲမှုကို ရာဇဝတ်မှုဖြင့် အရေးမယူ။	ထုတ်လုပ်၊ သိုလှောင်၊ ဖြန့်ချိရောင်းချသူတို့ကို သာ အရေးယူ။

နိုင်ငံ	လုပ်ဆောင်ပုံ	မှတ်ချက်/အကျိုးဆက်
ကနေဒါ နိုင်ငံ	၂၀၀၁ ခုနှစ်ကပင် ဆေးကုသရေးအတွက် သုံးရန် ခွင့်ပြုထားပြီး ဖြစ်သည်။ ၂၀၁၈ တွင် ဆေးခြောက် တရားဝင် သုံးစွဲခွင့် ဥပဒေ အတည်ပြုခဲ့သည်။	ဥရုဂွေးပြီးလျှင် ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဆေးခြောက်တရားဝင် သုံးစွဲခွင့်ပြုသည့် ဒုတိယနိုင်ငံဖြစ်လာ။

တစ်ကိုယ်ရေသုံးရန် လက်ဝယ်ထားရှိခြင်းကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်မှ ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုရန် ပမာဏသတ်မှတ်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ သတိပြုသင့်သော အချက်များ

- ✦ အဓိကရည်ရွယ်ချက်ကို မျက်ခြေမပြတ် ခေါင်းထဲထည့်ထားရန်လိုခြင်း - သုံးစွဲဖို့ လက်ဝယ်ထားရှိတာကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်က ပယ်ဖျက်တယ်ဆိုတာက ဆေးသုံးတာဟာ ကျန်းမာရေးပြဿနာသာ ဖြစ်ပြီး ရာဇဝတ်မှုမဟုတ်လို့ ထောင်ဒဏ်တွေ မခံစားရအောင် လုပ်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ တနည်းအားဖြင့် စီးပွားဖြစ်လုပ်တဲ့ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားသူတွေဟာ ရာဇဝတ်မှုကျူးလွန်သူတွေဖြစ်လို့ ထောင်ဒဏ်ကျသင့်တွေ ကျခံရမှာဖြစ်သလို၊ ဆေးသုံးသူတွေလို ထောင်ဒဏ်မကျခံသင့်သူတွေ ထောင်ဒဏ်မကျခံရစေဖို့ ဖြစ်ပါတယ်။
- ✦ ပမာဏသတ်မှတ်ရာတွင် လက်တွေ့ကျရန်လိုခြင်း - ဆေးအမျိုးအစားအလိုက် တစ်နေ့သုံးတဲ့ ပျမ်းမျှပမာဏ သတ်မှတ်ရာမှာ လက်

တွေ့ကျဖို့ လိုပါတယ်။ မိမိနိုင်ငံအလိုက် အများစုကို ကိုယ်စားပြု နိုင်သော လက်တွေ့ကျသော ပမာဏဖြစ်ဖို့လိုပါတယ်။ သတ်မှတ် တဲ့ ပမာဏနည်းလွန်းနေရင် အဖမ်းဆီးခံရသူတွေများ လာမှာပါ။ ဒါဆိုရင် မူလရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်တဲ့ ဆေးသုံးစွဲသူတွေ ထောင်ဒဏ် မကျစေလိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်မှာ မဟုတ်ပါ ဘူး။ တချို့နိုင်ငံတွေ အဲဒီလိုဖြစ်ခဲ့လို့ ပမာဏတွေ ထပ်ပြင်ခဲ့ရတာ တွေ ရှိပါတယ်။

✦ ပမာဏသတ်မှတ်ရာတွင် ဈေးကွက်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လို အပ်ခြင်း - ပမာဏတွေ သတ်မှတ်မယ်ဆိုရင် သုံးစွဲသူတွေ တစ်နေ့ သုံးတဲ့ ပျမ်းမျှပမာဏကို လေ့လာရုံတင်မက ဈေးကွက်အခြေအ နေတွေကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားဖို့ အကြံပြုကြပါတယ်။ ရောင်း သူ ဝယ်သူဆက်ဆံရာမှာ သုံးစွဲသူတွေက ဘယ်လိုဝယ်ယူလေ့ရှိ ကြလဲ။ ဥပမာ - တစ်ခါသုံးစာ ဝယ်တာများလား၊ တစ်ရက်စာဝယ် တာများလား၊ နှစ်ရက်သုံးရက်စာ ဝယ်တာများလား စသည်ဖြင့်ပါ။ တနည်းအားဖြင့် ရောင်းသူတွေက လက်လီဘယ်လိုရောင်းလဲဆို တာမျိုးလဲ ထည့်စဉ်းစားသင့်ပါတယ်။

✦ ကိန်းဂဏန်းသက်သက်သည် အဆုံးအဖြတ်မဖြစ်စေသင့် - ပမာဏ သတ်မှတ်ချက်ဟာ ပျမ်းမျှသဘော သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်ပြီး အခြေအ နေ အမျိုးမျိုးရှိနေနိုင်ပါတယ်။

ပမာဏသတ်မှတ်အတွင်းတွေ့ရတဲ့ ရောင်းချသူများ - ပမာဏ သတ်မှတ်ချက်ကို အခွင့်ကောင်းယူပြီး ရောင်းချသူတွေလဲ ရှိနေ နိုင်ပါတယ်။ ဒီအခြေအနေမျိုးတွေမှာ အမှုသွား အမှုလာအရ ကြည့်

ဖို့ဟာ အရေးကြီးပါတယ်။ သူ့ရဲ့ လှုပ်ရှားမှု၊ ပူးပေါင်းကြံစည်မှု၊ အခြား သက်သေအထောက်အထားများ (ဆေးထုပ်များ/ ငွေကြေးများ/ဖုန်းမှတ်တမ်းများ ...) ဟာ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်တဲ့ အချက်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။

ပမာဏသတ်မှတ်ချက်ကျော်နေတဲ့ သာမန်သုံးစွဲသူများ - သာမန်သုံးစွဲသူတစ်ယောက်လက်ထဲမှာလဲ မူးယစ်ဆေးပမာဏဟာ ခွင့်ပြုထားတဲ့ပမာဏကျော်နေတာလဲ ရှိနေနိုင်ပါတယ်။ မူးယစ်ဆေးရောင်းသူတွေဟာ အပြစ်ရှိသူတွေမို့ သူတို့နဲ့ ထိတွေ့ဆက်ဆံရတဲ့ အကြိမ်ရေနည်းနိုင်သမျှ နည်းအောင်လို့ လက်ထဲငွေရှိတုန်း ဆေးပိုဝယ်ထားပြန်ရင်လဲ သတ်မှတ်ပမာဏထက် ကျော်သွားနိုင်ပါတယ်။ နေ့တိုင်းလာဝယ်ရတာ သွားရေးလာရေး အခက်အခဲရှိလို့ (သို့) နေတဲ့နေရာနဲ့ သွားဝယ်ရတာဝေးလို့ ကြုံတုန်းလောက်ငှအောင် ဝယ်လိုက်ပြန်တော့လည်း သတ်မှတ်ပမာဏထက် ပိုသွားတာမျိုးရှိနိုင်ပါတယ်။

စီးပွားဖြစ်မဟုတ်တဲ့ ရောင်းဝယ်သူများ - တချို့ဆေးစွဲနေသူတွေဟာ သူငယ်ချင်းတွေအတွက်ပါ ပိုဝယ်လာပြီး အမြတ်လဲယူတာ မဟုတ်ပေမဲ့ သူ့လက်ထဲရှိတဲ့ ဆေးပမာဏဟာ သတ်မှတ်ပမာဏထက်တော့ ကျော်သွားနိုင်ပါတယ်။ တချို့ကတော့ ဆေးလဲစွဲနေတယ်၊ ဆေးဖိုးငွေရဖို့လဲ လိုတဲ့အတွက်ဝယ်ပြီး ပြန်ရောင်းတဲ့သူတွေလဲ ရှိပါတယ်။ သူက စီးပွားဖြစ်လဲမဟုတ်ဘဲ သူ့တစ်ကိုယ်ရေပြေလည်ရုံအတွက်ပဲ အမြတ်နဲ့နဲ့ပိုယူပြီး လုပ်တာမျိုးလဲ ရှိနိုင်ပါတယ်။

ဒါကြောင့်အများအတွက်အလုပ်လုပ်လို့ရအောင်ပမာဏသတ်မှတ်ချက် ထားရှိပေးကြပေမဲ့ အခင်းဖြစ်ရပ်တစ်ခုအတွက် အမှုသွားအမှုလာကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားဖို့နဲ့ ရဲ့ဥပဒေဝန်ထမ်း/တရားရေး

ဝန်ထမ်းတို့ရဲ့ ဆင်ခြင်တုံတရားကို မှန်ကန်စွာ ကျင့်သုံးဖို့လဲ အရေးကြီးပါတယ်။ အခြေအနေကို ခြုံငုံမကြည့်ပဲ ကိန်းဂဏန်းသတ်မှတ်ချက်လောက်ကိုပဲကြည့်ပြီး အရေးယူတာရယ်၊ တားဆီးနှိမ်နင်းရေးစနစ်ကလဲ အမှုအရေအတွက်ကိုပဲ အဓိကထား စဉ်းစားတာရယ် ပေါင်းစပ်လိုက်ရင် မလိုအပ်ဘဲ ဖမ်းဆီးခံရသူတွေ များလာတာမျိုး ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

အုပ်ချုပ်ရေးနည်းလမ်း (သို့မဟုတ်) စီမံခန့်ခွဲမှုနည်းလမ်းဖြင့် အရေးယူခြင်း

မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲတာနဲ့ သုံးဖို့ဆေးတွေ လက်ထဲထားတာကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်က ကင်းလွတ်ခွင့် ပြုလိုက်တဲ့ အခါမှာ အရေးယူတဲ့ ရှုထောင့်က နေပါလာတာက အုပ်ချုပ်ရေးနည်းလမ်း (သို့) စီမံခန့်ခွဲမှုနည်းလမ်းနဲ့ အရေးယူတာ တွေဖြစ်ပါတယ်....။

အရေးကြီးတဲ့ အချက်က...

ရာဇဝတ်မှုအဖြစ် အရေးမယူတော့ပေမဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးနည်းလမ်းနဲ့ အရေးယူတာက ပိုပြီးပြင်းထန်နေတာတွေ မဖြစ်သင့်ကြောင်း အဆိုပြုကြပါတယ်။

တချို့အရေးယူမှုတွေမှာ ကာယကံရှင်ရဲ့ဘဝမှာ အရေးကြီးတဲ့ ကိစ္စတွေကို ထိခိုက်အောင် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်မှုတွေ မပြုလုပ်သင့်ကြောင်းလဲ ထောက်ပြကြပါတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ယာဉ်မောင်းလိုင်စင်တို့၊ ပြည်ပထွက်ခွာခွင့် ပတ်စပို့တို့ကို သက်တမ်းဆိုင်းငံ့ထားတာမျိုးတွေ၊ ဒဏ်ငွေချမှတ်တာ ပမာဏများနေပြီး ဒဏ်ငွေမဆောင်နိုင်ရင် ထောင်ကျ

အောင်လုပ်တာမျိုးတွေ မဖြစ်သင့်ကြောင်း နိုင်ငံတကာက ထောက်ပြကြပါတယ်။

အာရှက နမူနာတချို့ကို တင်ပြပါသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်...။

တရုတ် - တရုတ်နိုင်ငံမှာဆိုရင် မူးယစ်ဆေးသုံးတာကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်က ပယ်ဖျက်ပြီး ၂၀၀၈ ခုနှစ်မှာ ထုတ်ပြန်တဲ့ ဥပဒေအရ လူထုအခြေပြုကုသရေးစခန်းတွေမှာ မဖြစ်မနေကုသမှုခံယူရပါတယ်။ လူတယောက် ဆေးစွဲနေတယ် ဆိုတာကို ရဲကပဲ ဆီးစစ်ဆုံးဖြတ်ပြီး လူထုအခြေပြု ကုသရေးစခန်းကို သုံးနှစ်အထိ ပို့လိုရပါတယ်။ ဆေးစွဲနေတာကို ဆုံးဖြတ်ဖို့အတွက် ဆေးဖက်ဆိုင်ရာဝန်ထမ်း စသည်ဖြင့် မပါဘဲ လုပ်လိုရတာ ဖြစ်ပါတယ်။ လူထုအခြေပြုကုသရေးစခန်းမှာ ကောင်းကောင်းမွန်မွန် မလိုက်နာဘူးဆိုရင် မဖြစ်မနေ ဆေးဖြတ်ကုသရေး စခန်း²²ကို နှစ်နှစ်အထိ ထပ်ပို့ခံရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဆေးသုံးတာကို ရဲကဖမ်းမိရင် ဆေးဖြတ်ဖို့အတွက် ရဲက သုံးလက ခြောက်လထိ ထိန်းသိမ်းထားပြီး မဖြစ်မနေဆေး ကုသရေးစခန်း (CCDU) တွေကို ပို့လိုက်ပါတယ်။ အဲဒီစခန်းတွေမှာ တစ်နေ့ကို ခြောက်နာရီလောက်အထိ အလုပ်လုပ် ရပါတယ်။ ပြန်လာပြီးလို့ ဆေးပြန်သုံးရင်လဲ အဲဒီစခန်းတွေကို သုံးနှစ်အထိ ပြန်ပို့ခံရပါတယ်။

ဗီယက်နမ်-ဗီယက်နမ်က ၂၀၀၉ ထဲကနေ ဆေးသုံးတာကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်ကနေ ပယ်ဖျက်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဆေးသုံးတာဟာ

²² CCDU – Compulsory Center for Drug Users

အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းအရ ဖောက်ဖျက်မှုဖြစ်တဲ့အတွက် မဖြစ်မနေ ကုသရေးစခန်း (CCDU) တွေကို နှစ်နှစ်ထိ ပို့လိုရပါတယ်။ အဲဒီစခန်းတွေမှာ အလုပ်လုပ်ရပြီး စစ်သင်တန်းလိုလဲ လေ့ကျင့်ခန်းတွေ လုပ်ရ၊ ကြွေးကြော်သံတွေ အော်ရပါတယ်။ ဗီယက်နမ်မှာ ဆေးသုံးတဲ့သူတွေက အန္တရာယ်လျော့ကျရေး ဝန်ဆောင်မှုတွေသွားယူတာကို ရဲကတွေ့ရင် ဆေးသုံးတယ်ဆိုပြီး အဲဒီစခန်းတွေ ပို့လိုက်မှာစိုးလို့ ဝန်ဆောင်မှုတွေကို ယူသင့်သလောက် မယူကြတဲ့အတွက် ဗီယက်နမ်အစိုးရရဲ့ အိပ်ချ်အိုင်ဗွီကာကွယ်ကုသရေး ရည်မှန်းချက်တွေလဲ ထိခိုက်ခဲ့ရပါတယ်။

တရုတ်နဲ့ ဗီယက်နမ်က စခန်းတွေလိုမျိုး အင်ဒိုနီးရှား၊ မလေးရှား၊ ဖိလစ်ပိုင်၊ လာအို၊ မြန်မာ တို့မှာ ရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒီစခန်းတွေဟာ ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်း (၁၂) ခုက ကန့်ကွက်စာတွေ ထုတ်ပြန်ခဲ့တဲ့ အတွက် ပိတ်တဲ့သူပိတ်ပြီး တချို့လဲ လုပ်နည်းလုပ်ဟန်တွေ ပြောင်းခဲ့ရပါတယ်။ ဒီစခန်းတွေရဲ့ တူညီတဲ့ လက္ခဏာတွေကတော့ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါတယ်²³ -

- ✦ စခန်းတွေမှာ အကြာကြီးနေဖို့ သတ်မှတ်ထားပြီး ပြန်သွားရင်လဲ ဆက်ပြီးစောင့်ကြည့်ခံရတယ်။
- ✦ ဆေးသုံးသူတွေဟာ ရံဖန်ရံခါသုံးတာလား၊ မသုံးရမနေနိုင်အောင် ဆေးစွဲနေလား စသည်ဖြင့် လိုအပ်တဲ့ ကျန်းမာရေး၊ စိတ်ကျန်းမာရေး စသည်ဖြင့် စစ်ဆေးမှုမရှိပဲ သိမ်းကျူးပြီး အပို့ခံရတာ၊ (ဒါကြောင့် ဆေးစွဲမနေတဲ့သူတွေအများကြီး စခန်းကို အပို့ခံခဲ့ရ)။

²³ A Public Health Approach to Drug Use in Asia, IDPC

- * စခန်းတွေမှာဆေးကုသစောင့်ရှောက်မှု လုံလုံလောက်လောက် မရှိ၊ ရှိတဲ့နေရာဆိုလဲ လတ်တလောဆေးဖြတ်တဲ့ ကာလအတွက်လောက်ပဲ ရှိတာမျိုး၊
- * အဲဒီစခန်းတွေမှာ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းတွေထက် လုံခြုံရေးဝန်ထမ်းတွေနဲ့ အဓိကခန့်ထားတယ်။ တရားစီရင်ရေး၊ ကိုယ်ပိုင် အခွင့်အရေးစတဲ့ ဥပဒေပိုင်းဆိုင်ရာတွေလည်း မလုပ်ကိုင်နိုင်ပါဘူး။ ရဲ့ (သို့) လူထုလုံခြုံရေးရဲ့ အမိန့်နဲ့ဖြစ်စေ၊ မိသားစုဝင်တွေရဲ့ တောင်းဆိုမှုနဲ့ဖြစ်စေ စခန်းကို ပို့ထားတာ ဖြစ်နေပါတယ်။
- * ပြန်လည်ထူထောင်ရေး အစီအစဉ်ဆိုတာရဲ့ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအနေနဲ့လည်း အတင်းအဓမ္မအလုပ်လုပ်စေခြင်း၊ လေ့ကျင့်ခန်းများ လုပ်ခိုင်းခြင်း၊ ဝတ်ပြုဆုတောင်းခြင်း၊ စစ်တပ်က စစ်သင်တန်းပုံစံ မောင်းနှင်ခြင်း စတာတွေ ပါဝင်နေခြင်း၊
- * စခန်းက ပြန်လာရင် စောင့်ကြည့်ခံနေရပြီး နောက်ဆက်တွဲ စောင့်ရှောက်မှု အစီအစဉ် လိုမျိုးလုပ်ပေးတာတွေ မရှိခြင်း၊
- * ကမ္ဘောဒီးယား၊ လာအိုနဲ့ ဗီယက်နမ်တို့လို နိုင်ငံတွေက စခန်းတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုတွေနဲ့ လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုတွေ ရှိနေတဲ့ အစီရင်ခံစာတွေထွက်လာနေခြင်း

ဒါကြောင့်.....

အုပ်ချုပ်ရေးနည်းလမ်း (သို့) စီမံခန့်ခွဲမှုနည်းလမ်းတွေနဲ့ အရေးယူတဲ့နေရာမှာ အရေးယူမှုဟာ ထောင်ဒဏ်တွေချမှတ်ခဲ့သလိုမျိုး/ထောင်ဒဏ်ချမှတ်ခံရလို့ ဖြစ်လာတဲ့ အကျိုးဆက်တွေထက် ပိုဆိုးနေတာ မဖြစ်ဖို့ သတိထားဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။

ရလဒ်

- ✦ ထောင်ဒဏ်လို ပြင်းထန်တဲ့ အပြစ်ပေးမှုတွေမရှိဖို့
- ✦ နံမည်ဆိုးအတပ်ခံရတာကြောင့် အများက ဝိုင်းပယ်တာတွေ မဖြစ်စေဖို့၊
- ✦ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေးကဏ္ဍတွေမှာ အများနည်းတူ ခံစားနိုင်ဖို့
- ✦ ကျန်းမာရေး၊ လူမှုရေးဝန်ဆောင်မှုတွေကို ကောင်းစွာရယူနိုင်ဖို့

Exercise drills involving pushups and calisthenics take place early every morning in Somsanga center.
© 2011 Arantxa Cedillo

Source: Torture in the name of Treatment (Human Rights Watch)

(Source: Treatment or Torture, Applying International Human Rights Standards to Drug Detention Centers; Open Society Foundation, June 2011)

မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲသူတွေကို ကုသရေးနဲ့ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးစခန်းများမှာ ကာလရှည်ကြာထားရှိဖို့ လုပ်ဆောင်ခဲ့တဲ့ အစီအစဉ်တွေမှာ စနစ်တကျ ကုသမှုမရခြင်း၊ အတင်းအဓမ္မခိုင်းစေခြင်း၊ အကြမ်းဖက်ခံရခြင်း စတဲ့ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုတွေ ရှိနေတဲ့အတွက် ကုသမဂ္ဂ အဖွဲ့အစည်းတွေက အဲဒီစခန်းတွေကို ပိတ်ပစ်ဖို့ ၂၀၁၂ ခုနှစ်မှာ စာထုတ်ပြီး တောင်းဆိုခဲ့ကြပါတယ်....။

ထောင်ဒဏ်ချမှတ်ကျင့်သုံးတာ မဟုတ်ပေမဲ့
အုပ်ချုပ်ရေးနဲ့ စီမံခန့်ခွဲပိုင်းအရ လုပ်ဆောင်ချက်တွေဟာ
ပိုဆိုးသွားစေတတ်တာကို သိစေချင်တဲ့အတွက် ဖော်ပြလိုက်ခြင်း
ဖြစ်ပါတယ်။

JOINT STATEMENT

Compulsory drug detention and rehabilitation centres

United Nations entities call on States to close compulsory drug detention and rehabilitation centres and implement voluntary, evidence-informed and rights-based health and social services in the community

The continued existence of compulsory drug detention and rehabilitation centres, where people who are suspected of using drugs or being dependent on drugs, people who have engaged in sex work, or children who have been victims of sexual exploitation are detained without due process in the name of “treatment” or “rehabilitation”, is a serious concern.

Compulsory drug detention and rehabilitation centres¹ raise human rights issues and threaten the health of detainees, including through increased vulnerability to HIV and tuberculosis (TB) infection. Criteria for detention of individuals in these centres vary within and among countries. However, such detention often takes place without the benefit of sufficient due process, legal safeguards or judicial review. The deprivation of liberty without due process is an unacceptable violation of internationally recognised human rights standards. Furthermore, detention in these centres has been reported to involve physical and sexual violence, forced labour, sub-standard conditions, denial of health care, and other measures that violate human rights.

လမ်းလွှဲပေးခြင်း (Diversion) နှင့် ထောင်ဒဏ်အစား အခြား နည်းလမ်းများ ကျင့်သုံးခြင်း (Alternatives to imprisonment)

မူးယစ်ဆေးသုံးတာနဲ့ သုံးဖို့ဆေးလက်ဝယ်ထားရှိတာကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်က ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုတဲ့ အကြောင်းပြောရင် ဆက်စပ်နေတဲ့ ခေါင်းစဉ်က လမ်းလွှဲပေးခြင်း (Diversion) နဲ့ ထောင်ဒဏ်အစား အခြားနည်းလမ်းများ ကျင့်သုံးခြင်း (Alternatives to imprisonment) တို့ ဖြစ်ပါတယ်။ အသုံးအနှုန်းမတူပေမဲ့ သဘောတရားကတော့ အတူတူပါဘဲ။

ရာဇဝတ်မှုအနေနဲ့ အရေးမယူတာနဲ့အတူ လိုအပ်တဲ့ ကျန်းမာရေး၊ လူမှုရေးကိစ္စတွေအတွက် လုပ်သင့်တာလုပ်နိုင်ဖို့ တခါတည်းချိတ်ဆက်ပေးတဲ့ သဘောလည်း ဖြစ်ပါတယ်...။

လမ်းလွှဲပေးခြင်း (Diversion) ဆိုတာဘာလဲ

ပြစ်မှုဆိုင်ရာတရားစီရင်ရေးစနစ်ကနေ အဝေးကိုရောက်သွားအောင် (ထောင်ဒဏ် အပြစ်မပေးအောင်) လုပ်တာဖြစ်ပါတယ်။

ဘယ်လိုအချိန်/အဆင့်တွေမှာ လုပ်ပါသလဲ

- ✦ ဖမ်းဆီးလိုက်တဲ့အချိန် (ရဲများက လုပ်ဆောင်)
- ✦ တရားစွဲဆိုနေစဉ် (တရားစွဲ/အမှုလိုက်များက လုပ်ဆောင်)
- ✦ ထောင်ဒဏ် ချမှတ်စဉ် (တရားရုံး/တရားသူကြီးများက လုပ်ဆောင်)

ဘယ်ကို လမ်းလွှဲပေးလိုက်တာပါလဲ?

သင့်လျော်တဲ့ ဆေးစွဲကုသရေး၊ အန္တရာယ်လျော့ကျရေး ဝန်ဆောင်မှု များ၊ နှစ်သိမ့်ဆွေးနွေး အကြံပေးဝန်ဆောင်မှုများနဲ့ အခြားသော ဝန်ဆောင်မှုများဆီကို သွားရောက်စေတာဖြစ်ပါတယ်။

မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ အမျိုးသားမူးယစ်ဆေးဝါး
ထိန်းချုပ်ရေးမူဝါဒရဲ့
‘သုံးစွဲမှုလျှော့ချရေးနှင့် နောက်ဆက်တွဲအန္တရာယ်လျှော့ချရေး’
ခေါင်းစဉ်ကြီးအောက်က အန္တရာယ်လျှော့ချရေး
ခေါင်းစဉ်အောက်မှာ
‘တရားမဝင်ဆေးဝါးများ သုံးစွဲခြင်းကို
တားဆီးနှိမ်နင်းရေး နည်းလမ်းတစ်ခုတည်းဖြင့်သာ
ဖြေရှင်းနိုင်ခြင်းမရှိဘဲ မူးယစ်ဆေးဝါးသုံးစွဲမှု၏
ဆိုးကျိုးဆက်များကို လျှော့ချနိုင်ရန်နှင့် မူးယစ်ဆေးစွဲသူများအား
အပြစ်ပေးထောင်ချခြင်းအစား အခြားသောနည်းလမ်းများဖြင့်
ဖြေရှင်းနိုင်ရန် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ
ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်ပါသည်...’ လို့
ဖော်ပြထားတာတွေ့နိုင်ပါတယ်။ (စာ-၂၂)

ကုလသမဂ္ဂ၏ ၁၉၈၈ ခုနှစ် မူးယစ်ဆေးဝါး
ကွန်ဗင်းရှင်းအပိုဒ် ၃ (၄) (ခ) အရလည်း
ထောင်ဒဏ်ချမှတ်အပြစ်ပေးခြင်းအစား
အခြားသောနည်းလမ်းများနဲ့ ဆောင်ရွက်ပေးရန်၊ ကုသရေး၊
ပညာပေးခြင်း၊ နောက်ဆက်တွဲ စောင့်ရှောက်ခြင်း (သို့)
လူမှုပြန်လည်ပေါင်းစည်းရေးတို့ကို လုပ်ဆောင်ပေးဖို့
ပြဋ္ဌာန်းထားပါတယ်။

The Parties may provide, either as an alternative to conviction or punishment, or in addition to conviction or punishment of an offence established in accordance with paragraph 2 of this article, measures for the treatment, education, aftercare, rehabilitation or social reintegration of the offender.

မူးယစ်ဆေးဝါးကော်မရှင်ရဲ့

၂၀၁၅ ခုနှစ် ဆုံးဖြတ်ချက်စာတမ်းမှာလည်း
တစ်ဦးချင်း၊ မိသားစုတွေနဲ့ လူ့အသိုင်းအဝိုင်းတွေရဲ့
ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနဲ့ ဘေးကင်းလုံခြုံမှု
တိုးတက်လာဖို့အတွက် မူးယစ်ဆေးဝါးနဲ့ဆက်စပ်နေတဲ့
အသေးစားပြစ်မှုတွေကို ထောင်ဒဏ်အစား
အခြားသောနည်းလမ်းတွေ ချမှတ်ပြီး ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်
လုပ်ဆောင်သွားနိုင်ဖို့အတွက် ကျန်းမာရေးနှင့်
တရားရေးဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူတွေ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ဖို့
ဖော်ပြထားတာ တွေ့နိုင်ပါတယ်။

**‘through collaboration between the health and
justice authorities, to use a wide range of
alternative measures to conviction or punishment for
appropriate drug-related offences of a
minor nature in order to improve public health and
safety for individuals, families and societies.’**

**Resolution 58/5(2015),
Commission on Narcotic Drugs.**

ဆက်လက်ပြီး အာရှအပါအဝင်အခြားနိုင်ငံတွေမှာ ရဲများ၊ တရားစွဲ အမှု လိုက် အရာရှိများ၊ တရားရုံးများက လမ်းလွဲ၍ ဆောင်ရွက်ပုံနမူနာများ ကို ဖော်ပြသွားမှာ ဖြစ်ပါတယ်။²⁴

ရဲများက လမ်းလွဲပေးသည့်နမူနာများ

သြစတေးလျ

ပြည်နယ်တစ်ခုနဲ့ တစ်ခု လမ်းလွဲပေးတဲ့ အစီအစဉ်တွေ ကွဲပြားပါတယ်။ တချို့ပြည်နယ်က ဥပဒေမပြင်ဘဲ အရှိအတိုင်း De facto နဲ့ လုပ်တာရှိ သလို တချို့ကတရားဝင်ပယ်ဖျက်ပြီး အုပ်ချုပ်ရေးပြစ်ဒဏ်တွေ ချမှတ် ကြပါတယ်။ ရဲတွေက သူတို့ရဲ့ ဆင်ခြင်တုံတရားနဲ့ နှစ်သိမ့်ဆွေးနွေး ခြင်း၊ ပညာပေးခြင်းနဲ့ ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုတွေဆီ လွှဲပေးကြပါ တယ်။

အချို့ပြည်နယ်မှာ အသေးစားမှု (ဥပမာ - တောင်ပိုင်းဒေသမှာ ဆေး ခြောက် လက်ဝယ်တွေ့ရှိ) ဆိုရင် ရဲက တခါတည်းဒဏ်ငွေရိုက်ခွင့်ပြု ထားပါတယ်။

တစ်ခန်းနီးယာပြည်နယ်ဖက်ဆိုရင် မူးယစ်ဆေးအမျိုးအစားအလိုက် လုပ်ဆောင်ပုံ ကွဲပြားပါတယ်။ ဆေးခြောက် ၅၀ ဂရမ်ထိ လက်ထဲတွေ့ ရင် တရားစွဲမဲ့အစား သတိပေးချက်ထုတ်ပါတယ်။ ဆယ်နှစ်အတွင်း သုံးကြိမ်အထိ သတိပေးမိန့်ထုတ်နိုင်ပြီး နှစ်ကြိမ်ထိကတော့ ပညာပေး တာ နဲ့ နှစ်သိမ့်ဆွေးနွေးတဲ့ဆီတွေ လွှဲပေးပါတယ်။ သုံးကြိမ်မြောက်ဆို ရင်တော့ အရက်နဲ့ မူးယစ်ဋ္ဌာနကို လွှဲပေးပြီး ဆေးကုသဖို့ စစ်ပါတယ်။

²⁴ A Public Health Approach to Drug Use in Asia, IDPC

အမေရိကန်

ဆီယက်တဲလ်မြို့မှာကျတော့ LEAD (Law Enforcement Assisted Diversion) ဆိုပြီး ရဲတွေက လွှဲပေးတဲ့ အစီအစဉ်ရှိပါတယ်။ မူးယစ်ဆေး အသေးစားရောင်းဝယ်မှု၊ လက်ဝယ်တွေ့ရှိမှုနဲ့ ပြည့်တန်ဆာမှုတွေကို ကိုင်တွယ်ပါတယ်။ ဖမ်းဆီးတဲ့ နေရာမှာပဲ လွှဲပြောင်းရေးလုပ်ပေးပါတယ်။ ပြီးရင် သက်ဆိုင်ရာကွေ့စ်အလိုက် မန်နေဂျာက စစ်ဆေးအကဲဖြတ်တာတွေ လုပ်ပါတယ်။ မူးယစ်ဆေးသုံးတဲ့ အကြိမ်ရေ၊ ဆေးကုသဖို့ လိုအပ်ပုံ၊ စိတ်ကျန်းမာရေးပြဿနာ၊ အန္တရာယ်လျော့ကျရေးဝန်ဆောင်မှု စသည်ဖြင့် လိုသလိုလုပ်ပေးပါတယ်။ နောက်ပြီး လိုအပ်တဲ့လူမှုရေးပိုင်းဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုတွေရဖို့လဲ လုပ်ပေးပါတယ်။ ဥပဒေအထောက်အကူ လုပ်ငန်းခွင် သင်တန်း/ စစ်ဆေးမှု၊ နေရေးထိုင်ရေး အကူအညီ စသည်တို့ပေါ့လေ။ ဒီအစီအစဉ်ရဲ့ ထိရောက်မှု အောင်မြင်မှုကို အကဲဖြတ်ရာမှာတော့ လူတွေ့ရဲ့ ဘဝကို ဘယ်လောက်တိုးတက်ကောင်းမွန်အောင် လုပ်နိုင်တယ်နဲ့ပဲ တိုင်းတာပါတယ်။ ဆီးစစ်ဆေးတာတို့၊ ဆေးပြတ်တာတို့နဲ့ မတိုင်းတာပါဘူး။

အာရှနမူနာများ

အာရှမှာလည်း ဥပဒေအရမပြင်ပေမဲ့ နမူနာကောင်းတွေ ရှိပါတယ်။

ကမ္ဘောဒီးယား

ရဲနဲ့ ပြည်သူပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်တဲ့ Police Community Partnership Initiative (PCPI) ဆိုတာ ရှိပါတယ်။ ဖန္ဒမ်းပင်မှာ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနနဲ့ ကမ္ဘောဒီးယား အင်ဂျီအိုအဖွဲ့ တစ်ခုဖြစ်တဲ့ (KHANA) တို့ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်တာရှိပါတယ်။ ရဲတွေကနေ အန္တရာယ်လျော့ကျရေးဝန်

ဆောင်မှုတွေ ဆီလွှဲပေးကြပါတယ်။ အဲဒီ အစီအစဉ်အရ ရဲအရာရှိ ၂၀၀ လောက်ဟာ အခြားဒေသခံကောင်စီဝင်တွေနဲ့အတူ အန္တရာယ်လျော့ ကျရေးသင်တန်းတွေ တက်ထားကြပါတယ်။

ယူရိုးမြို့ (တရုတ်နိုင်ငံ)

အဲဒီမြို့မှာ ငြိမ်းချမ်းရေးနံပါတ် ၁ ဆိုတဲ့ လူထုအခြေပြုကုသရေး အစီ အစဉ်ရှိပါတယ်။ ရဲတွေက အဲဒီကို လွှဲပေးကြပါတယ်။ အဲဒီစင်တာရဲ့ အနီးတဝိုက်မှာလဲ ရဲတွေက ဆေးသုံးတာလို လက်ဝယ်ထားတာလို အသေးစားမူးယစ်မှုတွေကို ရဲတွေက မဖမ်းသလို ဝေးဝေးကနေကြပါ တယ်။ စင်တာကို လူနာတွေလာရဲအောင်ပါ။ အဲဒီအစီအစဉ်ရဲ့ ရည်ရွယ် ချက်ကတော့ မူးယစ်ဆေးသုံးသူတွေရဲ့ ကျန်းမာရေးတိုးတက်ကောင်း မွန်ဖို့၊ မကုမနေရ ဆေးဖြတ်စခန်းတွေထဲမှာ ပြန်ပြီးထိန်းသိမ်းခံထားရ တာ လျော့နည်းအောင် လုပ်ဖို့၊ အစိုးရရဲ့ စောင့်ကြည့်စနစ်ထဲက ဆေး သုံးသူတွေရဲ့ နံမည်စာရင်းတွေဖယ်ရှားနိုင်ဖို့၊ ဆေးသုံးသူတွေရဲ့ လူမှု ရေး၊ မိသားစုကူညီပံ့ပိုးမှုပိုကောင်းလာဖို့နဲ့ လူမှုအသိုင်းအဝိုင်းကို ပြန် ဝင် ဆွဲပေါင်းစည်နိုင်ဖို့တွေ ဖြစ်ပါတယ်။

ဗီယက်နမ်

Bac Giang ပြည်နယ်မှာ မိမိဆန္ဒအလျောက်ကုသမှုယူနိုင်တဲ့ လူထုအ ခြေပြု ကုသရေးဌာန ရှိပါတယ်။ အဲဒီစင်တာအောက်မှာ လူထုအခြေ ပြု မူးယစ်နှစ်သိမ့်ဆွေးနွေးရေးနဲ့ ကုသရေးနေရာ ၅ ခုထားပြီး လုပ် ဆောင်ပါတယ်။ ဒေသအာဏာပိုင်တွေကို လူထုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနဲ့ ဆိုင်တဲ့အဖွဲ့က ကူညီပံ့ပိုးပေးပါတယ်။

ထိုင်းနိုင်ငံ

နရာသီဝပ်ပြည်နယ်မှာ လူထုအခြေပြုအဖွဲ့တွေက ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှု ပေးသူတွေနဲ့ နယ်မြေအတွင်းက တားဆီးနှိမ်နင်းရေး တပ်ဖွဲ့ဝင်တွေ နဲ့ နားလည်မှုယူထားကြပါတယ်။ တားဆီးနှိမ်နင်းရေး ဝန်ထမ်းတွေက ဆင်ခြင်တုံတရား ကျင့်သုံးမှုကို ပိုသုံးကြပြီး ဆေးသုံးသူတွေကို ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုတွေဆီ လွှဲပေးကြပါတယ်။ ဒီလိုလုပ်နိုင်တာဟာလဲ တားဆီးနှိမ်နင်းရေးနယ်ပယ်က အကြီးတန်းအရာရှိတွေက စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်မှု သင်တန်းတွေနဲ့ ဆေးသုံးတဲ့ပြဿနာကို နားလည်အောင်လုပ်ပေးတဲ့ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲတွေကို ပါဝင်ကူညီပေးခဲ့ကြလို့ ဖြစ်ပါတယ်။

တရားစွဲအမှုလိုက်အရာရှိများနဲ့ လမ်းလွှဲပေးခြင်း

တရားစွဲအမှုလိုက်သူတွေအနေနဲ့ တချို့အခြေအနေတွေမှာ ပြစ်မှုကြောင်းအရ တရားစွဲဆိုခြင်းမပြုဘဲ ဆင်ခြင်တုံတရားကျင့်သုံးနိုင်တဲ့ သဘောဟာ ယေဘုယျအားဖြင့် ရှိနေပြီးဖြစ်ပါတယ်။ တိုကျိုစည်းမျဉ်းများ²⁵မှာ ဆိုရင် တရားစွဲဆိုခြင်းအစား အခြားသောနည်းလမ်းတွေ ကျင့်သုံးဖို့ အားပေးထားတာကို တွေ့နိုင်ပါတယ် -

လူမှုအဖွဲ့အစည်းကိုကာကွယ်ရေး၊ မှုခင်းကာကွယ်ရေး၊
တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးနှင့် ကျူးလွန်ခံရသူတို့၏
အခွင့်အရေးများကို အလေးထားမြှင့်တင်ရေးတို့အတွက်
လိုအပ်သည်ဟု ယူဆပါက ရဲများ၊ တရားစွဲအမှုလိုက်များ

²⁵ The United Nations Standard Minimum Rules for Non-Custodial Measures (The Tokyo Rules)

(သို့) အခြားသော အဖွဲ့အစည်းများသည် ကျူးလွန်သူကို ဆက်လက်တရားစွဲဆိုခြင်းမပြုဘဲ လွှတ်ပေးနိုင်ရန် လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို အခြေအနေအရဆီလျော်ပြီး ဥပဒေစနစ်အရလည်း သင့်မြတ်ပါက ခွင့်ပြုပေးထားသင့်ပါသည်။ လွှတ်ပေးရန်အတွက် ဆုံးဖြတ်ရန် (သို့) တရားရေးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ဆုံးဖြတ်ရန်အတွက် မိမိတို့ ဥပဒေစနစ်အလိုက် စံချိန်စံညွှန်းများ သတ်မှတ်ထားရမည် ဖြစ်သည်။ အသေးစားအမှုများအတွက် တရားစွဲ အမှုလိုက်သူများအနေဖြင့် သင့်လျော်သည့် ထောက်ခံချက်မှတ်ခြင်းမပြုသော ဆောင်ရွက်ချက်များကို ဆီလျော်စွာ ချမှတ်ပေးနိုင်သည်။

နိုင်ငံတွေရဲ့ တရားရေးစနစ်အလိုက် တရားစွဲအမှုလိုက်သူတွေရဲ့ အခန်းကဏ္ဍတွေ ကွဲပြားနေနိုင်ပေမဲ့ အသေးစား မူးယစ်ဆေးဝါးမှုတွေနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ဆင်ခြင်တုံတရားကျင့်သုံးကာ သီးခြားလုပ်ပိုင်ခွင့်တွေ ပေးအပ်နိုင်ကြောင်းကိုလည်း တိုကျိုစည်းမျဉ်းများမှာ ဖော်ပြထားပါတယ်။

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံရဲ့ နမူနာ - ၂၀၁၁ ခုနှစ် မူးယစ်ဆေးဝါးထိန်းချုပ်ရေး ဥပဒေအရ လူတစ်ဦးကို မူးယစ်ဆေးသုံးလို့ တရားစွဲဆိုခြင်းမပြုမီမှာ ကာယကံရှင်က ဆေးဘက်ဆိုင်ရာ ပညာရှင်ဆီကနေ ဆေးစွဲနေကြောင်း ထောက်ခံချက်ရယူနိုင်ကြောင်းကို တရားစွဲအမှုလိုက်က လမ်းညွှန်ပေးပါတယ်။ ထောက်ခံစာရရင် တရားစွဲအမှုလိုက်က အမှုကို ဆိုင်းငံ့ထားလို့ ရပါတယ်။

တရားရုံးများနှင့် လမ်းလွှဲပေးခြင်း

တရားရုံးတွေကနေ ထောင်ဒဏ်အစား အခြားနည်းလမ်းတွေ ချမှတ် ပြီး လမ်းလွှဲပေးတာကို ခြံပြီးကြည့်ရင်တော့ နှစ်မျိုးလောက်တွေ့နိုင် ပါတယ်။ ပြစ်မှုဆိုင်ရာတရားရုံးတွေကနေ လမ်းလွှဲပေးတာနဲ့ အထူးဖွဲ့ စည်းထားတဲ့ တရားရုံးတွေကနေ လမ်းလွှဲပေးတာဖြစ်ပါတယ်။ အာရှ မှာ ကျင့်သုံးကြတာရှိပေမဲ့ သိပ်မပီပြင်ကြပါဘူး။ ဒါပေမဲ့ အခြေအနေသိ ရအောင် ကောက်နုတ်ပြီး သာသာပြန်ပေးလိုက်ပါတယ်။ IDPC ရဲ့ ‘A Public Health Approach to Drug Use in Asia’ ထဲကနေပဲ ကောက် နုတ်ထားတာ ဖြစ်ပါတယ်။

အင်ဒိုနီးရှား - လူထုအခြေပြုကုသရေးသို့ တရားရုံးက လမ်းလွှဲပေးခြင်း
အင်ဒိုနီးရှားမှာဆိုရင် ၂၀၀၉ ခုနှစ်ထဲက ဆေးရုံ၊ မဖြစ်မနေတက်ရတဲ့ စခန်းများ (CCDUs²⁶)၊ လူထုအခြေပြုကုသရေးနေရာများကို ထောင် ဒဏ် အစား လွှဲပေးလို့ရနေတာဖြစ်ပါတယ်။ တရားရုံးအနေနဲ့ ဆေးဖက် ဆိုင်ရာရဲ့ အကြံဉာဏ်လဲ ယူနိုင်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လွှဲပေးစရာနေရာ မရှိ တာတွေ၊ တရားသူကြီးတွေကိုယ်တိုင်က သိပ်မသိတာတွေကြောင့် အလေ့အထ နည်းခဲ့ပါတယ်။

²⁶ CCDUs – Compulsory Centers for Drug Users

မလေးရှား - မိမိဆန္ဒအလျောက်ဝန်ဆောင်မှုယူနိုင်တဲ့ Cure and Care Centre များနဲ့ လူထုအခြေပြုကြီးကြပ်မှုနဲ့ ကုသရေးအစီအစဉ်များ

မလေးရှားမှာ ၂၀၁၀ ကစပြီး Cure and Care Centre တွေ တည်ထောင်ခဲ့ပါတယ်။ Cure and Care Centre ပြန်လည်ထူထောင်ရေးစင်တာ၊ ဆေးရုံတက်သလိုနေရတဲ့ in-patient စင်တာနဲ့ ပြင်ပလူနာအနေနဲ့ ကုသမှုယူနိုင်တဲ့ စင်တာဆိုပြီး သုံးမျိုးကွဲပါတယ်။ တရားရုံးတွေက မူးယစ်ဆေးသုံးသူတွေကို အဲဒီစင်တာတွေကို လမ်းလွှဲပေးနိုင်ပါတယ်။

ဆေးသုံးလို့ ပထမဆုံးအကြိမ် အဖမ်းခံရတဲ့သူဟာဆိုရင် ထောင်ဒဏ်အစား အစိုးရမူးယစ်ဆေးဝါး ဆန့်ကျင်ရေး အေဂျင်စီအောက်မှာ နှစ်နှစ် နေရပါတယ်။ အဲဒီလို အစိုးရကြီးကြပ်မှုနဲ့ ထားတဲ့သူပေါင်းဟာ ၂၀၁၅ မှာ ၅၀,၀၀၀ ကျော်ရှိပါတယ်။ အဲဒီမှာ နေစဉ် တလတခါ ဆီးစစ်ရပြီး တကြိမ် (သို့) နှစ်ကြိမ် ဆီးထဲမှာ ဆေးတွေရင် ပိုတင်းကြပ်တဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်တွေချမှတ်ခံရပြီး နှစ်သိမ့်ဆွေးနွေးတာတွေ၊ ဘဝတူချင်း ကူညီပံ့ပိုးမှုတွေလဲ ပါပါတယ်။ တတိယအကြိမ် ဆီးမအောင်ခဲ့ရင်တော့ Cure and Care Centre ပြန်လည်ထူထောင်ရေးကိုပို့ပြီး ဘိန်းအစားထိုးကုသမှုလိုမျိုးလိုရင်လဲ ရယူစေပါတယ်။

လက်ရှိအခြေအနေ - မလေးရှားကျန်းမာရေးဝန်ကြီးကလဲ သူတို့အနေနဲ့ မူးယစ်ဆေးသုံးတာနဲ့ သုံးဖို့ဆေးလက်ဝယ်ထားတာကို ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်က ပယ်ဖျက်ဖို့ လုပ်ဆောင်မဲ့အကြောင်း ၂၀၁၉ ဇွန်လမှာ တရားဝင်ပြောကြားခဲ့ပါတယ်။²⁷

²⁷<https://www.aljazeera.com/news/2019/06/malaysia-decriminalise-drug-health-minister-190628060223845.html>

Kuala Lumpur, Malaysia - [Malaysia](#), which has long imposed harsh penalties for the possession of [drugs](#), will stop the criminal prosecution of users in what Health Minister Dzulkefly Ahmad described as a "game changer policy".

Dzulkefly noted that 30 countries around the world had already taken steps towards decriminalisation stressing that the decision was a "sensible path forward" and did not mean Malaysia was legalising drugs.

"Decriminalisation is the removal of criminal penalties for possessing and using a small quantity of drugs for personal use, as opposed to those who are involved in trafficking drugs," he said in a statement. "Trafficking of drugs will undoubtedly remain a crime."

MORE ON

World core exceeds 2
today

Quarter of to stay ho
scheme
today

US could s
deaths as
Live updat
today

Which cou
wearing fa
compulso
today

အိန္ဒိယ - မူးယစ်ဆေးသုံးလို့ အဖမ်းခံရသူတွေ ဆေးကုသမှုခံယူမယ်လို့ ဆိုရင် ပြစ်ဒဏ် ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုခြင်း။

အိန္ဒိယနိုင်ငံရဲ့ ဥပဒေအရ မူးယစ်ဆေးစွဲနေသူတစ်ယောက်ဟာ ဆေးစွဲ ကုသမှုခံ ယူမယ်ဆိုရင် တရားစွဲဆိုစဉ်မှာ သဘောတူညီချက်ပေးနိုင်ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာတွေ့တဲ့ မူးယစ်ဆေးပမာဏဆိုလဲ အနည်းငယ်သာ ဖြစ်ရပါမယ် (ဥပမာ - ဘိန်းဖြူ ၅ ဂရမ်ထက် မကျော်ရ၊ ဘိန်းမဲ ၂၅ ဂရမ်၊ ကိုကင်း (သို့) အမ်ဖက်တမင်း ၂ ဂရမ်)။ ကုသမှုခံယူတာကတော့ ဆေးရုံဖြစ်စေ၊ အစိုးရ (သို့) ဒေသအာဏာပိုင် အသိအမှတ်ပြုတဲ့ ဆေးကုဌာနဖြစ်လို့ ရပါတယ်။ ဆေးကုသမှုပြီးရင်တော့ တရားရုံးက သုံးနှစ်အတွင်း ထပ်မံကျူးလွန်မှုမပြုဖို့ ခံဝန်ချုပ်နဲ့ လွှတ်ပေးထားပါတယ်။ ကုသမှုမှန်မှန်ကန်ကန် မယူခဲ့ရင်တော့ ပြစ်မှုကြောင်းအရ အရေးယူခံရမှာဘဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါဟာ လမ်းလွှဲပေးတဲ့ နမူနာတစ်ခုဖြစ်ပေမဲ့ လက်တွေ့မှာသိပ်အလုပ်မဖြစ်ဘူးလို့သိရပါတယ်။ အကြောင်းကတော့ လုပ်နည်းလုပ်ထုံးတွေ မရှင်းလင်းတာရယ်၊ တရားရုံးတစ်ခုနဲ့ တစ်ခု ကျင့်သုံးမှုတွေ မကိုက်ညီလို့ရယ်လို့ သိရပါတယ်။

ဘူတန် - ဆေးကုသမှုပြီးဆုံးတဲ့အထိ လိုက်နာသူတွေကို တရားစွဲဆိုမှု ရုပ်သိမ်းပေးခြင်း

တစ်ကိုယ်ရေသုံးဖို့ မူးယစ်ဆေးလက်ဝယ်တွေ့ရှိမှုနဲ့ အဖမ်းခံရပြီဆိုရင် တရားရုံးက တရားဝင်ကုသတဲ့ ဌာနတစ်ခုခုမှာ သွားရောင်သတင်းပို့ဖို့ အမိန့်ချပေးပါတယ်။ အဲဒီလူဟာ နောက်ထပ်ကျူးလွန်တာလဲ မရှိ၊ ဆေးကုသမှုကို အောင်မြင်ပြီးဆုံး အောင်လိုက်နာခဲ့ရင် တရားရုံးက တရားစွဲဆိုမှုကို ရုပ်သိမ်းခွင့်ပြုပေးပါတယ်။

ဖိလစ်ပိုင်-ကုသမှုနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ရေးကို မဖြစ်မနေလုပ်ဆောင်ရခြင်း၊

ပထမဆုံးအကြိမ်အရေးယူခံရတဲ့ ဆေးစွဲနေသူတွေကို တရားရုံးက ကုသရေးနဲ့ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးစခန်းတွေမှာ ခြောက်လမဖြစ်မနေ ခံယူဖို့ အမိန့်ချပါတယ်။ ကျန်းမာရေးဝန်ကြီးဌာနက အဲဒီလိုစခန်းတွေကို ပြည်နယ်ဒေသတိုင်းမှာ ထူထောင်ထားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ လက်တွေ့မှာတော့ အဲဒီစခန်းတွေက ကုသမှုတွေဟာ စနစ်ကျတဲ့/ ခိုင်လုံတဲ့ အထောက်အထား အခြေခံတဲ့နည်းလမ်းတွေနဲ့ ကုသပေးနိုင်ခြင်း မရှိပါဘူး။ ၂၀၁၅ မှာတော့ အစိုးရက လူထုအခြေပြု ဝန်ဆောင်မှုတွေလုပ်ဖို့ သဘောတူခဲ့ပြီး လုပ်နိုင်ခဲ့ရင် မဖြစ်မနေသွားရတဲ့ စခန်းတွေအစား အခြားနည်းလမ်းတစ်ခုလို ပေါ်လာမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

အထူးစီစဉ်ထားသော မူးယစ်ဆေးဝါးဆိုင်ရာတရားရုံးများ (Specialized Drug Courts)

ပြောဆိုသုံးနှုန်းရလွယ်အောင် ‘မူးယစ်အထူးတရားရုံးများ’ လို့ပဲ သုံးပါရစေ။ အဲဒီလို တရားရုံးတွေကို အမေရိကန်မှာ ၁၉၈၉ ခုနှစ်က စတင်လုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီးနောက် ဩစတေးလျ၊ ဥရောပ၊ မြောက်အမေရိကနှင့် လက်တင်အမေရိကနိုင်ငံတွေကလည်း လုပ်ဆောင်လာခဲ့သလို အာရှရှိ အချို့နိုင်ငံတွေကလည်း လုပ်ဆောင်ဖို့ စဉ်းစားခဲ့ပါတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ဗီယက်နမ် ဒုတိယဝန်ကြီးချုပ်က ၂၀၁၄ ခုနှစ်မှာ အမေရိကန်ကို သွားရောက်လေ့လာခဲ့ပြီးနောက် အလားတူ လုပ်ဆောင်ဖို့ အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါတယ်။

အများစုတူညီတဲ့ လုပ်နည်းလုပ်ဟန်များ -

- ✦ သက်ဆိုင်ရာကဏ္ဍအလိုက် ပါဝင်တဲ့အဖွဲ့က ကုသရေးအစီအစဉ် ဖော်ဆောင်ပေးပြီး တရားရုံးက အတည်ပြုပေးရပါတယ်။
- ✦ အရေးယူခံရသူဟာ ကုသရေးအစီအစဉ်ကို လိုက်နာမှု ရှိ/မရှိကို တရားရုံးက အနီးကပ်စောင့်ကြပ်ကြည့်ရှုပါတယ်။
- ✦ ဆုပေး ဒဏ်ပေးဆန်တဲ့ စနစ်မျိုးလဲ ကျင့်သုံးပါတယ်။ ဥပမာ ကောင်းကောင်းမွန်မွန်လိုက်နာကုသတဲ့သူကိုအချိန်လျော့ပေးပြီး၊ မလိုက်နာတဲ့သူတွေကို ထောင်ဒဏ်အပါအဝင် ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်တာမျိုးတွေလဲ ရှိပါတယ်။
- ✦ အရေးယူခံရသူတွေဟာ တရားရုံးမှာ တရားဝင်ပါတ်သက်ရတာဖြစ်တဲ့အတွက်အပြစ်ရှိကြောင်းဖြောင့်ချက်ပေးရပါတယ်။ တရားရုံးက အတည်ပြုပေးတဲ့ ကုသရေးအစီအစဉ်ပြီးဆုံးရင် သူတို့ရဲ့ ထောင်ဒဏ်ကို ရွှေ့ဆိုင်းတာ (သို့) ဆိုင်းငံ့တာ ချမှတ်ပါတယ်။

မူးယစ်အထူးတရားရုံးတွေက ဦးတည်လုပ်ဆောင်ပေးသူတွေ...

အမေရိကန်	မူးယစ်ဆေးသုံးသူတွေနဲ့ တစ်ကိုယ်ရေသုံးဖို့ဆေးလက်ဝယ်တွေ့သူတွေ
လက်တင်အမေရိက	မူးယစ်ဆေးသုံးသူတွေနဲ့ မူးယစ်ပမာဏအနည်းငယ်နဲ့ လက်ဝယ်တွေ့ရှိသူတွေ၊
ဩစတေးလျ	အချို့တရားရုံးက မူးယစ်ဆေးစွဲနေတဲ့အတွက်ကြောင့် အသေးစား ပြစ်မှုတွေ ထပ်ကာထပ်ကာ ကျူးလွန်သူတွေကို ဦးတည်

မူးယစ်အထူးတရားရုံးတွေကို ဝေဖန်ချက်များ

- * မူးယစ်ဆေးပြဿနာကို ကျန်းမာရေး၊ လူမှုရေး ကိစ္စအနေနဲ့ မကြည့်ဘဲ မူးယစ်ဆေးသုံးသူတွေကို ပြစ်မှုကျူးလွန်သူအဖြစ် ဆက်ဆံနေတာဖြစ်နေ၊
- * လူတစ်ယောက်ဆေးစွဲနေလား၊ ဆေးစွဲကုသပေးဖို့လိုသလား ဆိုတာကို ဆေးဖက်ပညာရှင်က ဆုံးဖြတ်ရမဲ့အစား တရားသူကြီးတွေက ဆုံးဖြတ်နေ၊
- * အခြေအနေအများစုမှာ ဆေးစွဲကုသရေးနဲ့ပတ်သက်လို့ စနစ်ကျတဲ့၊ ခိုင်လုံတဲ့ အထောက်အထားအခြေခံတဲ့ ကုသမှုတွေ မရနိုင်ကြ။
- * သိပ္ပံနည်းကျအထောက်အထားတွေအရလည်းဆေးစွဲကုသပြီး ပေမဲ့ ပြန်သုံးတတ်တာဟာ ဖြစ်စဉ်တခုအနေနဲ့ တွေ့ရှိထားပြီး ဖြစ်ပါတယ်။ တရားရုံးတွေရဲ့ လုပ်ဆောင်ချက်မှာ ကုသမှုမှာ (သို့) ဆေးပြန်သုံးတာကို ရာဇဝတ်ကြောင်းအရ ပြစ်ဒဏ်တွေ ချမှတ်တာဟာ လက်ခံထားပြီးသား သဘောတရားနဲ့ဆန့်ကျင်နေတယ်လို့လဲ ထောက်ပြကြပါတယ်။

ဒါကြောင့် ဝင်ငွေနည်း/ဝင်ငွေအလယ်အလတ် အဆင့်နိုင်ငံတွေမှာ ဒီလို မူးယစ်အထူးတရားရုံးတွေ လုပ်မယ်ဆိုရင် စိန်ခေါ်မှုတွေပိုကြီးမားတဲ့ အကြောင်းကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ မူးယစ်ဆေးဝါးမူဝါဒဆိုင်ရာ ညွှန်ပေါင်းအဖွဲ့ကြီး (IDPC - International Drug Policy Consortium) ရဲ့ အစီရင်ခံစာမှာလဲ ဖော်ပြထားပါတယ်။ တရားရုံးတွေ တရားသူကြီးတွေ အနေနဲ့ ကျွန်ုပ်တို့အချင်းအလိုက် လိုက်လံကြည့်ရှုပေးရမဲ့ စရိတ်တွေ၊ ပညာရှင်တွေအပါအဝင် လူပေါင်းစုံပါတဲ့အဖွဲ့အတွက် ကုန်ကျမှုတွေ၊

ဆေး စွဲကုသရေးအတွက် အထောက်အထားအခြေခံတဲ့ ကုသမှုတွေရ နိုင်ဖို့၊ တခြားလိုအပ်တဲ့ ဝန်ဆောင်မှုတွေရနိုင်ဖို့ စတဲ့ စိန်ခေါ်မှုတွေရှိပါတယ်။ ဥပမာအနေနဲ့ဆိုရင် မော်လဒိုက်မှာ ၂၀၁၃ တုန်းက ဖြစ်ခဲ့တာ ဆိုရင် ဆေးကုသမှုပေးရမဲ့ လူတွေကို တရားရုံးက ဆုံးဖြတ်ထားပေမဲ့ ဆေးကုသရေးဌာနတွေမှာ နေရာမရှိတဲ့အတွက် ထောင်ထဲမှာပဲ နေနေရတယ်ဆိုတာမျိုး ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်ကနေ ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုခြင်းကို အကောင်အထည်ဖော်ရာမှာ လက်တွေ့လုပ်ဆောင်ထားသင့်တဲ့ အချက်များ

လက်တွေ့လုပ်ဆောင်နိုင်ဖို့အတွက် အကြံပြုချက်တွေကို IDPC ရဲ့ ‘A Public Health Approach to Drug Use in Asia’ ထဲကနေ ကောက်နုတ်ပြီး အကျဉ်းချုပ်ဖော်ပြလိုက်ပါတယ်။ လုံးစေ့ပတ်စေ့ ဘာသာပြန်ဆိုရင် ရှည်လျားနေမှာ စိုးလို့ဖြစ်ပါတယ်။

၁။ အစိုးရဌာနဆိုင်ရာများ -

မူးယစ်ဆေးဝါးထိန်းချုပ်ရေးနဲ့ သက်ဆိုင်နေတဲ့ ဌာနဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများအနေနဲ့ ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်က ကင်းလွတ်ခွင့်ပြုတာနဲ့ အခြားနည်းလမ်းတွေနဲ့ လုပ်ဆောင်ပေးတာကို သဘောပေါက်အောင် လုပ်ဆောင်ပေးသင့်ပါတယ်။ ကျန်းမာရေး၊ တားဆီးနှိမ်နင်းရေး၊ ဥပဒေ၊ တရားရေး၊ အကျဉ်းထောင်၊ လူမှုဝန်ထမ်းနဲ့ လူ့အခွင့်အရေးဆိုင်ရာတွေ ဖြစ်ပါတယ်။

၂။ ဒေသခံနဲ့ အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများရဲ့ နားလည်သဘောပေါက် မှုအတွက် လုပ်ဆောင်ခြင်း -

- * ဥပဒေနဲ့ မူဝါဒဆိုင်ရာ အဖွဲ့တွေ၊ မူးယစ်ဆေးသုံးစွဲသူတွေနဲ့ ဆိုင်တဲ့အဖွဲ့တွေ၊
- * ပညာရပ်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့များ - ဆရာဝန်အသင်း၊ ကျန်းမာရေးမှူး အသင်း၊ အကျဉ်းထောင်/အကျဉ်းကျသူတွေနဲ့ဆိုင်တဲ့ အဖွဲ့များ
- * ဘာသာရေးနဲ့ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာအဖွဲ့များ
- * မီဒီယာများ
- * သာမန်ပြည်သူလူထုများ

၃။ ရာဇဝတ်မှုအဖြစ်က ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးခြင်းနဲ့ လမ်းလွှဲပေးခြင်းတို့ ရဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ အတိုင်းအတာကို နားလည်ပြီး အများသဘော တူညီမှုရှိခြင်း -

- * ရည်ရွယ်ချက်အနေနဲ့ မူးယစ်ဆေးသုံးသူတွေကို အပြစ်ပေး ထောင်ချတာ လျော့နည်းသွားပြီး ကျန်းမာရေး၊ လူမှုရေးနဲ့ လူ့ အခွင့်အရေးတွေ တိုးတက်ကောင်းမွန်ဖို့၊
- * အဖွဲ့အစည်းပေါင်းစုံနဲ့ ဆွေးနွေးပွဲတွေလုပ်ပြီး လုပ်ဆောင်မဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်အတွက် အများအမြင်တွေရယူဖို့
- * အုပ်ချုပ်ရေးနဲ့ စီမံခန့်ခွဲမှုနည်းလမ်းတွေ သုံးမယ်ဆိုရင် မတက် မနေရစခန်းတွေမှာထားတာမျိုး၊ မဖြစ်မနေမှတ်ပုံတင်ခိုင်းတာ မျိုးစတဲ့ ပြင်းထန်တဲ့ လုပ်ရပ်တွေ မပါဖို့
- * တစ်ကိုယ်ရေသုံးဖို့ ပမာဏသတ်မှတ်ချက်ထားမယ်ဆိုရင် သတ် မှတ်ချက်တွေဟာ လက်တွေ့ကျဖို့၊ မြေပြင်အခြေအနေနဲ့ကိုက် ညီဖို့၊

✳ အခုလို အပြောင်းအလဲတွေလုပ်တာဟာ ရာဇဝတ်ပြစ်ဒဏ်ချမှတ်တာတွေ ဖယ်ရှားဖို့သာဖြစ်ပြီး တရားမဝင်မူးယစ်ဆေးထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးတာကို တရားဝင်လုပ်ပေးတာမဟုတ်ကြောင်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်း သိအောင်လုပ်ပေးဖို့၊

၄။ မူးယစ်ဆေးသုံးသူတွေအတွက် လမ်းလွှဲပေးတဲ့ အစီအစဉ်တွေအတွက် ရန်ပုံငွေလုံလောက်မှု ရှိ/မရှိ (လူထုအခြေပြု ကုသရေး၊ ကျန်းမာရေးနဲ့ အန္တရာယ်လျော့ကျရေး ဝန်ဆောင်မှုများ၊ နှစ်သိမ့်ဆွေးနွေးခြင်းလုပ်ငန်းများ၊ လူမှုရေးဝန်ဆောင်မှုများ....)

၅။ လွှတ်တော်/ပါလီမန် စသည်တို့ကို နားလည်သဘောပေါက်အောင် လုပ်ဆောင်ပေးဖို့၊ ကူညီပေးနိုင်မဲ့သူတွေကို သဘောပေါက်အောင် လုပ်ဆောင်ပေးဖို့ တွေ့လဲ လိုအပ်ပါတယ်။

၆။ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ပေးခြင်းနဲ့ သင်တန်းများ - တားဆီးနှိမ်နင်းရေး ဝန်ထမ်းများ/ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး ဝန်ထမ်းများ (ရဲ/ဥပဒေ/တရားရေး)၊ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်းများ စသည်တို့ကို ကောင်းစွာနားလည်သဘောပေါက်အောင် လုပ်ဆောင်ပေးဖို့လဲလိုအပ်ပါတယ်...။

ရည်ညွှန်းကိုးကားများ

- United Nations Office on Drugs & Crime: Training Manual for Law Enforcement Officials on HIV Service Provision for People Who Inject Drugs
- The Lancet 2010, David J Nutt et. Al, Drug Harms in the UK: A multicriteria decision analysis
- World Health Organization: Myths and Facts of Addiction
- UNODC, World Drug Report 2019
- Contribution of the Executive Director of the United Nations Office on Drugs & Crime to the High Level Review of the Implementation of the Political Declaration and Plan of Action on the International Cooperation towards an Integrated and Balanced Strategy to Counter the World Drug Problem
- IDPC Drug Policy Guide, 3rd edition.
- Myanmar Integrated Biological and Behavioral Surveillance Survey & Population Size Estimates among PWIDs 2017–2018, National AIDS Program, Ministry of Health & Sports
- အမျိုးသားမူးယစ်ဆေးဝါးထိန်းချုပ်ရေးမူဝါဒ (၂၀၁၈)

- မူးယစ်ဆေးဝါးနှင့် စိတ်ကိုပြောင်းလဲစေသော ဆေးဝါးများဆိုင်ရာ ဥပဒေနှင့် ယင်းဥပဒေကို ပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေ (အမှတ် ၆/၂၀၁၈) တို့အား ဆန်းစစ်သုံးသပ် ချက်အစီရင်ခံစာ (ဦးကျော်စိန်၊ Dr.ထွေးကြူ)
- International Narcotic Control Board (INCB), Annual Report 2017
- ဒေါက်တာထွေးကြူ၏ ‘မညီမျှသောဟန်ချက်များ’ အစီရင်ခံစာ (၂၀၁၉)
- နှစ်ပတ်လည်အစီရင်ခံစာ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ မြန်မာနိုင်ငံအမျိုးသား လူ့အခွင့်အရေး ကော်မရှင်။
- <https://burma.irrawaddy.com/news/2019/03/15/186612.html>
- အင်္ဂလိပ်-မြန်မာဥပဒေဝေါဟာရအဘိဓာန်၊ ရှေ့နေချုပ်ရုံး
- Harm Reduction International, The Global State of Harm Reduction (2012)
- IDPC, A Public Health Approach to Drug Use in Asia
- Release: Drugs, The Law & Human Rights , A Quiet Revolution: Drug Decriminalization Policies in Practice Across the Globe;
- Human Rights Watch, Torture in the name of Treatment
- Open Society Foundation, Treatment or Torture, Applying International Human Rights Standards to Drug Detention Centers, June 2011
- Quantity Thresholds for Drug Possession and Supply offences: A Briefing from Transform Drug Policy Foundation and MUCD.
- Global Commission on Drug Policy, The World Drug Perception Problem (2017)

(စီမံချက်သုံးရန်)